

ספר משלי

LIBER PROVERBIORUM.

ספר משלי

LIBER PROVERBIORUM

TEXTUM MASORETICUM ACCURATISSIME EXPRESSIT
E FONTIBUS MASORAE CODICUMQUE VARIE ILLUSTRAVIT
EXPOSITIONEM DE LEGIBUS DAGESSATIONIS ADJECIT

S. BAER.

PRAEFATUS EST EDENDI OPERIS ADJUTOR

FRANCISCUS DELITZSCH.

EX OFFICINA BERNHARDI TAUCHNITZ.

LIPSIAE 1880.

DEC 11 1942

12162

PRAEFATIO

FRANCISCI DELITZSCHII.

Ad librum Iobi, quem anno 1875 edidimus, et librum Psalmorum, qui anno 1880 subsecutus est, jam accedit liber Proverbiorum, quo critica nostra librorum poetica quae dicitur accentuatione instructorum editio absolvitur. Praeter subsidia librorum tum manu scriptorum tum impressorum a BAERIO adhibita, quae in editionibus Genesis 1869, Jesaiae 1872, Duodecim prophetarum 1878 et ceteris enumeravimus, in textu Proverbiorum castigando usus est collatione Strackiana codicis Petropolitani anno 1010 scripti (vide de eo *Dikduke ha-t'amim des Ahron ben-Moscheh ben-Ascher* 1879 p. XXIV) et editione Neapolitana 1486, cui additus est commentarius Immanuelis Romani (*Manoello Giudeo*), poetae clarissimi, quamquam superbi atque lascivi, qui in amicitiam Dantis Alighierii receptus erat, uti carmina (*sonetti*) ao. 1853 a Philippo Mercurio Professore Neapolitano in lucem protracta¹ ostenderunt. In postrema Makamarum ad modum Haririi et Charizii compositarum, quas מתבררת עמנואל² inscripsit, Dantii Infernum et Paradisum imitatione exprimere conatus est².

In argumentis scripturarum a BAERIO receptarum saepe numero fit mentio legum illarum, quas grammatici veteres דחיק, דחיק, דחיק et אתי מרחיק, נסג אהור nuncupare consueverunt, quapropter amicum impulsi, ut huic Proverbiorum editioni brevem earum legum expositionem adjiceret, praesertim quum praeter

¹ *Lezione XI in forma di Lettera diretta al chmo Cav. Filippo Scolari a Venezia, nella quale è trattato se Dante veramente fosse morto nel 1321, del Prof. Filippo Mercuri. Napoli 1853.*

² *Vide Tofet und Eden oder die Divina Commedia des Immanuel ben Salomo aus Rom, aus dem Hebräischen übersetzt . . von M. E. Stern. Wien 1865.*

Samuelis Davidis Luzzatti Grammaticam Hebraicam lingua italiana scriptam (Patavii 1853) libri nostri grammatici traditionis Punctatorum Grammaticorumque veterum nullam rationem habeant ideoque discendi cupidorum desiderio satisfacere nequeant. Una in re cum amico consentire non possum. Etenim Dagesch legibus דחיק et מרהיק אתי effectum conjunctivum esse negat, eo literam qua vox incipit non duplicari, sed tantummodo confirmari affirmans. Ego vero dagesationem, quae legem דחיק sequitur, literam duplicare et binas voces conjungere pro certo habeo. Atque etiam Dagesch legis מרהיק אתי conjunctivum esse, ita ut לִי וְאֶעֱיֶדָה legi oporteat *w'ā'idā-lli* (ad similitudinem vocum אָנָּא, רָמָּה, שָׁמָּה), probabilius mihi videtur. Quamquam ubicunque altera vox non est vel monosyllaba vel Mile velut לִיהוּה אֲשִׁירָה ego quoque Dagesch ejus vocis non conjunctivum, sed mere orthophonicum esse judico, quoniam legem מרהיק אתי excedit ejusque dumtaxat similitudinem gerit.

Reliquum est, ut hujus praefationis occasionem accipientes menda quaedam notemus, quae in editiones Iobi et Psalmorum irrepserunt: Iob. 42, 5 scribi debuit אָזֶן (cum *Munach*); Ps. 14, 1. 53, 2 הִשְׁחִיתָי; 19, 10 צִדְקָי; 61, 1 Pasek post לְמִנְצָה expungendum est.

Deo juvante hanc Proverbiorum editionem sequentur libri Danielis, Ezra et Nehemiae, quibus delineatio aramaismi biblici regulis masoreticis innixa adjungetur.

Lipsiae, Nonis Juniis MDCCCLXXX.

BS
715
.1882

DE PRIMARUM
VOCABULORUM LITERARUM DAGESSATIONE.

De literarum בגד"כפת pronuntiatione veteres grammatici hanc regulam tradunt: כל בגדכפת" דסמיד ליה"ו רפי, בר מן מפיק מפסיק, h. e. si qua literarum בגד"כפת subsequitur vocem, quae in unam quiescibilium יה"ו exit, leniter (*raphe*) pronuntianda est, at non ita pronuntiatur, 1) si litera יה"ו qua vox prior terminatur, non quiescit, sed sono consonae enuntiatur (מפיק); 2) si duo illa vocabula, de quibus agitur, non arcte conjuncta, sed distincta sunt (מפסיק); 3) si accentus Milra prioris vocabuli et accentus Milel posterioris sive, ut quodammodo dicere possumus, duo ictus, duae ᾗσσις colliduntur (דהיק); 4) si prius vocabulum cum accentu penultimae efferendum tanquam „e longinquo“ posterius sive monosyllabum sive Milel ad se adstringit (אתי מרהיק). Harum quatuor exceptionum primae duae in libris grammaticis satis dilucide explicatae sunt², verum quae ibi de duabus posterioribus, דהיק et אתי מרהיק, reperiuntur, nonnisi carptim nec satis accurate atque adeo non sine admixtis erroribus eas regulas transigunt. Quamobrem non supervacaneum erit, leges, ad quas dagessatio in principiis vocabulorum dirigitur, denuo examinatas accuratiusque per-scriptas in uno conspectu ponere, praesertim quum in exponendis

¹ Sic Moses Kimchi in מהלך Cap. 3. et David Kimchi in *Michlol* 89. Salomo Hanau in צהר התבה 25 alique illam regulam nomine Masorae adducunt (איחא במסורה), idque quodammodo recte, quum jam Ben-Ascher in דקרוקי הטעמים §. 29. mentionem ejus faciat. Sed in Masora (typis impressa), quam hoc nomine appellare consuevimus, regula illam in formam redacta non exstat. Idem valet de cognata regula: כל זעיר דסמיד דגש בר מן או אי אי אי

² De altera abunde egit Delitzschius in commentatione, quam *Die Dagessirung der Tenues* inscriptam continet *Lutherische Zeitschrift* 1878 p. 585—590.

argumentis scriptionum in hac Proverbiorum editione receptarum passim levi tantummodo significatione ad has ipsas leges provocaturi simus.

§. 1.

Quandocumque duo illa vocabula, quorum posterius a tenui, hoc est, ab una literarum בגד"כפא incipit, quae aut dure aut leniter pronuntiantur¹, accentu distinctivo interpuncta sunt, litera בגד"כפה pronuntiantur¹, accentu distinctivo interpuncta sunt, litera בגד"כפה semper sine omni exceptione dagessatur h. e. aspiratione destituitur, velut **השני** (1, 28) ורדו בדגת (Gen. 1, 26) בצלמנו כדמותנו **גידונו** (2, 12) ויפלו פניו (3, 15) ואתה תשופנו (4, 5).

§. 2.

Quando autem vocabulum a litera בגד"כפה incipiens cum praecedente arctius cohaeret eique vel per Makkeph vel per accentum conjunctivum annexum est, tenuis non dagessatur, nisi si praecedens consonanti, itaque syllaba clausa terminatur, e. c. **עין פרי** (1, 11) **תוסף תת** (3, 6) ותתן גם (2, 13) ארץ פוש (2, 7) ויפח באפיו (4, 12) **קלוי באש** (16, 8) שרי גברתי (12, 4) כאשר דבר (Lev. 2, 4) ויתאו דויד (1 Chr. 11, 17)². Contra quando vocabulum praecedens in unam quiescibilem eamque quiescentem, itaque in apertam syllabam desinit, tenuis aspiratur et non dagessatur, e. c. **היה** (9, 26) ויהי כנען (4, 22) וצלה גם (1, 29) כו פרי (1, 26) וירדו בדגת (Gen. 1, 2) היתה תהו (15, 1)³.

Si duo illa vocabula, de quibus agitur, accentu logice conjuncta sunt, sed interjecta lineola Pasek indicatur, ea recitando aliquantulum disjuncta esse, haec quoque exigua seclusio efficit, ut tenuis, qua posterius orditur, dagessetur (§. 1). Exempla sunt **אחו** | **פאש** | **עשף** | **פלה** (18, 21) **אני** | **פני** (Deut. 9, 21) **אפוא** | **פני** (Prov. 6, 2) **פאם** | **עמו** | **פאם** (1 Chr. 21, 3) **ביהודה** | **דרכים** (Neh. 13, 15).

¹ Liber *Jezira* illas quinque literas, quibus literam ה adjicit (בגדכ"פרת), propterea כפולים nominat, vide Delitzschii *Physiologie und Musik in ihrer Bedeutung für die Grammatik, bes. die hebräische* (1868) p. 11 ss.

² Masoretæ ejusmodi terminationem כפיק h. e. vim consonantis habentem appellant. Eo pertinere He mappicatum ipso nomine significatur, itaque **בצרה** **תשים** (Gen. 6, 16) **למה** **פאם** (Ez. 7, 11) **רמה** **גפין** (Dan. 7, 6). Non nisi ter, quamquam prius vocabulum consonanti terminatur, tenuis subsequens aspirationem retinet: **שלו** **כה** (Ez. 23, 42) **קו-תהו** (Jes. 34, 11) **אדני** **כם** (Ps. 68, 6). Vide Masoram ad Ps. 68, 6. *Dikduke hateamim* §. 29.

³ Propterea vel **כי** **לא** (1 Reg. 3, 22. 23. 2 Reg. 20, 10) vel **כי** **לא** (Gen. 18, 15. 19, 2 et saepe) scribitur, prout **לא** aut conjunctivo aut distinctivo accentu instructum est, vidi Delitzschium in *Luth. Zeitschr.* l. l. p. 589 s.

§. 3.

Sunt vero certae quaedam conditiones, quae generali illi legi obrogent, hoc est, quibus efficiatur, ut etiam post apertam syllabam tenuis non aspiretur, sed dagessatione induretur. Prima harum conditionum est literarum similium concursus (אותיות דומות); altera tonorum collisio (דחיק); tertia attractio subsequentis vocabuli per prius tono remoto instructum (אתי מרחיק). Quarum quidem conditionum secundâ et tertiâ accitur non solum dagessatio literarum אה"והע בגד"כפת, sed omnium omnino literarum, exceptis

§. 4.

Si quod vocabulum sive a duobus *Beth* sive a duobus *Caph* aut etiam a *Beth* et *Caph* vel *Beth* et *Mem* incipit¹, ita quidem, ut priori earum literarum Scheba subjectum sit, haec ipsa litera quae Scheba habet, ne concurrentibus duabus aspiratis depressius pronuntietur, dagessatur, etiamsi prius vocabulum accentu conjunctivo insignitum est atque aperta syllaba terminatur. Exempla: ורתפשהו (Deut. 6, 7) בשבתה בביתך (Gen. 39, 12) בבגדו ויהי פכלות (1 Sam. 16, 6) ויהי פבואם (Jud. 1, 14) ויהי פבואה (Jos. 8, 24) נשכבה (Jes. 9, 10) הלוא פכרכמיש (1 Reg. 8, 44) קטנה פכף פוי פמקלי (1 Chr. 7, 23) היתה בביתו (Jer. 3, 25) בבשתנו ירדנו פפרך (46, 27) לו פמצרים (40, 7) אתו פמשמר² (Gen. 32, 10) ויהנו פמדבר (Num. 12, 8) בעבדי פמשה (Lev. 26, 53) (33, 36) ימצא פפיד (Jes. 59, 21) שמתו פפיד (2 Sam. 18, 25) בשרה פפיו תהלתו פפי (Ps. 26, 12) עמדה פמישור (Zeph. 3, 13) פפיהם יצאו פפעלם (149, 3) שמו פמהול (149, 2) יגילו פמלכם (34, 12) פפיהם (Iob 24, 6) פפיהם (2 Chr. 29, 6).

At vero si illarum literarum vocabulum ordientium prior plenam vocalem habet, dagessatione abstinetur, e. c. אשה בבתוליה (Lev. 11, 13) כהני במות (Jud. 20, 25) וישחיתו בבני (1 Reg. 13, 33) ארכו בבליא (Iob 20, 17) ירא בפלגות (Jes. 13, 19) היתה בבל (Esr. 4, 9) אזלו בבהילו (4, 23).

¹ Ben-Naphtali etiam *Caph* et *Gimel* (ג) accenset, sed repugnante Ben-Ascher, quem textus receptus sequitur. Vide argumentum ad Ps. 23, 3. *Dikduke hateamim* p. 30.

² Ex aliquot punctatorum sententia in בַּמְעֵלוֹת (Ex. 20, 23) Beth propterea non dagessatur, quia Gaja ei satis ponderis affert.

§. 5.

Regula דהיק pertinet ad bina vocabula, quorum toni inter se collidunt, quare per Makkeph coagmentantur, et hacce quidem ratione:

a) Si duorum vocabulorum inter se cohaerentium prius in ה־ desinit et posterius sive monosyllabum est sive tonum in priore syllaba habet, tenuis qua incipit dagessatur. Exempla: ומשנה־פֿסוק (Gen. 43, 15) תעשה־בו (Ex. 4, 17) נכה־בו (Num. 22, 6) תכסה־בה (Deut. 22, 5) יכסה־ יכסה־ (2 Sam. 6, 13) יבנה־בית (32, 23) אכלה־בם (Ez. 18, 7) פגד (Prov. 17, 9) מכסה־פֿשע (Ps. 19, 3) יחנה־דעת (Gen. 11, 4) נכנה־לנו (35, 16) יפצה־פיהו (Iob 8, 11) היגאה־זמא יהיה־לעם (35, 3) ואעשה־שם (22, 8) יראה־לו (ibid.) ונעשה־לנו נשטה־ (Deut. 11, 11) תשטה־מים (Ex. 28, 32) יהיה־לו (48, 19) יזכה־ (Ps. 91, 11) יצנה־לך (Hos. 10, 1) ישנה־לו (Jer. 35, 6) יין מענה־ (11, 13) מגלה־סוד (Prov. 6, 35) תרבה־שׁוחד (119, 9) נערך (26, 4) תשנה־לו (24, 6) תעשה־לך (15, 1) ¹.

b) Item si duorum vocabulorum arcte cohaerentium prius in ה־ exit et posterius aut monosyllabum aut Milel est, litera alterum incipiens dagessatur, at tantummodo ea conditione, si syllaba finalis prioris vocabuli a Scheba mobili initium capit. Exempla: לקחה־ (Num. 23, 13) לה־פֿא (27, 26) גֿשה־פֿא, וישקה־לי (Gen. 2, 23) זאת סאה־פֿלת (1 Sam. 28, 7) ואדרשה־בה (27, 4) תנה־לנו (Jer. 8, 14) ונהמה־שם (2 Reg. 25, 30) נתנה־לו (2 Reg. 7, 1) שעררה־לו (Cant. 3, 11) נשמה־בו (Ps. 66, 6) שכה־פה (Ruth 2, 7) אלקטה־פֿא (Ez. 28, 17) לראה־בך (32, 9) ואשקה־לו (Prov. 13, 12) מתלה־לב (71, 23) אזמרה־לך (25, 17) נבחרה־לנו (Iob 34, 4) אשקמה־רע (20, 22).

Quodsi syllaba finalis prioris vocabuli non incipit Scheba mobili, regula דהיק cessat, itaque tenuis quae posterius inchoat aspi-

¹ In libris grammaticis etiam vocalis Pathach huic regulae subjicitur, adductis exemplis מדה־זֶה, מדה־זֶאת, מדה־בָּצֵעַ, מדה־בָּרִי, מדה־בָּרִי, sed immerito; nam post מדה aequè ac post זֶה־ makkephatum semper Dagesch sequitur etiamsi vox subsequens accentum non in prima syllaba habet, e. c. מדה־נֹרָא (Gen. 28, 16) מדה־פֿשֵׁעִי (31, 16) מדה־פֿרָצִית (38, 29) מדה־פֿדְבָר (1 Sam. 20, 4) מדה־הַאֲמֵר (Num. 23, 3) מדה־הַרְאֵנִי (44, 16) וּמדה־נִצְטַדֵּק (Cant. 5, 9) מדה־רִוּחֵךְ (Num. 13, 17) רִוּחֵךְ־מִזִּבְחֵךְ (1 Chr. 22, 1). Itaque מדה et זֶה aliquid praecipui habent. Neque praeter מדה exstat alia vox quae makkephata in ה־ exeat.

ratur, e. c. לטמאה־בָּהּ (Lev. 18, 23) ולדבקה־בֹּ (Deut. 11, 22)
 נגלה־לָמוּ (Jes. 23, 1) דמה־לָנוּ (2 Sam. 21, 5) ציה־לָנוּ (33, 4)
 עריה־ (22, 10) גלה־בָּהּ (18, 16) כסה־בָּגֵד (Ez. 17, 6) שלחה־לֹי
 הפה־צֹור (Ps. 45, 5) וענה־צָדק (Mich. 1, 11) בִּשְׁת
 (17, 1) ושלחה־בָּהּ (Prov. 15, 17) ושנאה־בֹּ (Iob 32, 10) שמעה־לֹי
 (27, 25) ונראה־יָשָׁא

§. 6.

Si duorum vocabulorum cohaerentium prius Milel est in syllabam apertam eamque vel *kamezatam* vel *segolatam* exiens atque posterius tonum habet in principio, tenuis qua incipit dagessatur. Haec regula אתי מרחיק h. e. „veniens e longinquo“ nominatur, quia accentus prioris vocabuli ab accentu posterioris remotus est idque vi minus efficace attrahit. Dagessatio propter hoc אתי מרחיק locum habet hisce conditionibus:

a) si syllaba accentuata prioris vocabuli talis est, in quam ipsa formationis lege tonus cadat, e. c. עשיתָ זֹאת (Gen. 3, 14) הַגִּדְתָּ לִי (12, 18) הָרָה נָכוּ (14, 10) הָבָה נָא (38, 16) עֲלִיךָ פֶּרֶץ (32, 29) ועשיתָ צִיץ (Ex. 28, 36) בארהָ שָׁבַע (42, 10) ועבדיךָ בָּאוּ (16, 2) וזבחתָ פֶסַח (Deut. 16, 1) ועשיתָ פֶסַח (32, 10) הַנִּיחָה לִי (21, 14) חֲפֻצָּתָ בָּהּ (31, 28) וראעידהָ בָּם (23, 13) ויצאתָ שָׁמָּה (1 Sam. 21, 1) תִּנְנֶנָּה לִי (Jud. 16, 10) הַתְּלַתָּ בִּי (Jos. 1, 8) וְהַגִּיתָ בּוֹ תְּרַאֲיֶנָּה (Jes. 27, 4) אֲצִיתָנָה יַחַד (2 Sam. 14, 32) לָמָּה בָּאתִי (Ps. 17, 3) פִּקְדָתָ לְיִלְוָה (Ez. 31, 18) דְּמִיתָ כְּכֹהֵן (Mich. 7, 10) וְהַחֲזִיקָהּ בּוֹ (Prov. 7, 13) עֲדוּתֶיךָ שְׁשֹׁתֵי (92, 16) עוֹלָתָהּ בּוֹ מֵאֲיָמָה הָעַלְתָּהּ (Ruth 1, 8) לְכֹנֶה שְׁבִנָּה (Iob 38, 5) עֲלִיךָ קָו (Jer. 39, 12) מִחֻצַּת הָאֵשׁ (Hab. 3, 13) לְמַעַלְתָּהּ הָאֵשׁ (Esr. 9, 6) אֵלֶּה פָּהּ (Gen. 33, 5) אֵלֶּה לָךְ (Deut. 5, 3);

b) si tonus penultima prioris vocabuli illuc retro cessit (נסג אחור) eaque syllaba est producta, cujus accentus vicem Metheg stabilis et firmi implet¹, item tenuis posterius inchoans dagessatur. Exempla: יִלְדָהּ בֶּן (Gen. 19, 38. quoniam sine recessu toni יִלְדָהּ לִי (21, 23) הַשְּׁבַעְתָּהּ בּוֹ (Deut. 29, 19) וְרָבִצָהּ בּוֹ (Jes. 34, 6) הַיּוֹתָהּ (59, 19) נִסְסָהּ בּוֹ (40, 10) מְשַׁלָּהּ לּוֹ (40, 7) נִשְׁבָּהּ בּוֹ (Ruth 1, 14) דְּבִקָהּ בָּהּ (Joel 5, 5) מְלָאָהּ בָּת (Ez. 36, 2)

¹ De Metheg stabili et firmo (מְתֵג הַמּוֹדֵק) vide *Metheg-Setzung* §. 10. (in Merxii Archiv I. 1869).

(Ps. 83, 13) עִרְבָה לִי (Eccl. 2, 10) עִמְדָה לִי (Thren. 1, 16) זִרְדָה מִיָּם
(Jer. 31, 26) וְנִשְׁקָה לִּי (Prov. 7, 13) שְׂבַעַה מִיָּם (30, 16) פָּרָם
31, 16).

Contra si accentus retrogressus syllabam occupat nullius Metheg capacem, dagessatio literae tenuis non admittitur e. c. חָרָה
וְקָרָא בּוֹ (Num. 9, 10) וְעָשָׂה פֶסַח (13, 4) עָשָׂה שָׁם (Gen. 4, 6) לָהֶן
(Ez. 17, 8) עֲנָה בִּי (Jona 2, 3) מִצָּרָה לִּי (34, 14) בְּנִיָּה טוֹב (Ruth 1,
21) לְנִסְכָּה לָהּ (Ps. 78, 12) עָשָׂה פֶלֶא (Thren. 2, 8) נָטָה קָו (Dan.
2, 46) מִתְקוֹמָמָה לִּי (Ruth 4, 15) טוֹבָה לָהּ (Iob 20, 27).

Excipiuntur vero imperfecta et participia verborum ל"ה, post
quae tenuis subsequentis vocabuli dagessatur, licet accentus retro-
gressus syllabam occupet, in quam Metheg non competit, velut
וּמְזוֹרָה שָׁקַר (Sach. 1, 16) יַבְנֵה בָּהּ (Jes. 44, 24) עָשָׂה כָּל (Gen. 31, 12) עֲשֵׂה לָהּ
(Hab. 2, 18) יִנְקָה הָעַ (Prov. 11, 21) לָנְהָ לֵב (19, 8) הַיָּאֲבָה יָיִם (Iob 39, 9)
(20, 19) פָּרָה שְׂחַת (26, 27) פָּרָה לְהָיִם.

c) Etiamsi in priore vocabulo Metheg locum accentus occupat,
tenuis qua vocabulum posterius incipit sec. regulam נסג אחור dagessatur,
e. c. יִלְדֵה-לָּוֹ (Gen. 21, 3., ubi Metheg vicem accentus
supplet, cf. יִלְדֵה בֶן 19, 38), אֲרִדֵה-נָפֵא (18, 21) נִתְנֵה-לִּי (3, 12)
אֲלֶכֶה-נָפֵא (37, 16) תִּיָּדֵה-נָפֵא (30, 33) וְעִנְתֵה-בִּי (30, 1) הִבֵּה-לִּי
(Ex. 4, 18) אֲרֵה-לִּי (Num. 22, 6) תִּכְתֵה-לִּי (22, 11) תִּמְתֵה-לִּי (Jer.
4, 19) עֲשֵׂתֵה-לָּהּ (Ps. 120, 6) שְׂכְנֵה-לָּהּ (2 Chr. 2, 3) בּוֹנֵה-בְּרִית
(Prov. 31, 22).

d) Etiamsi prima alterius vocabuli syllaba non habet tonum
primarium, sed tantummodo Metheg tonum secundarium indicans,
tamen litera qua incipit ad similitudinem legis מרהיק dagessa-
tur, sed exceptis literis בגד"כפח, quae hanc laxiorem dagessionem
conditionem respuunt. Exempla: שָׁמָה קָבְרֵי (Gen. 29, 31)
אֵינְנָה מְעַלָּה (27, 3) וְעִשִׂיתָ סִירְתִּי (Ex. 15, 1) אֲשִׁירָה לִּי
(Lev. 11, 26) פָּכַה יַעֲשֵׂה (19, 14) וַיִּרְאֵת מֵאֵלֵהֶיָּהּ (Num. 15, 11)
(32, 25) עֲבַדְיָה יַעֲשֵׂה (32, 19) בָּאָה פָּחַלְתִּנִּי (31, 49) עֲבַדְיָה נִשְׂאָה
(Deut. 15, 11) לֹאֲחִיָּה לְעִנְיָהּ (32, 27) וְעֲבַדְיָה יַעֲבִרוּ
(1 Sam. 1, 6) וְכַעֲסָתָה צָרְתָהּ (32, 26) אֲשִׁבִיתָה מֵאֲנֹשׁ (22, 8)
עֲלִיָּה מִחֲנֹת (Jes. 44, 21) אֵלֵה יַעֲקֹב (15, 19) וְלָמָּה לֹא־שָׁמַעְתָּ
(Ps. 31, 20) צַפְנֵת לִירְאִיָּהּ (4, 13) פָּכַה יֵאֲכֹלוּ (Ez. 4, 2)

כֹּונְנָתָ (66, 11) שִׁמְרָה מְרֻעָה (60, 6) נִתְּתָה לְיִרְאֵיהָ (37, 9) יִירְשֵׁה
 נִתְּתָה לְאַבְתִּינֹה (Neh. 9, 23) אִמְרָתָ לְאַבְתִּינֹהָם (99, 4) מִיִּשְׂרָיִם
 (9, 36). Dagessionem ibi non locum habere, ubi litera methegata
 una de quinque tenuibus est, ex hisce exemplis cognoscitur: אֵלֶה
 תַּהֲתִיֶה תֵעֲמֹד (Lev. 13, 28) לָמָּה תֵעֲמֹד (Gen. 2, 4) תּוֹלְדוֹת
 הַיְדֻעֹת בַּעֲמִים (44, 2) פַּעֲלָתָ בַיְמֵיהֶם (Ps. 9, 11) עֲזַבְתָּ דָרְשִׁיךָ
 (77, 15) דַּפְּאֵתָ כִּתְּלָל (89, 11). Causa facilis est intellectu. Da-
 gessatio in solis illis quinque literis pronuntiationem non solum
 acuit, sed mutat; ibi vero, ubi tonus primae syllabae alterius voca-
 buli nonnisi secundarius est, quem Metheg significat, dagessatio non
 tantum momenti habet, ut aspiratam induret. Sunt vero duo loci,
 ubi nihilominus tenuis Dagesch assumpsit: כַּמְּכָה בְּאֵלֶם Ex. 15, 11
 et וַיְשִׁימָהּ הַלְּעוֹלָם Jos. 8, 29.

e) Si alterum vocabulum sive monosyllabum sive Milel a litera
 cum Scheba orditur, haec ipsa litera dagessatur, exceptis quatuor
 literis servilibus כּו"ל e. c. עֲשֶׂה-פְּרִי, עֲשֶׂה-פְּרִי (Gen. 1, 11. 12)
 וַאֲצִיָּעָה שְׂאוֹל (Jes. 5, 14) הַרְחִיבָה שְׂאוֹל (12, 5) אֶרְצָה פְּנֵעַן
 כִּלְאָ מִטָּא (Dan. 3, 10) שְׂמָתָ טַעַם (104, 1) גִּדְלָתָ מְאֹד (Ps. 139, 8)
 וְעֲשִׂיתָ קַעֲרָתוֹ (Ex. 25, 29) ¹. Literas כּו"ל non dagessari ex his exemplis apparet:
 נַהֲיִיתָ לָּעַם (Deut. 21, 15) תַּהֲיִינָ לְאִישׁ (Ex. 33, 12) יִדְעֲתִיָּה בְּשֵׁם
 תַּמְקַנָּה בְּהוֹרִיָּהוּ (Jes. 42, 6) קִרְאֲתִיָּה בְּצֹדֵק (27, 9) (Sach. 14, 12)
 צַרְיָה לְרֵאשׁ (Thren. 1, 5). Excipitur vocula לָּהּ, quae constanter
 dagessatur: וְעֲשִׂיתָ לָּהּ (Deut. 10, 1) חֲלִילָהּ לָּהּ (Gen. 18, 25)
 לְמַחֲתָ לָּהּ (12, 9) וַאֲסַפָּהּ לָּהּ (2 Sam. 12, 8) אֵלֶיהָ לָּהּ (23, 6)
 וּנְתַתִּיָּהּ לָּהּ (11, 35) וּנְתַתִּיָּהּ לָּהּ (1 Reg. 3, 11) שֵׂאֲלָתָּ לָּהּ
 וּלְיָלָהּ לְלִילָהּ (Ps. 19, 3).

§. 7.

Ex regulis modo expositis colligitur, binorum vocabulorum
 alterum non dagessari propter דחיק aut מרחיק, nisi 1) hoc voca-

¹ Sic in codd. Hispanicis teste Chajugo apud Jekuthiel Punctatorem, cujus commentarium criticum Heidenheimius Pentateucho in-
 scripto adjecit. Delitzschius hoc Dagesch orthophonice esse dicit, quippe
 quod literae incipientis distinctam pronuntiationem tueatur. Aliquot codices
 velut Erfurt. 3 (vide Delitzschii *Complutensische Varianten* 1878 p. 12)
 nimii sunt in hoc Dagesch orthophonice adhibendo. Verum usus ortho-
 phonici Dagesch latius patet, quam adhuc agnitum est. Adeo dubium est,
 rectene Dagesch leges דחיק ac praesertim מרחיק אתי sequens a gramma-
 ticis sub specie Dag. fortis conjunctivi comprehendatur.

bulum tonum primarium vel certe secundarium in principio habeat, et 2) vocabulum prius, quod alterum dagessatione sibi annectit, aut in Kamez aut in Segol desinat. Quamobrem raphata manent haecce: אבְּנִיָּהּ בְּרֹזֶל (24, 9) מְבַרְכִינָה בְּרוּחַ (Num. 23, 11) בְּרִכָּה בְּרִיךְ (Deut. 8, 9) וַיִּפְּלוּ-שָׁמָּה (2 Sam. 12, 12) עֲשִׂיתָ בְּסֶתֶר (Gen. 14, 10) יוֹרְדֵי בְּזֶרַע (Ez. 31, 4) שִׁירֵי לָיִי (Ez. 15, 11) עֲשֵׂה פֶלֶא (Prov. 12, 8) נַעֲוֵה-לֵב (Neh. 5, 15) עֲשִׂיתִי כֵן et id genus alia. Verum usu venit, ut si Milel quoddam in vocalem *u* desinat sibilans vel liquida qua vox subsequens incipit dagessetur. Documento sunt קוֹמוּ צָאֵר (Gen. 19, 14. Ex. 12, 31) תִּשְׁבִּיתוּ שָׂאֵר (Ex. 12, 15) קוֹמוּ סְעִר (Deut. 2, 24) כֹּרֵר הָדָר (1 Sam. 15, 6) נָכוֹר נָדָר (Jer. 49, 30) וַיֹּאמְרוּ לוֹ et לֹא (Hos. 8, 10). Etiam voculae לֹא et לוֹ post וַיֹּאמְרוּ quatuor locis dagessata sunt: Gen. 19, 2.¹ Jud. 18, 19. 1 Sam. 8, 19. Est. 6, 13.

Anomala, utpote quae legibus supra expositis subjici nequeant, at auctoritate Masorae confirmata sunt haecce: כִּי-גֵאָה גֵאָה (Ex. 15, 1. 21) יִדְמוּ פֶאֶבֶן (15, 13) עִסְיוֹ גֵאָלַת (15, 11) מִי פִמְכָה (15, 16) וּשְׁמַתִּי (32, 15) עֵבִית פֶּשִׁית (Deut. 32, 6) אֲבִיךָ קִנְךָ (15, 16) גֵאָלַת בְּזָרוּעַ (Jer. 20, 9) וּנְלֵאִיתִי פֶלְקָל (Jes. 54, 12) בְּדֹכּוֹד (Ps. 77, 16) יִסְרְנִי יְהוָה (118, 5) קָרָאתִי יְהוָה (94, 12) תִּיִסְרְנֵנִי יְהוָה (118, 18) גִּדְבְּרִיא דְתִבְרִיא (Dan. 3, 2. 3) חֲקֵרְנִיהָ פֶן-תִּהְיֶא (Iob 5, 27) וְחִכְמָה פֶחֶכְמַת־ (5, 11).²

§. 8.

Reliquum est, ut nonnulla addamus de illo Dagesch, quod ex praecepto veterum post vocabula consonanti terminata non solum literis בגד"כפה, sed aliis quoque literis inditur. Etenim si binorum vocabulorum prius eadem consona finitur qua posterius incipit, consona incipiens dagessatur,³ ne festinantius legendo cum praecedente

¹ Cf. Delitzschii comm. ad h. l. et 19, 14 (ed. IV p. 337. 339).

² Cf. Masora ad Daniel 5, 11. *Dikduke hateamim* §. 29. Literae Jod dagessatae Ps. 118, 5. 18. secundum regulam supra propositam explicari possunt (vide Delitzschii comm. ad hos locos). At quum alibi velut in וְלִי יְהוֹשִׁיעַ בְּהוֹשִׁיעַ בְּהוֹשִׁיעַ dagessatio omittatur, satius est, ambo illa יְהוֹשִׁיעַ exceptionibus adnumerare. Ceterum vide quae Parchon p. 4. et Norzi ad Ex. 15 disserunt.

³ Editores textus biblici hoc Dagesch, cui Delitzschius nomen orthophonici indidit, ignorantia magis quam negligentia abjecerunt. Usus ejus jam veteribus Masoretis pro lege valere in Psalterio nostro Brockhausiano (1874) p. IX ostendimus.

confundatur. Exempla: אֶם-מְהוּט (Gen. 14, 23) לְאֶכְל־לָחֶם (31, 54) בֶּן-פְּנִין (Ex. 4, 10) גַּם-מִתְמַלְּ גַם-מִשְׁלֶשֶׁם (34, 3) עַל-לֵב בֶּן-יָפֵר (Jos. 3, 7) עַם-מִשָּׁה (27, 8) וְאֶם-מֶךְ (Lev. 5, 2) וְנִעַלְמִים מִמְנוּ (1 Sam. 14, 50) מִבְּקָשִׁים מִים (2 Reg. 25, 23) בֶּן-נִתְנִיָּה (41, 18) אֲשֵׁים מְדַבֵּר לְאִגְמֵיִם (54, 17) וְכֹל-לְשׁוֹן (67, 5) עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל לְמַחֹל לִי (Ps. 26, 4) עַם-מִתִּי (66, 21) עַל-לְחִיָּה (Thren. 1, 2) עַל-לָחַח (95, 7) עִם מְרֵעֵתוֹ (Esr. 6, 5) וְהִיבֵל לְבַבֵּל (3, 6) אֶת־וַיִּנְוֶרָא (Dan. 2, 10) קִדְמִים מְלַכָּא (Eccl. 12, 5) גַּם מְגַבֵּה (7, 24) וְלִכְסִים מְהוּדְעִין.¹

Ubicunque vocalae sono similes et significatione diversae לֹא לֹא concurrunt, לֹא dagessatur eoque legens monetur, ut negationem cum emphasi enuntiet eamque caute a pronomine discernat, velut Gen. 38, 9. Hab. 1, 6. 2, 6. Prov. 25, 17. Eodem consilio scribitur לֹא לֹא Deut. 32, 5. Atque Lamed vocis לְאֶמֶר dagessatur quoties nomen מְשָׁה cum accentu conjunctivo antecedit, e. c. Ex. 6, 10. 29. 13, 1. 14, 1.²

¹ Saepius dagessationi substituitur lineola Pasek duobus ejusmodi vocabulis interposita, velut מְפַנֵּיךְ | מְרִיבִים (Deut. 7, 1) | מְכַל הַגּוֹיִם | מְחִיכִים (1 Chr. 11, 33); interdum, ubi fieri poterat, syllabae finali vocabuli prioris Metheg remorans (הַעֲמֹדָה) additum est, e. c. וַיִּצְיָן צִיָּן (Num. 17, 23) וַאֲזַל לוֹ (Prov. 20, 14).

² Cf. Lonsano in *Or thora* ad Ex. 6, 10.

Proverbia. משלי

1 א

מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶן-דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: לְדַעַת חֲכָמָה²
וּמוֹסֵר לְהַבִּין אִמְרֵי בִינָה: לְקַחַת מוֹסֵר הַשֶּׁבֶל צֶדֶק וּמִשְׁפָּט³
וּמִשְׁפָּרִים: לְתַת לַפְתָּאִים עֲרֻמָּה לְנֹעַר דַּעַת וּמִזְמָה: וּשְׁמַע⁴
חֲכָם וַיּוֹסֶף לְקַח וַיִּנְבֹּן תַּחְבֻּלוֹת וַיִּקְנֶה: לְהַבִּין מִשְׁל⁶
וּמְלִיצָה דְבָרָיו חֲכָמִים וְחִידוֹתָם: וַיֵּרָאֵת יְהוָה רֵאשִׁית⁷
דַּעַת חֲכָמָה וּמוֹסֵר אֲוִיָּלִים בְּזוֹ:

שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיךָ וְאַל-תִּשְׁשׁ תִּזְכֹּרֵת אִמָּךְ: כִּי לִוְיֹת⁸
יְהוָה הֵם לְרֵאשִׁיָּה וְעֲנָקִים לְגִרְגָּרוֹתָהּ: בְּנֵי אִם-יִשְׁתַּחֲוֶה חַטָּאִים י
אַל-תִּבָּא: אִם-יֵאמְרוּ לְכֹה אֲתָנוּ נֶאֱרַבְתָּ לְדָם נִצְפָּנָה לְנַקִּי¹¹
הַנֶּפֶס: נִבְלָעִם פִּשְׁאוֹל חַיִּים וְחַמְיָמִים פִּינֹרְדֵי בֹר: כֹּל-¹²
הַזֶּן יִקֵּר נִמְצָא נִמְצָא בְּתֵינוּ שְׁלָל: וְזֹרְלָה תִפְסֵל בְּתוֹכֵנוּ¹³
כִּי־ס אֲחֹד יִהְיֶה לְכַלְנוּ: בְּנֵי אֵל-תִּלְךָ בְּדַרְךָ אֲתָם מִנְעֵטוּ
רַגְלָהּ מִנְּתִיבָתָם: כִּי רַגְלֵיהֶם לָרַע יִרְצוּ וַיִּמְתְּרוּ¹⁶
לְשִׁפְזֵי-דָם: כִּי-הֵנָּם מְזֻרָה הַרְשֵׁת פְּעִינִי כֹל-בַּעַל כְּנָה:¹⁷
וְהֵם לְדָמָם יֵאָרְבוּ וְצִפְנוּ לְנַפְשָׁתָם: כִּן אֲרַחֲוֹת כֹּל-בְּצַע¹⁸
בְּצַע אֶת-נַפְשׁ בְּעָלָיו יִקַּח:¹⁹

חֲכָמוֹת בְּחִוֶץ תִּרְנַה בְּרַחֲבוֹת תִּתֵּן קוֹלָה: בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת²¹
תִּקְרָא בְּשִׁתְּחֵי שְׁעָרִים פְּעִיר אִמְרֵיהָ תֵאמֵר: עַד-מָתַי וּפְתִיָם²²
תִּתְּקַבְּרוּ שְׁתֵּי וְלִצִּים לְצוֹן חֲמַדּוֹ לָהֶם וּכְסִילִים וּשְׁנֵאוֹת-דַּעַת:
תִּשׁוּבוּ לְתוֹכְחָתִי הַנֶּפֶת אֲבִיעָה לָכֶם רוּחִי אֲוִידִיעָה דְבָרָיו²³
אֲתָתָם: יַעַן קִרְאתִי וּתְמַאֲנוּ כְּטִיתִי יָדִי וְאִין מִקְשִׁיב: וּתְשַׁרְעוּ²⁴
כֹּל-עֲצָתִי וְתוֹכְחָתִי לֹא אֲבִיתָם: גַּם-אֲנִי בְּאִיְדָכֶם²⁶
אֲשַׁחֵק אֲלַעַג בְּכֹא פַחְדְּכֶם: בְּכֹא כְּשֵׁאוֹה וּפַחְדְּכֶם וְאִיְדְּכֶם²⁷

v. 1. מ' רבת. v. 4. א' נהה. v. 27. כשואה קרי.

28 כְּסוּפָה יֵאָתֶה בְּבֹא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצוּקָה: אִזּוּ יִקְרָאנִי
 29 וְלֹא אֶעֱנֶה יִשְׁחַרְוּנִי וְלֹא יִמְצְאוּנִי: תַּחַת כִּי־שָׁנְאוּ דַעַת
 ל וְיִרְאֵת יְהוָה לֹא בַחֲרוּ: לֹא־אָבוּ לַעֲצָתִי נִאֲצְוּ כָּל־תְּרוֹכְתָי:
 31 וַיִּנְאֲלוּ מִפָּרִי דַרְכָם וּמִמְלֻצֹתֵיהֶם יִשְׁפְּעוּ: כִּי מְשׁוֹבֵת
 32 שְׂתֵימִם תִּתְרַגֵּם וְשִׁלְוֹת פְּסִילִים תִּאֲבָדִם: וְשִׁמְעֵ לִי וְשִׁפְּן־
 33 בְּטַח וְשִׁאֲנֵן מִפֶּתַח רַעְיָה:

2 ב

א בני אִם־תִּקַּח אֲמָרִי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אִתָּךְ: לְהִתְנַשֵּׁיב
 2 לְחֻכְמָה אֲזַנֶּה תִשָּׂה לְבָבְךָ לְתַבוּנָה: כִּי אִם לְכַיִּנָּה תִקְרָא
 3 לְתַבוּנָה תִתֵּן קוֹלְךָ: אִם־תִּבְקֹשֶׁנָּה כִּכְסֹף וְכַמֶּטֶל מְנִים תִּחַפְּשֶׁנָּה:
 4 אִזּוּ תִבִּין יִרְאֵת יְהוָה וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא: כִּי־יִהְיֶה יִתֵּן
 5 חֻכְמָה מִפִּי דַעַת וּתְבוּנָה: וְצִפֹּן לְיֹשְׁרִים תִּשְׁמָה מִגֵּן
 6 לְהִלְכֵי תָם: לִנְצֹר אֲרָחוֹת מִשֹּׁפֵט וְדַרְךְ חֲסִידָו יִשְׁמֹר:
 7 אִזּוּ תִבִּין צָדֵק וּמִשְׁפָּט וּמִיֹּשְׁרִים כָּל־מַעֲגַל־טוֹב: כִּי־תִבּוֹא
 8 חֻכְמָה בְּלִבְךָ וְדַעַת לְנַפְשְׁךָ וְנַעַם: מִזְמָה תִשְׁמֹר עָלֶיךָ
 9 תְּבוּנָה תִנְצֹרְכָה: לְהַצִּילָה מִדַּרְךְ רַע מֵאִישׁ מְדַבֵּר תִּהְפְּכוֹת:
 10 הַעֲזִיבוּ אֲרָחוֹת יִשָּׂר לְלִכַּת כְּדַרְכֵי־חֶשֶׁךְ: הַשְׁמִתִּים לַעֲשׂוֹת
 11 טוֹרַע יִזְלוּ בְּתִהְפְּכוֹת רַע: אֲשֶׁר אֲרָחֲתִיהֶם עֲקָשִׁים וְנִלְוִזִים
 12 בְּמַעֲגֹלְתָם: לְהַצִּילָה מֵאִשָּׁה זָרָה מִנְּכַרְיָה אֲמָרִיָּה
 13 הַחֲלִיקָה: הַעֲזֹבֵת אֶלֶף נְעוּרֶיהָ וְאֶת־בְּרִית אֱלֹהֶיהָ
 14 שָׁכְחָה: כִּי שָׁחָה אֶל־מִנּוֹת בֵּיתָהּ וְאֶל־רְפָאִים מַעֲגֹלְתֶיהָ:
 15 כָּל־גְּבִיּוֹתָהּ לֹא יִשׁוּבוּן וְלֹא־יִשְׁיִגּוּ אֲרָחוֹת חַיִּים: לְמַעַן
 16 תִּלְךָ בְּדַרְךְ טוֹבִים וְאֲרָחוֹת צַדִּיקִים תִּשְׁמֹר: כִּי־
 17 יֹשְׁרִים יִשְׁבְּנוּ־אֲרָץ וְתַמִּימִים יִתְרוּ בָהּ: וְרָשָׁעִים מֵאֲרָץ
 18 יִפְרֹתוּ וּבִזְזִים יִסְחוּ מִמֶּנָּה:

3 ג

א בני הַזֹּרֵתִי אֶל־תִּשְׁכַּח וּמִצְוֹתַי יִצֹר לְבָבְךָ: כִּי אֲרָךְ
 2 יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ: חֲסֵד וְאֱמֶת אֶל־
 3 יַעֲזֹבֶךָ קִשְׁרָם עַל־צַרְוֹתֶיךָ כְּתִבָּם עַל־לִוְיֹת לְבָבְךָ: וּמִצָּא־
 4 חַן וְשִׁבְלֵי טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם: בְּטַח אֶל־יְהוָה בְּכָל־

v. 7. וצפן קרי. v. 8. חסידיו קרי.

לִבָּהּ וְאֶל-בִּינְתָהּ אֶל-תִּשְׁעֹן: בְּכָל-דַּרְכֶיהָ דַּעְהוּ וְהוּא יוֹשֵׁר
 אֲרַחֲתֶיהָ: אֶל-תִּתֵּי חֶכֶם בְּעֵינֶיהָ יִרְא אֶת-יְהוָה וְסוֹר
 מִרַע: רַפְאוֹת תִּתֵּי לְשִׁלְיָהּ וְשִׁקּוּי לְעֵצְמוֹתֶיהָ: פָּבַד אֶת-
 יְהוָה מִהוֹנָה וּמִרְאשִׁית כָּל-תְּבוּאָתָהּ: וַיִּמְלֵאוּ אֶסְמֵיהָ
 שִׁבְעַ וְתִירוֹשׁ יִקְבֶּיהָ וּפְרָצוּ:

מִוֹסֵר יְהוָה בְּנֵי אֶל-תִּמְאָס וְאֶל-תִּתְקֹץ בְּתוֹכָחָתוֹ: פִּי
 אֶת אֲשֶׁר וְאֵתֵב יְהוָה יוֹכִיחַ וּכְאֵב אֶת-בֶּן וּרְצָה: אֲשֶׁרִי אָדָם
 מֵצֵא חֲכָמָה וְאָדָם וְפִיק תְּבוּנָה: פִּי טוֹב סִחָרָה מִסִּחָר-
 פֶּסֶף וּמִחֲרוֹץ תְּבוּאָתָהּ: וְקָרָה הִיא מִפְּנִיִם וְכָל-חֲפָצֶיהָ טו
 לֹא וְשׁוֹי-בָהּ: אֲרָה יָמִים בְּיָמֶיהָ כְּשִׂמְאוֹלָה עֲשֶׂר וְכָבוֹד:
 דַּרְכֶיהָ דְרָכֵי-נַעַם וְכָל-נְתִיבֹתֶיהָ שָׁלוֹם: עַץ-חַיִּים הִיא
 לְמַחְזִיקִים בָּהּ וְתִמְכֶיהָ מֵאֲשֶׁר:

יְהוָה בְּחֲכָמָה יִסַּד-אֶרֶץ פְּוֹנָן שָׁמַיִם בְּתְבוּנָה: בְּדַעְתּוֹ
 תִּהְיוּמוֹת נִבְקָעוּ וְשִׁחָקִים יִרְעִפוּ-טַל: בְּנֵי אֶל-וִלְזוּ
 מֵעֵינֶיהָ נִצָּר תִּשְׁמִיָה וּמִזְמָה: וַיְהִי חַיִּים לְנַפְשָׁהּ וַיְהִי
 לְגִרְוֹתֶיהָ: אִז תִּלְךָ לְבִטָח דַּרְכָּהּ וְרִגְלָהּ לֹא תִגְדָּף: אִם-
 תִּשְׁכַּב לֹא תִפְחַד וְשִׁכְבָתָּ וְעָרְבָה שְׁנֵתָהּ: אֶל-תִּירָא כֹ
 מִפְּחַד פִּתְאֹם וּמִשְׁאֵת רָשָׁעִים כִּי תִכָּא: כִּי-יְהוָה יְהִיָה
 בְּכִסְלָהּ וְשִׁמְר רִגְלָהּ מִלְכָּד:

אֶל-תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלָיו בְּהִיּוֹת לְאֵל יְדִיָהּ לְעֵשׂוֹת: אֶל-
 תֵּאמַר לְרַעֲיָהּ וְלָהּ וְשׁוֹב וּמִחָר אֶתֶן וַיֵּש אֶתָּה: אֶל-תִּתְחַרַשׁ
 עַל-רַעֲיָה רַעָה וְהוּא-יֹשֵׁב לְבִטָח אֶתָּה: אֶל-תִּתְרֹב עִם-אָדָם ל
 חָנָם אִם-לֹא גִמְלָתָהּ רַעָה: אֶל-תִּתְקַנַּא בְּאִישׁ חָמָס וְאֶל-
 תִּתְחַר בְּכָל-דַּרְכֵיוֹ: פִּי תוֹעֵבֵת יְהוָה נִלְזוּ וְאֶת-יֹשְׁרִים
 כוֹדוּ: מֵאֶרֶת יְהוָה בְּבֵית רָשָׁע וַיְנַה צְדִיקִים וּבְרָהּ:
 אִם-לִלְצִים הוּא-יִלְיֹץ וְלִעֲנִיִים יִתְנַחֵן: כְּבוֹד חֲכָמִים לֹ
 וַיִּחַלּוּ וּפְסִילִים יִמְרִים קָלוֹן:

4 7

שְׁמַעוּ בָנִים מִוֹסֵר אָב וְהִקְשִׁיבוּ לְדַעַת בִּינָה: פִּי לִקַח
 טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תְּוֹרָתִי אֶל-תִּעֲזֹבוּ: פִּי בֶן הִנִּיתִי לְאָבִי רַה

v. 12. סגול בלי מקף. v. 15. מפניכם קרי.
 v. 27. יתיר ו'. v. 28. יתיר ו'. v. 30. הריב קרי. v. 34. ולענינים קרי.

4 וַיְהִי־ד לִפְנֵי אֹמְרֵי: וַיִּלְכְּנֵי וַיֹּאמֶר לִי וַתִּמְדֵּן דְּדַבְּרֵי לִבִּיךָ שְׁמֹר
 ה מִצְוֹתַי וַחֲוִיתָ: קָנֵה חֻכְמָה קָנֵה בִינָה אַל־תִּשְׁפַח וְאַל־
 6 תֵּט מֵאֲמַר־יָפִי: אַל־תִּעְזֹבֶנָּה וַתִּשְׁמְרֶנָּה אֲהַבֶּנָּה וַתִּצְרָהּ:
 7 רֵאשִׁית חֻכְמָה קָנֵה חֻכְמָה וּבְדָל־לִנְיָנֶנָּה קָנֵה בִינָה:
 8 סֹלֶסֶלֶת וַתְּרוֹמְמֶנָּה תִּכְבְּדֶנָּה כִּי תַחֲבַקְנֶנָּה: תִּתֵּן לְרֵאשִׁיךָ לְוִיַּת־
 חו עֲטָרַת תִּפְאָרֶת תִּמְנֶנָּה:

11 שְׁמַע בְּנֵי וְקַח אֲמָרֵי וַיִּרְבּוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים: בְּדַרְךָ חֻכְמָה
 12 תִּהְיֶינָה הַדְּרָכֹתֶיךָ בְּמַעְגְּלֵי־יֹשֶׁר: בְּלִכְתֶּךָ לֹא־יִצָּר צְעֶדֶךָ
 13 וְאִם־תִּרְוֶיךָ לֹא תִפְשָׁל: תִּחְזַק בַּמוֹסֵר אַל־תִּרְרַף נִצְרָה
 14 כִּי תִיָּא חַיִּיךָ: בְּאַרְח רָשָׁעִים אַל־תִּבְאֵ וְאַל־תִּאשָּׁר בְּדַרְךָ
 טו רָעִים: שְׁרָעָהוּ אַל־תִּעְבְּר־בּו שְׁטֵה מֵעַלְיו וְעָדָר:
 16 כִּי לֹא יִשְׁנוּ אִם־לֹא יָרְעוּ וְנִגְזְלֶה שְׁנָתָם אִם־לֹא יִכְשׁוּלוּ:
 17 כִּי לֶחֱמוֹ לֶחֶם רָשָׁע וַיִּוֶן חַמְסִים יִשְׁתּוּ: וְאַרְח צְדִיקִים
 18 כְּאֹר נֹגֵה הַזֹּלָה וְאֹר עַד־נְכוֹן תִּיּוֹם: דַּרְךָ רָשָׁעִים
 כַּאֲפֹלֶה לֹא יִדְעוּ בְּמָה וּפְשָׁלוּ:

21 בְּנֵי לְדַבְּרֵי תִקְשִׁיבָה לְאֲמָרֵי תֵט אֲזַנָּה: אַל־יִלְוֶהוּ
 22 מַעֲיִנֶיךָ שְׁמֵרִם בְּתוֹךְ לִבְכָּה: כִּי־חַיִּים הֵם לְמַצְאֵיהֶם
 23 וּלְכָל־צְשָׁרוֹ מִרְפָּא: מִכָּל־מִשְׁמַר נִצָּר לִבֶּךָ כִּי־מִמֶּנּוּ
 24 תִּוָּצְאוֹת חַיִּים: הִסֵּר מִמֶּךָ עֲקָשׂוֹת שָׁה וּלְזוֹת שְׁפָתַיִם
 כו תִּרְחַק מִמֶּךָ: עֵינֶיךָ לִנְכַח וּבֵיטוֹ וְעַפְעָפֶיךָ וַיִּשְׁרוּ נִגְדָה:
 26 שְׁלֵט מֵעַגַל רַגְלֶךָ וְכָל־דְּרָכֶיךָ יִכְנוּ: אַל־תֵּט־יַמִּין
 27 וּשְׂמֹאל הִסֵּר רַגְלֶךָ מִרַע:

5 ה

א בְּנֵי לְחֻכְמָתִי תִקְשִׁיבָה לְתַבּוּנָתִי תֵט אֲזַנָּה: לְשְׁמֹר
 2 מִזְמוֹת וְדַעַת שְׁפָתֶיךָ וּנְצָרוּ: כִּי נִפְתַּת תִּטְשָׁנָה שְׁפָתֵי זָרָה
 4 וְחָלַק מִשְׁמֵן חֲפָה: וְאַחֲרִיתֶיהָ מָרָה כִּלְעֵנָה חֲזָה כְּחָרֵב
 ה שִׁוֹת: רַגְלֶיהָ וְרַדּוֹת מוֹת שְׂאוֹל צְעָדֶיהָ וַתִּמְלֹכוּ: אֲרַח חַיִּים
 6 שׁוֹן־תִּשְׁלֵט נָעוּ מַעְגְּלֹתֶיהָ לֹא תִדַע:
 7 וְעֵתָה בָּנִים שְׁמַעוּ־לִי וְאַל־תִּסְוּרוּ מֵאֲמַר־יָפִי: הִרְחַק
 8 מֵעֲלִיָּה דַרְכָּךָ וְאַל־תִּקְרַב אַל־פֶּתַח בֵּיתָה: שׁוֹן־תִּתֵּן לְאַחֲרִים
 י הוֹדָה וּשְׁנֵתֶיךָ לְאֲזָרֵי: שׁוֹן־שִׁפְעוּ זָרִים כַּחַד וַיִּנְצָדְכֶיךָ

v. 4. סגול ב"פ. v. 10. יכשילו קדר.

בבית נכרי: ונהמת באחריתך בכלות פשרך ושרך: 11
 ואמרת איך שנאתי מוסר ותזכחת נאץ לבי: ולא- 12
 שמעתי בקול מזרי ולמלמדי לא-הטיתי אזני: כמעט הייתי 14
 בכל-רע פתוך קהל ועדה: שתה-מים מבורך ונוזלים מתוך- 15
 בארץ: ופוצו מעינתך חוצה פרחובת פלגי-מים: יהי- 16
 לך לבגד ואין לזרים אפה: 17

יהי מקורך ברוע ושמה מאשת נעוריה: אילת אהבים 18
 ויעלתהו דדיה ירעה בכל-עת פאהבתה תשנה תמיד: 19
 ולמה תשנה בני בזרה ותחפך נכריה: פי נכח ויעני 21
 יהוה דרכי-איש וכל-מעלתיו משלים: עונותיו ילפדנו 22
 את-הרשע ובחבלי חטאתו יתמה: הוא ימות באין 23
 מוסר וברב אונתו ישנה:

6

בני אם-ערהך לרעה תקעף לך פסיה: נוקשת 2
 באמרי-פיה נלפדת באמרי-פיה: עשה זאת אפוא 3
 בני והנצל פי באת בכח-רעה לך והתרפס ורהב 4
 רעה: אל-תתן שנה לעיניך ותנומה לעפעפיה: הנצל 4
 פצקי מיד וכצפור מיד יקוש:

לך אל-נמלה עצל ראה דרכיה וחכם: אשר אין-לה 6
 קצין שטר ומשל: תבין בקיץ לחמה אגרה כקציר מאכלה: 8
 עד-מתי עצל ו תשכב מתי תקום משנתך: מעט שנות 9
 מעט תנומות מעט ו חפך ימים לשכב: ובא-כמה-לך 11
 ראשך ומה-סרך פאיש מן:

אדם בלי-על איש און הולך עקשות פה: קרץ 12
 בעיניו מוגל ברגלו מלה באצבעתיו: תהפכות ו בלבו 14
 חרש רע בכל-עת מדונים ושלח: על-כן שתאם ובוט 15
 אידו שתע ושיבר ואין מרפא:

שש-הנה שנה יהוה ושבוע תועבות נפשו: עינים 16
 רמות לשון שקר יודים שפכות דם-נקי: לב חרש מהשבות 18

v. 14. מן-המים קרי.

ibid. ברגליו קרי.

v. 13. בעיניו קרי.

v. 16. יתיר ו'.

19 אָנן רַגְלִים מְמַהֲרוֹת לְרוּץ לְרַעָה: וְיִפֹּחַ בְּזָבִים עַד שֶׁקָּרַע
 וּמִשְׁלַח מְדִינִים בֵּין אֲחִים: פ
 21 נֶצַח בְּנֵי מִצְרַיִם אֲבִיָּה וְאֶל־תִּשְׁשׁ תִּזְרֹת אֲמַר: קִשְׁרָם
 22 עַל־לִבָּן תְּמִיד עֲנִדָם עַל־צַרְצָרָתָהּ: בְּהִתְהַלְכָהּ וּתְנַהֵה אֶתְּךָ
 23 בְּשִׁבְכָהּ תִּשְׁמַר עָלֶיהָ וְתִקְיָצוֹת תִּיָּא תְּשִׁיחָהּ: פִּי נָר מִצְוָה
 24 וְתִזְרֶה אֹר וְדָרָה חַיִּים תְּזַכְּחוֹת מוֹסֵר: לְשִׁמְרָהּ מֵאֲשֶׁת רַע
 כה מִחֻלְקֵת לְשׁוֹן נְכָרֶיהָ: אֶל־תִּחְמַד יִפְיָהּ בְּלִבְבָהּ וְאֶל־תִּקְחֶנָּה
 26 בַּעַפְעֵפִיָּה: פִּי בְעַד־אֲשֶׁה זֹנֶה עַד־כִּפְר־לֶחֶם וְאֲשֶׁת אִישׁ נִפְשׁ
 27 יִקְרָה תְּצוּד: תִּיחַתָּה אִישׁ אִישׁ בְּחִיקוֹ וּבְגָדָיו לֹא תִשְׁרָפְנָה:
 28 אִם־יִתְלַךְ אִישׁ עַל־הַנְּחָלִים וְרַגְלָיו לֹא תִכְנִינָה: פֶּן הִפָּא
 29 ל אֶל־אֲשֶׁת רַעֲהוּ לֹא יִנְקָה כָּל־הַעֲלָע בָּהּ: לֹא־יִכְרֹזוּ לְעָנָב פִּי
 31 וַיִּגְנוּב לְמִלָּא נִפְשׁוֹ פִּי יִרְעֵב: וְנִמְצָא יִשְׁלָם שְׂבָעֵתָיִם אֶת־
 32 כָּל־הַזֶּן בֵּיתוֹ וְיָתוּ: נֹאֵת אֲשֶׁה חֲסֵר־לֵב מִשְׁחִית נִפְשׁוֹ הוּא
 33 וְעֵשֶׂנָה: נַעַד וְקָלוֹן וּמִצָּא וְחִרְפָּתוֹ לֹא תִמְחָה: פִּי־קִנְיָה
 34 לֹא חֶמֶת־גָּבַר וְלֹא־יִחְמָזֵל בְּיוֹם נִקָּם: לֹא־יִשָּׂא פָנָיו כָּל־כֹּפֵר
 וְלֹא־יֵאָבֵה פִּי תִרְבֵּה־שָׁחַד:

7 ו

א 2 בְּנֵי שִׁמְרֵ אֲמָרִי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן אֶתְּךָ: שִׁמְרֵ מִצְוֹתַי וְהִיָּה
 3 וְתִזְרֹתַי כְּאִישׁוֹן עֵינֶיךָ: קִשְׁרָם עַל־אֲצָבָעֵתַיִךְ כְּתִבָּם עַל־לִיחַ
 4 לִבָּהּ: אֲמַר לְחֻכְמָה אֶתְּךָ אֶתְּךָ וּמִזְעֵ לְבַיְנָה תִקְרָא: לְשִׁמְרָהּ
 6 מֵאֲשֶׁה זָרָה מִנְּכָרֶיהָ אֲמַרִיָּה הַחֲלִיקָה: פִּי בְּחִלוֹן בֵּיתִי בְעַד
 7 אֲשַׁנְבִּי נִשְׁקָפְתִּי: וְאָרָא בַּשָּׂתָאִים אֲבִינָה בְּבָנִים נֵעַר חֲסֵר־
 8 לֵב: עֵבֶר בְּשׁוֹק אֲצַל שִׁנָּה וְדָרָה בֵּיתָה יִצְעַד: בְּנִשְׁתַּף בְּעָרֵב
 9 יוֹם בְּאִישׁוֹן לְיֹלָה וְאֵשְׁלָה: וְהִנֵּנָה אֲשֶׁה לְקִרְאָתוֹ שִׁית
 11 זֹנֶה וּנְצָרֵת לֵב: הַמִּיָּה הִיא וְסוֹרֶרֶת כְּבִיתָה לֹא־יִשְׁכְּנֶנָּה
 12 רַגְלֶיהָ: פֶּשַׁם וּבְחוּץ פֶּשַׁם בְּרַחְבוֹת וְאֲצַל כָּל־שִׁנָּה תֵאָרֵב:
 13 וְהִתְזַיְקָה בּוֹ וּנְשָׁקָה לוֹ הַעֲזָה פְּנִיָּה וְתֹאמַר לוֹ: זִבְתִּי
 14 שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם שְׁלָמְתִי נְדָרִי: עַל־בֶּן וְצֵאתִי לְקִרְאָתָהּ
 16 לְשִׁחַר פְּנִיָּה וְאֲמַצָּאָהּ: מִרְבֵּדִים רְבִדְתִּי עֲרִשְׁי חֲטָבוֹת
 17 אֲטוֹן מִצְרָיִם: נִפְתִּי מִשְׁכָּבִי מִר אֲהֵלִים וְקִנְמוֹן: לְכֹה
 18 נְרוּהָ דָדִים עַד־הַבָּקָר נִתְעַלְסָה בְּאֲהָבָיִם: פִּי אִין הָאִישׁ

v. 27. פחה בס"פ. v. 2. סגול בארונהא. v. 7. א' יחה.

בביתו הלה בדרך מרחוק: צרור-הפסס לקח בידו ליום כ
 21 הפסא יבא ביתו: השתו ברכ לקחה בחלק שפתיה
 22 תדיחני: הולך אחריה פתאם פשור אל-טבח יבא וכלבס
 23 אל-מוסר אניל: עד ופלה חץ פבדו פמתר צפור אל-פה
 24 ולא-ידע פי-בנפשו הוא: ועתה בנים שמעו-לי והקשיבו
 לאמרי-פי: אל-ישט אל-דרכיה לבך ואל-תתע בנתיבותיה: כה
 26 פירבים חללים הפילה ועצמים פל-הרגיה: דרכי שאל
 27 פיתה ירדות אל-חדרי-מות:

ח 8

הלא-חכמה תקרא ותבונה תתן קולה: בראש-ממים 2
 עלי-דרך בית נתיבות נאבה: ליד-שערים לפי-קרת מבוא 3
 פתחים תרנה: אליכם אישים אקרא וקולי אל-פני אדם: 4
 ה הבינו פתאים ערמה וכלילים הבינו לב:
 שמעו פי-נגידים אדבר ומפתח שפתי מישרים: פי- 6
 7 אמת יהנה חפי ותועבת שפתי רשע: בצדק כל-אמרי-פי אין
 8 בהם נפתל ועקש: פלם גלחים למבין וישרים למצאי דעת: 9
 קחו מוסרי ואל-פסס ודעת מחרוץ נבחר: פי-טובה חכמה 11
 מפנינים וכל-תפצים לא ישוי-בה: אני חכמה שכנתי 12
 ערמה ודעת מזמות אמצא: יראת יהוה שנאת רע גאה 13
 וגאון ודרך רע ופי תהפכות שנאתי: לי-עצה ותושיה 14
 אני בינה לי גבורה: בי מלכים ומלכו ירזנים ותוקקו 15
 צדק: בי שרים ונדובים כל-שפטי ארץ: אני 16
 17 אהבית אהב ומשחתי ומצאני: עשר-וכבוד אתי הון
 18 עתק וצדקה: טוב פריי מחרוץ ומפז ותבואתי מפסס 19
 נבחר: באר-הצדקה אהלך ברוך נתיבות משפט: להנהיל 21
 אהבי ו יש ואצרתיהם אמלא:

יהוה קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז: מעולם 22
 23 נסתי מראש מקדמי-ארץ: באין-תהמות הוללתי באין
 24 מעינות נכפדי-מים: בטרם הרים הטבעו לפני גבעות כה
 הוללתי: עד-לא עשה ארץ והוצות וראש עפרות תבל: 26

27 בְּהֵכִינֹו שְׁמִיִם שָׁם אֲנִי בְּחָקֹו דָּוִג עַל־פְּנֵי תְהוֹם׃ בְּאַמְצֹו
 28 שְׁחָקִים מִמַּעַל בְּעִזּוֹ עֵינֹות תְהוֹם׃ בְּשׁוּמוֹ לַיִם ׀ חָקֹו וּמִיִם
 ל לֹא יַעֲבֹרוּ־פִיו בְּחֹקֹו מוֹסְדֵי אָרֶץ׃ וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אֲמוֹן וְאֶהְיֶה
 31 שֹׁשׁוּעִים יוֹם ׀ יוֹם מִשְׁחַקֹת לְפָנָיו בְּכָל־עֵת׃ מִשְׁחַקֹת בְּתַבֵּל
 אֶרְצוֹ וְשֹׁשׁוּעֵי אֶת־בְּנֵי אָדָם׃

32 וְעַתָּה בָנִים שְׁמַעוּ־לִי וְאֲשָׁרֵי דַרְכֵי וּשְׁמוֹרוּ׃ שְׁמַעוּ
 33 מוֹסֵר וְחֹכְמוֹ וְאֶל־תִּפְסְרוּ׃ אֲשָׁרֵי אָדָם שְׁמַעַל לִי לְשֹׁקֵד
 לַה עַל־דַּלְתָתִי יוֹם ׀ יוֹם לְשֹׁמֵר מְזֻזֹות פִּתְחוֹ׃ פִּי מִצְּאֵי
 36 מִצְּאֵי חַיִּים נִיפֵק רְצוֹן מִיְהוָה׃ וְחַטָּאֵי חֲמִס נַפְשׁוֹ
 כָּל־מִשְׁנָאֵי אֶהְבֹו מוֹת׃

ט 9

א חֲכָמוֹת בִּנְתָה בֵיתָה חֲצֹבָה עֲמוּדֶיהָ שְׁבַע־הַ׃ טִבְחָה
 2 טִבְחָה מְסֻכָּה יִיגַה אֶחָ עֲרֹבָה שְׁלֹחָנָה׃ שְׁלַחָה נְעֻרָתֶיהָ
 4 תִּקְרָא עַל־גַּפֵּי מַרְמֵי קָרָת׃ מִי פִתִּי יוֹסֵר הִנֵּה חֶסֶר־לֵב
 ה אֲמָרָה לוֹ׃ לָכוּ לְחַמּוֹ בְּלַחְמֵי וּשְׂתוֹ בָּיִן מְסֻכָּתִי׃ עֲזָבוּ
 6 סְתָאִים וְחִיו וְאֲשָׁרוּ בְּנִרְהָ בֵינָה׃ יוֹסֵר יֵץ לַקַּח לוֹ קָלוֹן
 7 וּמוֹכִיחַ לְרָשָׁע מוּמּוֹ׃ אֶל־תִּזְבַּח גֵּץ פֶּן־יִשְׁנֹאֲךָ הוֹכַח לְחָכָם
 8 וַיֵּאֱהָבֶךָ׃ תֵּן לְחָכָם וַיְהַפְּסֵ־עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וַיִּזְכַּק לְקַח׃
 9 תִּתְחַלֵּת חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוָה וְדַעַת קְדוֹשִׁים בֵּינָה׃ פִּי בִי יִרְבּוּ
 11 וַיִּמְיָה וַיִּזְכִּיפוּ לָךְ שְׁנוֹת חַיִּים׃

12 אִם־חֲכָמָתְ חֲכָמָתְ לָךְ וְלֹצֵתְ לִבְהֵת תִּשָּׂא׃ אֲשֶׁת בְּסִילוֹת
 13 הַמַּיָּה פְתִיּוֹת וּבִל־יִדְעָה מָה׃ וַיִּשְׁבָּה לְפִתַח בֵּיתָה עַל־
 טו כִּסֵּא מַרְמֵי קָרָת׃ לְקֹרָא לְעַבְרֵי דַרְךָ הַמַּיָּשְׁרִים אֶרְחוּתָם׃
 16 מִי שִׁתִּי יוֹסֵר הִנֵּה וְחֶסֶר־לֵב וְאֲמָרָה לוֹ׃ מִיִם בְּנוֹבִים
 17 יִמְתָּקוּ וְגַחַם סְתָרִים יִנָּעַם׃ וְלֹא־יִדַע פֶּן־רָפְאִים
 18 שָׁם בְּעֵמְקֵי שְׂאוֹל קָרְאֶיהָ׃

י 10

מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה

א בֵּן חָכָם וּשְׂמַח־אָב וּבֵן כְּסִיל תִּוּגַת אֲמוֹ׃ לֹא־
 2 יוֹעִילוּ אוֹצְרוֹת רָשָׁע וְצַדִּיקָה תַצְדִּיקָה תַצְדִּיל מִמֶּנּוּ׃ לֹא־יִרְעִיב

v. 35. כּוּצָא קָרַי. v. 6. א' נַחַה.

4 יְהוָה נִפְשׁ צְדִיק וְהַנֶּת רְשָׁעִים יִתְּחַף: רֹאשׁ עֲשֵׂה
 כַּף-רִמְיָה וְיַד חֲרוּצִים תַּעֲשִׂיר: אֲגַר בְּקוֹץ בֵּן מִשְׁכִּיל
 נִרְדָּם בְּקֶצֶר בֵּן מִכִּישׁ:

6 בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק וּפִי רְשָׁעִים יִכְסֶה חֶמְס: זְכַר צְדִיק
 7 לְבָרָכָה וְשֵׁם רְשָׁעִים וְרָקַב: חֶכֶם-לֵב יִקַּח מִצְוֹת וְאוֹיֵל שְׁפָתָיו
 8 יִלְבֹּט: הוֹלֵךְ בְּתֵם יִלְךָ בְּטַח וּמִעַקֵּשׁ יִדְרָכֵוּ וְיִדַּע: קִרְץ עֵינָיו
 9 וַתֵּן עֲצָבֹת וְאוֹיֵל שְׁפָתָיו וּלְבָט:

11 מְקוֹר חַיִּים פִּי צְדִיק וּפִי רְשָׁעִים יִכְסֶה חֶמְס: שְׁנֵאָה
 12 תִּעְרַר מִדְּנִים וְעַל-כָּל-פְּשָׁעִים תִּכְסֶה אֲהַבָּה: בְּשִׁפְתַי נִבּוֹן
 13 תִּמְצֵא חֲכָמָה וְשִׁבְט לְגוֹ חֶסֶד-לֵב: חֲכָמִים יִצְפְּנוּ-דַעַת וּפְסִי-
 14 אֹיֵל מִחֲתָה קָרְבָה: הוֹן עֲשִׂיר קָרִית עֲזוֹ מִחֲתַת וַעֲלִים
 15 רִישָׁם: פְּעֻלַּת-צְדִיק לְחַיִּים תִּבְוֹאת רִשָׁע לְחַטָּאת: אֲרַח
 16 לְחַיִּים שׁוֹמֵר מוֹסֵר וְעֹזֵב תּוֹכַחַת מִתְּעֵה: מִכְּסֵה שְׁנֵאָה
 17 שְׁפָתַי-שָׁקַר וּמֹצֵא דָבָר הוּא כְּסִיל: בְּרַב דְּבָרִים לֹא
 18 יִתְדַל-פִּשֶׁע וְחַשֵּׁה שְׁפָתָיו מִשְׁכִּיל: בְּכֹסֶף נִבְחָר לְשׁוֹן צְדִיק
 19 לֵב רְשָׁעִים כַּמְעֵט: שְׁפָתַי צְדִיק יִרְעוּ רַבִּים וְאוֹיֵלִים בְּחֶסֶד-
 20 לֵב יָמוּתוּ: בְּרַבַּת יְהוָה תִּיֵא שִׁיר וְלֹא-יִוָסֵף עֲצָב
 21 עֲמָה: כְּשִׁחּוֹק לְכְסִיל עֲשׂוֹת זִמָּה וְחֲכָמָה לְאִישׁ תִּבְוֹנָה:
 22 מְגוֹרַת רִשָׁע הוּא תְּבוֹאֵנִי וְתִבְאֹת צְדִיקִים יִתֵּן: כַּעֲבֹר
 23 כֹּסֶפֶה וְאוֹן רִשָׁע וְצְדִיק יִסּוֹד עוֹלָם: פַּחֲמֵץ לְשִׁימוֹ
 24 וְכַעֲשָׂן לְעֵינָיִם כֵּן הָעֵצֵל לְשִׁלְחָיו: וְרֵאת יְהוָה תוֹסִיף
 25 וַיְמִים וּשְׁנוֹת רְשָׁעִים תִּקְצְרֶנָּה: תּוֹחֲלֵת צְדִיקִים שְׁמִיחָה
 26 וְתִקְוַת רְשָׁעִים תִּאֲבֹד: מַעֲזוֹ לְתֵם יִרְדֶּה יְהוָה וּמִחֲתָה
 27 לְפִעֲלֵי אָוֶן: צְדִיק לְעוֹלָם כָּל-יָמוֹת וְרְשָׁעִים לֹא
 28 יִשְׁפְּנוּ-אֶרֶץ: פִּי-צְדִיק יִנוּב חֲכָמָה וּלְשׁוֹן תִּהְפֹּכֹת
 29 תִּפְרָת: שְׁפָתַי צְדִיק יִדְעוּן רָצוֹן וּפִי רְשָׁעִים תִּהְפֹּכֹת:
 30

יא 11

מֵאֲזֵנֵי מִרְמָה תּוֹעֵבֶת יְהוָה וְאִכֵּן שְׁלֵמָה רָצוֹנוֹ: בְּא
 2 זְדוֹן וַיִּבֵּא קִלְוֹן וְאֵת צְנוּעִים חֲכָמָה: הִמַּת וְשָׁרִים
 3 תִּנְחַם וְסִלַּף בְּגֵדִים וְשָׂדֵם: לֹא-יִוָעִיל הוֹן כְּנוֹם עֲבָרָה
 4

ה וְצַדִּיקָהּ תַצְיִל מִמָּוֶת׃ צַדִּיקַת הַתְּמִים תִּישָׁר דַּרְכּוֹ וְכִרְשָׁעָתוֹ׃
 6 יִפֹּל רָשָׁע׃ צַדִּיקַת יִשְׂרָאֵל תַצְיִלֶם וּבִהְיוֹת פְּגָמִים יִלְכְּדוּ׃
 7 בְּמוֹת אָדָם רָשָׁע תֵּאבֵד תִּקְוָה וְתוֹחֲלֵת אוֹנִים אֲבֵדָה׃
 8 צַדִּיק מִצָּרָה נִחְלָץ וַיָּבֵא רָשָׁע תַחֲתָיו׃ בְּפֹה חָנָף יִשְׁתַּחֲ
 9 וְרָעָהוּ וּבִדְעַת צַדִּיקִים יִחְלָצוּ׃ בְּטוֹב צַדִּיקִים תִּשְׁלַח קַרְיָה
 11 וּבְאֲבֵד רָשָׁעִים רָנָה׃ בְּבִרְכַּת יִשְׂרָאֵל תָּרוּם קָרַת וּבְפִי
 12 רָשָׁעִים תִּתְהַרֵם׃ בְּזֹ-לָרְעָהוּ חֲסֹר-לֵב וְאִישׁ תְּבוֹנוֹת
 13 יִחְרִישׁ׃ הוֹלֵךְ רַכִּיל מַגְלֵת-סוֹד וְנֹאמַן-רִוּחַ מִכֶּסֶף דָּבָר׃
 14 בְּאֵין תַּחֲבָלוֹת יִפֹּל-עִם וְתִשׁוּעָה בְּרַב יוֹעֵץ׃ יַע וְרוּשׁ
 16 פִּי-עֶרֶב זָר וְשֹׁנֵא תִקְעִים בּוֹטֵחַ׃ אִשְׁת׃ הֵן תַּחֲמֹךְ פְּכוּד
 17 וְעֵרִיצִים וְתִמְכּוּ-עֶשֶׂר׃ גִּמְלַל נִפְשׁוֹ אִישׁ חֲסֵד וְעֵבֶר שְׂאֵרוֹ
 18 אֲכֹרֵז׃ רָשָׁע עֲשֵׂה פַעֲלֹת-שָׁקֵר וְזֹרֵעַ צַדִּיקָה שֹׁכֵר אִמָּת׃
 19 כִּן-צַדִּיקָה לַחַיִּים וּמִרְדָּף רַעַה לְמוֹתוֹ׃ תוֹעֵבֶת יִהְיֶה עֲקָשִׁי-
 21 לֵב וְרִצּוֹנוֹ תִמְיָמִי דָרָה׃ יָד לִיד לֹא-יִנְקָה יַע וְזֹרֵעַ צַדִּיקִים
 22 נִמְלֵט׃ נֹזֵם זָהָב בְּאֵף חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה וְסִרַת טַעַם׃ תִּאֲנֹת
 24 צַדִּיקִים אֲדֹ-טוֹב תִּקְנֹת רָשָׁעִים עֲבָרָה׃ יֵשׁ מִפִּזֵּר וְנוֹסֵף
 כה עוֹד וְחֲשִׁיף מִיִּשָׁר אֲדֹ לְמַחְסוֹר׃ נִפְשׁ-בְּרָכָה תִדְשֵׁן וּמִרְוָה
 26 בָּם-הוּא יוֹרָא׃ מִנְעֵ בַר יִקְבְּהוּ לְאוֹם וּבִרְכָה לְרֹאשׁ
 27 מִשְׁפָּיר׃ שֹׁחֵר טוֹב יִבְקֹשׁ רִצּוֹן וְדַרְשׁ רַעַה תְּבוֹאָנוּ׃ בּוֹטֵחַ
 29 בַּעֲשָׂרוֹ הוּא יִפֹּל וְכַעֲלֵה צַדִּיקִים יִפְרָהוּ׃ עֵבֶר בֵּיתוֹ וּנְחַל-
 ל רוּחַ וְעֵבֶד אֲוִיל לַחֲכָם-לֵב׃ פִּרְי-צַדִּיק עֵץ חַיִּים וְלִקְח
 31 נִפְשׁוֹת חֲכָם׃ הֵן צַדִּיק בְּאֶרֶץ וְשָׁלֵם אֵף פִּי-רָשָׁע וְחוֹטֵא׃

יב 12

א אֲהָב מוֹסֵר אֲהָב דַּעַת וְשׁוֹנֵא תוֹכַחַת בָּעַר׃ טוֹב יִפִּיק
 3 רִצּוֹן מִיהוָה וְאִישׁ מִזְמוֹת יִרְשִׁיעַ׃ לֹא-יִכּוֹן אָדָם בְּרָשָׁע
 וְשָׂרֵשׁ צַדִּיקִים בְּלֹ-וּמוֹט׃
 4 אִשְׁת׃ חֵיל עֵטֶרֶת בַּעֲלָהּ וּכְרָקָב בַּעֲצָמוֹתָיו מְבִישָׁה׃
 ה מַחֲשָׁבוֹת צַדִּיקִים מִשְׁפָּט תַּחֲבָלוֹת רָשָׁעִים מִרְמָה׃ דְּבָרֵי
 7 רָשָׁעִים אֲרִבְדָּם וּפִי יִשְׂרָאֵל יִצְיִלֶם׃ הַפּוֹף רָשָׁעִים וְאִינָם
 8 וּבִית צַדִּיקִים יִעֲמֹד׃ לְפִי-שִׁכְלוֹ וְהִלֵּל-אִישׁ וְנִעְוָה-לֵב יִהְיֶה

9 לְבוֹז: טוֹב נִקְלָה וְעָבַד לֹו מִמֶּתְפַכֵּד וְחִסְר־לֶחֶם: יוֹדַע צְדִיק⁹
 11 נִפְשׁ בְּהַמָּתוֹ וְרָחֳמָיו רְשָׁעִים אֲכֹרִי: עֲבַד אֲדָמָתוֹ וְשָׁבַע-
 12 לֶחֶם וּמְרִדָה רִיקִים חִסְר־לֵב: הִמְד רָשָׁע מִצְדוֹ רָעִים וְשָׂרַשׁ
 13 צְדִיקִים יִתֵּן: בְּפִשָׁע שְׁפָתָיו מוֹקֵשׁ רַע וַיֵּצֵא מִצָּרָה צְדִיק: 13
 14 מִפְּרִי פִי-אִישׁ וְשָׁבַע-טוֹב וּגְמוּל יְדֵי-אָדָם יִשׁוֹב לֹו: דִּרְהָ¹⁴
 16 אֲוִיל וְיִשָּׁר בְּעֵינָיו וְשָׁמַע לְעֵצָה חָכָם: אֲוִיל בַּיּוֹם יוֹדַע פְּעֻסוֹ
 17 וְכִסֵּה קִלְוֹן עָרוֹם: יִפְיֵחַ אֲמוּנָה יַגִּיד צֶדֶק וְעַד שְׁקָרִים
 18 מְרָמָה: יֵשׁ בּוֹטָה כְּמִדְקָרוֹת חָרָב וּלְשׁוֹן חֲכָמִים מְרַפָּא: 18
 19 שְׁפַת־אֲמֵת תִּכְוֹן לְעַד וְעַד-אֲרִי־עֵדָה לְשׁוֹן שְׁקָר: מְרָמָה בְּלֵב-¹⁹
 21 חֲרָשֵׁי רַע וְלֹא-יִצְעִי שָׁלוֹם שְׂמֵחָה: לֹא-יֵאָנֶה לְצִדִּיק כָּל-אֶנּוֹן
 22 וְרְשָׁעִים מְלֹאוּ רַע: הַזְעֵבֶת יְהוָה שְׁפַת־שְׁקָר וְעֵשִׂי אֲמוּנָה
 23 רִצּוֹנוֹ: אָדָם עָרוֹם פִּסָּה דַעַת וְלֵב פְּסִילִים וּקְרָא אִוְלָת: יַד-²³
 24 חֲרוּצִים תִּמְשׁוֹל וְרַמְיָה תִּהְיֶה לְמֹס: דִּאֲנָה בְּלֵב-אִישׁ וְשִׁחֲפָה כַּח
 26 וְדָבָר טוֹב וְשִׁמְחָנָה: יִתֵּר מִרְעֵהוּ צְדִיק וְדִרְהָ רְשָׁעִים תִּתְעַם: 26
 27 לֹא-יִחַרְהָ רַמְיָה צִידוֹ וְהוֹן-אָדָם יָקָר חֲרוּץ: בְּאֶרֶח צֶדֶקָה²⁷
 28 חַיִּים וְדִרְהָ נְתִיבָה אֵל-מוֹת:

יג 13

בֵּן חָכָם מוֹסֵר אֵב וְלֵץ לֹא-שָׁמַע וְעָרָה: מִפְּרִי פִי-אִישׁ²
 3 יֵאָכֵל טוֹב וְנִפְשׁ בְּגָדִים חָמֵס: נֹצֵר פִּיו שֹׁמֵר נִפְשׁוֹ פֶּשֶׁק
 4 שְׁפָתָיו מִחֲתָה-לֹו: מִתְאַוָּה וְאִין נִפְשׁוֹ עֲצָל וְנִפְשׁ חֲרָצִים
 5 תִּדְשֹׁן: דִּבְר־שְׁקָר וְשָׂא צְדִיק וְרָשָׁע וּבִכְאִישׁ וַיִּחַפֵּיר: צֶדֶקָה⁵
 7 תִּצְרֵר תִּסְלֵף וְרָשָׁעָה תִּסְלֵף חֲטָאת: יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאִין כָּל
 8 מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב: כֹּפֵר נִפְשׁ-אִישׁ עֲשָׂרוֹ וְרָשׁ לֹא-שָׁמַע
 9 וְעָרָה: אֹר־צְדִיקִים וְשָׁמַח וְנָר רְשָׁעִים יִדְעָה: רַק בְּזִדּוֹן⁹
 11 יִתֵּן מִצָּה וְאֶת-נוֹעֲצִים חֲכָמָה: הוֹן-מִהֶבֶל וּמַעֲט וּקְבֵץ עַל-יַד
 12 וְרַבָּה: תוֹחֲלֵת מִמְשָׁכָה מִחֲלָה-לֵב וְעַץ חַיִּים תִּאֲוָה כָּאֵה: 12
 13 בִּז לְדָבָר יִחַבֵּל לֹו וַיִּרָא מִצָּהָה הוּא וְשָׁלָם: תוֹרַת חָכָם
 14 מְקוֹר חַיִּים לְסוֹר מִמִּקְשֵׁי מוֹת:

שֶׁכֶּל טוֹב וְתוֹחֵן וְדִרְהָ בְּגָדִים אֵיתָן: כָּל-עָרוֹם וְעֵשִׂיה¹⁶
 17 בְּדַעַת וּכְסִיל וּפְרֵשׁ אִוְלָת: מִלְּאָהָה רָשָׁע וּפְלֵ כִּרְע וְשָׂרִי

18 אַמוּנִים מִרְפָּא: רִישׁ וְקֶלֶן פּוֹרַע מוֹסֵר וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת יִכְבֵּד:
 19 תְּאֵוֶה נִהְיָה תִּעְרַב לְנַפְשׁוֹ וְתוֹעֵבַת כְּסִילִים סוּר מִרָע: תִּלְוֶה
 21 אֶת־חַכְמַיִם וְחֶכֶם וְרָעָה כְּסִילִים יִרְוֶע: חֲטָאִים תִּרְתַּף רָעָה
 22 וְאֶת־צַדִּיקִים יִשְׁלֵם־טוֹב: טוֹב וְנִחִיל בְּנֵי בָנִים וְצַפּוֹן לְצַדִּיק
 23 חֵיל חוּטָא: רַב־אֶכֶל נִיר רֵאשִׁים וְיֵשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט:
 24 חוֹשֶׁה שְׂכָטוֹ שׁוֹנֵא בְּנֵו וְאֶהְבוּ שְׁחָרוּ מוֹסֵר: צַדִּיק אֶכֶל
 לְשִׁבְעַת נַפְשׁוֹ וּבִטָּן רִשְׁעִים תִּחְסֹר:

יך 14

א חַכְמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בִּיתָה וְאִוְלַת בְּיָדֶיהָ תִּתְחַסְּנוּ:
 ב הוֹלֶךְ בַּיָּשָׁר יִרְא יְהוָה וּנְלוֹז דְּרָכָיו בּוֹזֵהוּ: בְּפִי־אוֹיֵל חֲסֹר
 ג אַוְוָה וְשִׁפְתָי חַכְמַיִם תִּשְׁמוּרִם:
 ד בָּאִין אֱלֹפִים אֲבוֹס בַּר וּרְב־תְּבוֹאוֹת בְּכַח שׁוֹר: עַד
 ו אַמוּנִים לֹא יִכְזֹב וְיִפְתַּח כְּזָבִים עַד שֶׁקֶר: בְּפֶשֶׁשׁ לֶץ חַכְמָה
 ז וְאִין וְדַעַת לְבָבוֹן נֶקֶל: לֶךְ מִנְּעַד לְאִישׁ כְּסִיל וּבִל־יִדְעָתָה
 ח שִׁפְתֵי־דַעַת: חַכְמַת אַרוֹם דְּרָבִין דְּרָפּוֹ וְאוֹלַת כְּסִילִים
 ט מְרָמָה: אֱוֹלִים יִלְיִץ אֲשֶׁם וּבִין יִשְׂרִים רָצוֹן: לֵב יוֹדַע
 יא מִרְתַּת נַפְשׁוֹ וּבִשְׁמַחְתּוֹ לֹא־יִתְעַרַב זָר: בֵּית רִשְׁעִים יִשְׁמַד
 יב וְאֶהֱל יִשְׂרִים יִפְרִיחַ: יֵשׁ דְּרָהּ יִשְׂר לְפִנֵי־אִישׁ וְאֶחְרִיתָהּ
 יג דְּרִכֵי־מוֹת: גַּם־בְּשִׁחֻק יִכְאֵב־לֵב וְאֶחְרִיתָהּ שְׂמִחָה תוֹגָה:
 יד מִדְּרָכָיו יִשְׁבַּע סוֹג לֵב וּמַעְלָיו אִישׁ טוֹב: שִׁתִּי יִאֲמִין
 טו לְכֹל־דְּבַר וְאֶרוֹם יָבִין לֹא־שָׁרוּ:
 16 חֶכֶם יִרְא וְסָר מִרָע וּכְסִיל מִתְעַבֵּר וּבוֹטָח: קַצֵּר־

17 אֲפִים יַעֲשֶׂה אִוְלַת וְאִישׁ מְזֻמּוֹת יִשְׁנֵא: נִחְלֶה שְׂתָאִים אִוְלַת
 18 וְאֶרוֹמָיִם יִכְתְּרוּ דַעַת: שְׁחָר רָעִים לְפָנַי טוֹבִים וְרִשְׁעִים
 כ עַל־שִׁעְרֵי צַדִּיק: גַּם־לְרַעְהוֹ וְשִׁנֵּא רָשׁ וְאֶהְבִּי עֲשִׂיר רַבִּים:
 21 כְּזֹלְרַעְהוֹ חוּטָא וּמְהוֹנֵן עֲנִיִּים אֲשָׁרוּ: הִלּוֹא־יִתְעַו הָרָשִׁי
 22 רָע וְחָסַד וְאֶמֶת תְּרִשִׁי טוֹב: בְּכֹל־עֶצֶב יִהְיֶה מוֹתָר
 23 וְדַבַּר שִׁפְתָּיִם אֶהָ לְמַחְסוֹר:
 24 עֲטַרַת חַכְמַיִם עֲשָׂרָם אִוְלַת כְּסִילִים אִוְלַת: מַצִּיל
 26 נַפְשׁוֹת עַד אֶמֶת וְיִפְתַּח כְּזָבִים מְרָמָה: בִּירְאֵת יְהוָה

v. 20. הוֹלֶךְ קרי. ibid. יחכם קרי. v. 4. ס' רבהה. v. 10. ר' בדגש. v. 21. ענינים קרי. v. 18. א' נחה.

27 מְבַטְחֵנוּ וְלִבְנוֹ יִהְיֶה מִחֶסֶד: יִרְאֵת יְהוָה מְקוֹר חַיִּים
 28 לְסוֹר מִמְלֶכְשֵׁי מוֹת: בְּרַב־עַם הַדֶּרֶת־מֶלֶךְ וּבְאִפְסֵי לְאֵם
 29 מִחַתֶּת רְזוֹן: אֶרֶךְ אַפַּיִם רַב־תְּבוּנָה וּקְצַר־רוּחַ מְרִים
 30 אֵוֶלֶת: חַיֵּי בָשָׂרִים לֵב מְרַפָּא וּרְקִב עֲצָמוֹת קִנְיָה: עֲשֵׂק
 31 דָּל חֲתָף עֲשֵׂהוּ וּמְכַבְּדוֹ הֲנֵן אֶבְיוֹן: בְּרַעְתּוֹ יִדְחֶה רָשָׁע
 32 וְחֶסֶד בְּמוֹתוֹ צְדִיק: פֶּלֶב גָּבוֹן תְּנוּחַת חֲכָמָה וּבְקָרִב פְּסִילִים
 33 תִּדְעֵ: צְדָקָה תְרוֹמֵם גֹּי וְחֶסֶד לְאֲמִים חֲטָאת: רְצוֹן־מֶלֶךְ
 34 לְעַבְדֵי מִשְׁפִּיל וְעִבְרָתוֹ תִּהְיֶה מִבִּישׁ:

טו 15

1 מַעֲנֶה־רִף וְשׁוֹב חֲכָמָה וּדְבַר־עֲצָב יַעֲלֶה־אָף: לְשׁוֹן
 2 חֲכָמִים תִּיטִיב דַּעַת וּפִי פְסִילִים וּפִיעַ אֵוֶלֶת: בְּכָל־מְקוֹם
 3 עֵינֵי יְהוָה צְפוֹת רְעִים וְטוֹבִים: מְרַפָּא לְשׁוֹן עֵץ חַיִּים וְסִלְף
 4 בִּפֶה שֶׁבַר בְּרוּחַ: אֵוֶל יִנְאֵץ מוֹסֵר אֲבִיו וְשֹׁמֵר תְּכַחַת יַעֲרֵם: ה
 5 בֵּית צְדִיק חֶסֶן רַב וּבִתְבוּאֵת רָשָׁע נַעֲפֶרֶת: שִׁפְתֵי חֲכָמִים
 6 יִזְרוּ דַעַת וְלֵב פְּסִילִים לֹא־כֵן: זָבַח רָשָׁעִים תִּזְעֶבֶת יְהוָה
 7 וְתִפְלֹת יִשְׂרָאֵל רְצוֹנוֹ: תִּזְעֶבֶת יְהוָה דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמְרִיפָה
 8 צְדָקָה יֵאָהֵב: מוֹסֵר רַע לְעֵזֵב אֶרֶץ שׁוֹנֵא תִזְכַּחַת יְמוֹת: י
 9 שְׂאוּל וְאַבְדוֹן נֶגְדָה יְהוָה אָף פִּי־לְבוֹת בְּנֵי־אָדָם: לֹא־יֵאָהֵב
 10 לֵץ הוֹכַח לוֹ אֶל־חֲכָמִים לֹא יִלְךְ: לֵב שֹׁמֵחַ יִיטֵב פָּנִים
 11 וּבַעֲצָבֶת־לֵב רוּחַ נִכְאָה: לֵב גָּבוֹן יִבְקֹשׁ־דַעַת וּפִנֵי פְסִילִים
 12 יִרְעֶה אֵוֶלֶת: פֶּלֶי־יָמֵי עֵינֵי רְעִים וְטוֹב־לֵב מִשְׁתַּהֵה תְמִיד: טו
 13 טוֹב־מַעֲט בִירְאֵת יְהוָה מְאוֹצֵר רָב וּמְהֻמָּה כּוֹ: טז
 14 אֲרַחַת יִרַק וְאַתְּבָה־שָׁם מִשׁוֹר אֲבוֹס וְשׁוֹנֵא־כּוֹ: איש
 15 חֲמָה יִגְרֶה מְדוֹן וְאֶרֶךְ אַפַּיִם וְשִׁקִּיט רִיב: דֶּרֶךְ עֲצָל
 16 כַּמְשַׁלֶּת חֲדָק וְאַרְחַת יִשְׂרָאֵל סֶלְלָה:

17 בֵּן חֲכָם יִשְׂמַח־אָב וּכְסִיל אָדָם בְּזוּזָה אָמוֹ: אֵוֶלֶת
 18 שֹׁמֵחַ לְחֶסֶר־לֵב וְאִישׁ תְּבוּנָה וְיִשְׂרָ־לֶכֶת: הֲפֹר
 19 מַחֲשָׁבוֹת בְּאֵין סוֹד וּבְרַב יוֹעֲצִים תִּקּוּם: שֹׁמֵחַ לְאִישׁ
 20 כַּמְעַנֶּה־סִיּוֹ וְדָבַר כְּעִתּוֹ מֵה־טוֹב: אֶרֶחַ חַיִּים לְמַעַלָּה
 21 לְמִשְׁפִּיל לְמַעַן סוֹר מִשְׂאוּל מִשָּׂה: בֵּית גָּאִים וּפֶחַח יְהוָה

26 וַיִּצְבּוּ אֶלְמִנָּה: תּוֹעֵבַת יְהוָה מִחֲשָׁבוֹת רַע וְטְהוֹרִים
 27 אֲמִרֵי-נָעִם: עֵבֶר בֵּיתוֹ בּוֹצֵעַ בָּצַע וְשׁוֹנֵא מִתְּנַת יְחִיה: לֵב
 28 צְדִיק יִהְיֶה לְעֵנוֹת וְפִי רְשָׁעִים יִפְיֶע רָעוֹת: רְחוֹק יִהְיֶה
 ל מֵרְשָׁעִים וְתִפְלֵת צְדִיקִים יִשְׁמַע: מְאוּר-עֵינַיִם יִשְׁמַח-לֵב
 31 שְׂמוּעָה טוֹבָה תִּדְשֹׁן-עַצָּם: אֲזֵן שְׂמֵעַת תּוֹכַחַת חַיִּים
 32 בְּקֶרֶב חֲכָמִים תִּלְוֶן: פּוֹרַע מוֹסֵר מוֹאֵס נִפְשׁוֹ וְשׂוֹמֵעַ תּוֹכַחַת
 33 קוֹנֶה לֵב: יִרְאֵת יְהוָה מוֹסֵר חֲכָמָה וְלִפְנֵי כְבוֹד עֲנוּה:

טז 16

א לְאָדָם מֵעֲרִכֵי-לֵב וּמִיַּהֲוָה מַעֲנֶה לְשׁוֹן: כָּל-דַּרְכֵי-אִישׁ
 2 זָה בְּעֵינָיו וְתִכּוֹן רִחוֹת יְהוָה:
 3 גַּל אֶל-יְהוָה מַעֲשֵׂיָהּ וַיִּכְנֹו מִחֲשָׁבְתֶיהָ: כָּל פֶּעַל
 4 יְהוָה לְמַעֲנֵהוּ וְגַם-רָשָׁע לְיוֹם רָעָה: תּוֹעֵבַת יְהוָה כָּל-
 6 גְּבוּה-לֵב יַד לִיָּד לֹא יִנְקָה: בְּחָסֵד וְאֵמֶת יִכַּסֵּר עֵוֹן וּכְבִירָת
 7 יְהוָה סוּר מֵרַע: בְּרַצוֹת יְהוָה דַּרְכֵי-אִישׁ גַּם-אֲוִיָּבִיו וְשִׁלֵּם
 8 אִתּוֹ: טוֹב מַעַט בְּצַדִּיקָה מֵרַב תְּבוֹאוֹת בְּלֹא מִשְׁפָּט: לֵב
 9 אָדָם יִחַשֵׁב דַּרְכּוֹ וַיְהִי וְכִין צַעֲדוֹ: קָסָם עַל-שִׁפְתֵי-מַלְאָךְ
 11 בְּמִשְׁפָּט לֹא יִמְעַל-פִּיו: פִּלְס וּמֵאֲזֵנֵי מִשְׁפָּט לִיהוָה
 12 מַעֲשֵׂהוּ כָּל-אֲכֻנֵי-כִּיִּם: תּוֹעֵבַת מַלְכִּים עֲשׂוֹת רָשָׁע פִּי
 13 בְּצַדִּיקָה יִפּוֹן כְּפֹא: רִצּוֹן מַלְכִּים שִׁפְתֵי-צַדִּיק וְדָבָר יִשְׁרִים
 14 וְאַהֲבָה: חֲמַת-מַלְאָךְ מִלְּאֲכֻי-מוֹת וְאִישׁ חָכֵם יִכְפַּרְנָה: בְּאוּר-
 16 פְּנֵי-מַלְאָךְ חַיִּים וְרִצּוֹנֹו כַּעֲב מִלְּקוֹשׁ: קִנְיַת-חֲכָמָה מֵהַטּוֹב
 17 מִחֲרוֹץ וּקְנוֹת בִּינָה נִבְחַר מִכֹּסֶף: מִסִּלַּת יִשְׁרִים סוּר מֵרַע
 18 שֹׁמֵר נִפְשׁוֹ נֹצֵר דַּרְכּוֹ: לִפְנֵי-שֹׁכֵר אֲזוֹן וְלִפְנֵי כִּשְׁלוֹן
 19 גְּבוּה רִיחַ: טוֹב שִׁפְלֵי-רוּחַ אֶת-עֵנָיִם מִחֲלֵק שִׁלְל אֶת-
 כ גָּאִים: מִשְׁפִּיל עַל-דָּבָר יִמְצֵא-טוֹב וּכְוֹטַח בֵּיתוֹה אֲשֶׁרִיו:
 21 לְחֶכֶם-לֵב יִקְרָא נִבּוֹן וּמִתְקַ שִׁפְתָּיִם יִסִּיף לָקַח: מְקוֹר
 22 חַיִּים שִׁכַל בְּעֵלְיוֹ וּמוֹסֵר אֲוִלִים אֲוִלַּת: לֵב חָכֵם וְשִׁפִּיל
 24 פִּיהוּ וְעַל-שִׁפְתָּיו יִסִּיף לָקַח: צוּף-דָּבַשׁ אֲמִרֵי-נָעִם מִתּוֹק
 כה לְנֶפֶשׁ וּמִרְפָּא לְעַצָּם: יֵשׁ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי-אִישׁ וְאַחֲרֵיהָ
 26 דַּרְכֵי-מוֹת: נִפְשׁ עֵמֶל עֲמָלָה לֹו פִּי-אֶכְתֵּב עֲלָיו פִּיהוּ: אִישׁ
 27

28 בְּלוֹעַל פְּרֵה רָעָה וְעַל-שִׁפְתָיו כָּאֵשׁ צָרְבֹת: אִישׁ תְּהַפְכֹת
 29 יִשְׁלַח מָדוֹן וְנִרְצָו מִפְּרִיד אֱלוֹהִים: אִישׁ חָמָס יִפְתֶּה רָעָהוּ
 וְהוֹלִיכוֹ בְּדֶרֶךְ לֹא-טוֹב: עֵצָה עֵינָיו לֹהֲשֵׁב תְהַפְכֹת ל
 31 קֶרֶץ שִׁפְתָיו כֹּלֵא רָעָה: עֲטַרֶת תִּפְאַרֶת שִׁיבָה בְּדֶרֶךְ
 32 צְדָקָה תִמְצָא: טוֹב אֶרֶךְ אַפְסִים מִזְבֹּר וּמִשֵּׁל בְּרוּחוֹ
 33 מִלְכָּד עֵיר: בַּחֲיוֹק יוּטֵל אֶת-הַגּוֹרֵל וּמִיֵּהוָה כָּל-מִשְׁפָּטוֹ:

י"ז 17

טוֹב פֶּת חֲרֻבָה וְשִׁלְוֵה-בֵּה מִפִּיֹת מֶלֶא זְכַח־רִיב: א
 עֲבָד מִשְׁפִּיל יִמְשַׁל בְּכֹן מִכִּישׁ וּבְתוֹךְ אֲחִים יִחַלֵּק נַחֲלָה: 2
 מִצָּרָה לְפֶסֶף וְכוֹר לְזֶהָב וּבַחֵן לְבוֹת יְהוָה: מִרַע מִקְשִׁיב 3
 4 עַל-שִׁפְת־אָוֶן שִׁקָּר מִזִּין עַל-לִשׁוֹן הַחַיִּת: לַעֲג לָרֶשׁ הַחֲרָה
 עֲשֶׂהוּ שְׂמִיחַ כְּאִיד לֹא יִנְקָה: עֲטַרֶת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים 6
 וְתִפְאַרֶת בְּנִים אֲבוֹתָם: לֹא-נֹאֲוֶה לְנַבֵּל שִׁפְת־יִתָּר אֶף 7
 פִּי-לְנָדִיב שִׁפְת־שִׁקָּר: אֲבֹן-חֵן הַשִּׁחַד בְּעֵינָי בַּעֲלוֹי אֶל- 8
 כָּל-אֲשֶׁר יִפְנֶה יִשְׁפִּיל: מִכֶּסֶה-פֶּשַׁע מִבִּקֵּשׁ אֶהְבֶּה וְשִׁנֵּה 9
 כְּדָבָר מִפְּרִיד אֱלוֹהִים: תַּחַת גְּעָרָה בַּמִּבִּין מִהַפֹּת פְּסִיל 10
 11 מֵאֵה: אֵף מְרִי וּבִקֵּשׁ-רָע וּמִלֶּאף אֲכֹרִי יִשְׁלַח-בוֹ: פִּגְנֹשׁ 12
 13 דָּב שִׁפֹּל בְּאִישׁ וְאֶל-פְּסִיל בְּאִוֶּלְתּוֹ: מִשִּׁיב רָעָה תַּחַת
 14 טוֹבָה לֹא-תִמְאֵשׁ רָעָה מִפִּיתּוֹ: פּוֹטֵר מִים רֵאשִׁית מָדוֹן 14
 וְלִפְנֵי הַתְּצַלֵּעַ הָרִיב נָטוּשׁ: מִצְדִּיק רָשָׁע וּמִרְשִׁיעַ צְדִיק 15
 16 תִּזְעַבֶת יְהוָה גַּם-שְׂנֵיהֶם: לָמָּה זֶה מִחִיר בְּיַד-פְּסִיל 16
 17 לְקִנּוֹת חֲכָמָה וְלֵב אִוֶּן: בְּכֹל-עֵת אֶהָב הָרַע וְאֵח 17
 18 לְצָרָה וְיֹלָד: אָדָם חֲסֵר-לֵב תִּקַּע כָּף עָרֵב עֲרָבָה לְפָנָי 18
 19 רָעָהוּ: אֶהָב פֶּשַׁע אֶהָב מִצָּה מִגִּפְיֵה פִּתְחוֹ מִבִּקֵּשׁ- 19
 שֹׁבֵר: עֶקֶשׁ-לֵב לֹא יִמְצָא-טוֹב וְנִהַפְּףָה לְבָלְשׁוֹנוֹ יִפּוֹל כ
 21 בְּרָעָה: יֹלָד פְּסִיל לְתוֹגָה לוֹ וְלֹא-יִשְׂמַח אָבִי נָבֵל: לֵב 21
 22 שְׂמִיחַ יִיטִיב בָּהֶּה וְרוּחַ נִכְאָה תִינַפֵּשׁ-צָרָם: שִׁחַד מִחֵק רָשָׁע 23
 יִקַּח לְהַטּוֹת אֲרֵהוֹת מִשְׁפָּט:

24 אֶת-פְּנֵי מִבִּין חֲכָמָה וְעֵינָי כְּסִיל בִּקְצֵה-אֶרֶץ: פֶּעַס כה
 26 לְאָבִיו בֶּן פְּסִיל וּמְמַר לְיוֹלְדָתּוֹ: גַּם עֲנוּשׁ לְצְדִיק לֹא-טוֹב 26

27 לְתַפּוֹת נְדִיבִים עַל־יֹשֶׁר׃ הוֹשִׁיעַ אֲמָרוֹ יוֹדֵעַ דַּעַת וְקָרְאוֹת
28 אִישׁ תְּבוּנָה׃ גַּם אֲוִיל מִחֲרִישׁ חָכֵם יִחַשְׁבֵּ אִטֵּם שְׁפָתָיו נָכוֹן׃

יח 18

2 אֲלֹתָאוֹהַ יִבְקֹשׁ נִפְרָד בְּכָל־תְּפִישָׁתָהּ יִתְגַּלֵּעַ׃ לֹא־יִחַפֵּץ
3 כְּסִיל בְּתַבּוּנָה כִּי אִם־תִּתְגַּלּוֹת לִבּוֹ׃ בְּכּוֹא רָשָׁע בָּא גַם־
4 בּוֹז וְעַם־קָלּוֹן חָרְפָה׃ מִיָּם עִמָּקִים דִּבְרֵי פִי־אִישׁ נַחַל נֹזֵעַ
ה מְקוֹר חֲכָמָה׃ שְׁאֵת פְּנֵי־רָשָׁע לֹא־טוֹב לְהִטּוֹת צְדִיק
6 בְּמִשְׁפָּט׃ שְׁפָתָיו כְּסִיל יִבְאוּ בְּרִיב וּפִיו לְמַתְלָמוֹת וְקָרָא׃
7 פִּי־כְסִיל מִחֲתָה־לּוֹ וּשְׁפָתָיו מֹקֵשׁ נִפְשׁוֹ׃ דִּבְרֵי גֵרָוֹן
8 כְּמַתְלָה־מִיָּם וְהֵם יִרְדּוּ חֲדָרֵי־בָטָן׃ גַּם־מִתְרַפֶּה בְּמַלְאכָתוֹ
9 אַח הוּא לְבַעַל מִשְׁהִית׃

10 מְגַדֵּל־עֵז שָׁם יְהוּה בּוֹ־יִרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָּב׃ הוֹן עֲשִׂיר
11 קָרִית עֵזוֹ וּכְחֹמָה נִשְׁגָּבָה בְּמִשְׁבָּחוֹ׃ לְפָנֵי־שֹׂכֵר יִגְבֶּה לֵב־
12 אִישׁ וּלְפָנָיו כְּבוֹד עֲנוּהָ׃ מִשִּׁיב דָּבָר בְּטָרִם וְשָׁמַע אֲנִלַּת
13 הִיא־לּוֹ וּכְלָמָה׃ רוּחַ אִישׁ יִכְלָפֵל מִחֲלָהוּ וְרוּחַ נִכְאָה מִי
14 וְשִׁאֲפָה׃ לֵב נָכוֹן יִקְנֶה־דַּעַת וְאֵזֶן חֲכָמִים תִּבְקֹשׁ־דַּעַת׃
15 מִתָּן אָדָם יִרְחִיב לּוֹ וּלְפָנָיו גְּדִלִים יִנְחֹפוּ׃ צְדִיק הִרְאֵשׁוֹן
16 בְּרִיבּוֹ וּכְא־רִיעָהוּ וַחֲקָרוּ׃ מַדְיָנִים וְשִׁבִית הַגּוֹרֵל וּבִין
17 עֲצוּמִים וּפְרִיד׃ אַח נִפְשָׁע מִקְרִינֵי־עֵז וּמַדְיָנִים כְּבָרִית
18 כִּי אֲרַמּוֹן׃ מִשְׁרֵי פִי־אִישׁ תִּשְׁבַּע בְּטָנוֹ תְּבוּאֹת שְׁפָתָיו יִשְׁבַּע׃
19 מוֹת וַחֲיִים בְּיַד־לָשׁוֹן וְאֶת־כִּיָּהּ יֹאכֵל פְּרִיָּהּ׃ מִצָּא אִשָּׁה
20 מִצָּא טוֹב וַיִּסַּק רָצוֹן מִיְהוּה׃ תַּחֲנוּנִים יִדְבַר־רֶשׁ וְעֲשִׂיר
21 וְעֲנָה עֲזוֹת׃ אִישׁ רָעִים לְהִתְרוּעַע וַיֵּשׂ אֹהֵב דָּבַק מֵאֵת׃

יט 19

2 טוֹב רֶשׁ הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מֵעַקֵּשׁ שְׁפָתָיו וְהוּא כְּסִיל׃ גַּם
3 בְּלֹא־דַעַת נִפְשׁ לֹא־טוֹב וְאֵץ בְּרִגְלָיִם חוּטָא׃ אֲנִלַּת אָדָם
4 תִּסְלַף דַּרְכּוֹ וְעַל־יְהוּה יִזְעַף לִבּוֹ׃ הוֹן יִסּוֹף רָעִים רַבִּים
ה וְדָל מִרְעִיהוּ וּפְרָד׃ עַד שִׁקְרִים לֹא יִנְמָה וְרָפִיחַ כְּזָבִים
6 לֹא יִמְלֹט׃ רַבִּים יִחַפוּ פְּנֵי־נְדִיב וְכָל־הָרַע לְאִישׁ מִתָּן׃
7 כָּל אֲחֵי־רֶשׁ שִׁנְאָהוּ אֵף כִּי מִרְעִיהוּ רַחֲמוּ מִמֶּנּוּ מִרְחַף

אַמְרִים לֹא־הֵמָּה: קָנָה לֵב אֶתֵּב נִפְשׁוֹ שֹׁמֵר תִּבְרוּכָה 8
 לְמַצֵּא־טוֹב: עַד שְׁקָרִים לֹא יִנְקֶה וְיִפְיֵחַ כְּזָבִים יֶאֱבֹד: 9
 לֹא־נֹאֶוֶה לְכִסִּיל תִּעְנֹג אִתּוֹ פִּי־לְעֶבֶד וּמִשָּׁל כְּשָׂרִים: י
 שֹׁכֵל אָדָם הָאֲרִוּה אִפּוֹ וְתִפְאֲרֹתָו עֵבֶר עַל־פִּשְׁעֵ: נְהַם 11
 בְּכַפִּיר זַעַף מֶלֶךְ וּכְטָל עַל־עֵשֶׂב רְצוּנֹו: הַיָּת לְאֶבִּיר בֵּן 12
 כְּסִיל וְדֹלָף טָרִד מִדִּינֵי אֱשֶׁה: בַּיִת רוֹהוֹן נִחְלַת אֲבוֹת 13
 וּמִיָּהוּהָ אֱשֶׁה מִשְׁבֻּלַת: עֲצָלָה תִפְסֵל תִּרְדָּמָה וְנִפְשָׁטוּ 14
 רַמְיָה תִרְעֵב: שֹׁמֵר מִצְוָה שֹׁמֵר נִפְשׁוֹ בַּזֹּה דַרְכֵי וְרַמְת: 16
 מִלְּוֶה יְהוּה חוֹנֵן דָּל וְגַמְלוֹ יִשְׁלֵם־לֹו: יִסֵּר בְּנֵה פִי־יֹשֵׁ 17
 תִקְוָה וְאֶל־תִּמְיֹתוֹ אֶל־תִּשָּׂא נִפְשָׁה: גִּרְל־חֶמְדָּה נִשָּׂא עֲנֹשׁ 18
 כִּי אִם־תִּצְוֵל וְעוֹד תּוֹסֵף: שִׁמְעֵ עֲצָה וּקְבֹל מוֹסֵר לְמַעַן 19
 תִּחַפֵּס בְּאֲחֵרֵיָהּ: רַבּוֹת מַחְשָׁבוֹת בְּלֵב־אִישׁ וְעֲצַת יְהוּה 20
 הִיא תִקּוּם: תִּפְאוֹת אָדָם חֲסֵדוֹ וְטוֹב רֹשׁ מֵאִישׁ כְּזָב: 21
 יִרְאֵת יְהוּה לְחַיִּים וְשֹׁבֵעַ יָלִין בְּל־יִפְקֹד רַע: טָמֵן עֲצָל 22
 יִדוּ בַּעֲלַחַת גַּם־אֶל־פִּיהוֹ לֹא יִשְׁכַּנְהָ: לֵץ תִּפְדֶּה וּפְתִי 23
 יַעֲרֵם וְהוֹכִיחַ לְנִכּוֹן וְכִין דַּעַת: מִשְׁדֵּד־אֵב יִכְרִיחַ אִם 24
 בֵּן מִכִּישׁ וּמַחְפִּיר: חֹדֶל־בְּנֵי לְשִׁמְעֵ מוֹסֵר לְשִׁזּוֹת 25
 מֵאֲמֵרֵי־דַעַת: עַד בְּלִיעַל יִלְיָץ מִשִּׁפּוֹט וּפִי רִשְׁעִים 26
 יִבְלַע־אָוֶן: נִכּוֹנֵי לְלַצִּים שִׁפְטִים וּמַהֲלֵמוֹת לִגְן כְּסִילִים: 27

כ 20

לֵץ הַיּוֹן הַמָּה שֹׁכֵר וְכֹל־שִׁנְהָ כֹּו לֹא יִחַפֵּס: נְהַם 28
 בְּכַפִּיר אֵימַת מֶלֶךְ מִתְעַבְרוֹ הוֹטֵא נִפְשׁוֹ: כְּבוֹד לְאִישׁ שִׁבֹת 29
 מַרְיָב וְכֹל־אֵוִיל יִתְעַלֵּעַ: מַחֲרָף עֲצָל לֹא־יִחַרֵשׁ וְשָׂאֵל 30
 בְּקִצְרֵי וְאֵין: מַיִם עֲמֻקִּים עֲצָה בְּלֵב־אִישׁ וְאִישׁ תִּבְוֶנְהָ 31
 יִדְלָנְהָ: רַב־אָדָם יִקְרָא אִישׁ חֲסֵדוֹ וְאִישׁ אֲמוּנִים מִי יִמְצָא: 32
 מִתְהַלֵּךְ בְּתִמּוֹ צְדִיק אֲשֶׁרֵי בְנֵי אַחֲרֵיוֹ: מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־ 33
 כִּסֵּא־דִין מְזַרְה בְּעֵינָיו כֹּל־רַע: מִי־יֹאמֵר זְכִיתִי לְכִי טְהַרְתִּי 34
 מִחֲטָאתִי: אָכֹן וְאָכֹן אֵיפֶה וְאֵיפֶה תּוֹעֵבַת יְהוּה גַם־י 35
 שְׁנִיָהּ: גַּם בְּמַעַלְלָיו וּתְנַכֵּר־נַעַר אִם־זָה וְאִם־יִשָּׁר פִּעְלֹו: 36
 אֲזֵן שִׁמְעַת וְעֵין רֹאֶה יְהוּה עֲשֶׂה גַם־שְׁנֵיהֶם: אֶל־תִּתְּאֵתָב 37

v. 7. לוֹ קָרַי. v. 16. כְּמוֹת קָרַי. v. 19. גִּדְל קָרַי. v. 4. וְשָׂאֵל קָרַי.

14 שְׁנֵה פֶן-תִּזְרַשׁ פִּקַּח עֵינֶיהָ שְׁבַע-לָחֶם: רַע רַע יֹאמַר הַקּוֹנֵה
 15 וְאֵזֶל לֹו אִזּוּ יִתְהַלֵּל: יֵשׁ זָהָב וְרֶב-פְּנִינִים וְכֹלֵי יָקָר שְׁפִתֵי-
 16 דָּעִת: לָקַח-בְּגָדוֹ כִּי-עָרַב זָר וּבַעַד נָכְרִים חִבְּלָהּ: עָרַב
 17 לְאִישׁ לָחֶם שָׁקָר וְאַחַר יִמְלֵא-פִיהוּ הַצָּץ: מִחֻשְׁבוֹת בַּעֲצָה
 18 תִּבְּזֶן וּכְתַח-בְּלוֹת עֲשֶׂה מְלַחֲמָה: גְּזֹלָה סֹד הוֹלֵךְ רָכִיל
 19 כּ וּלְפִתָּה שְׁפִתָּיו לֹא תִתְעָרַב: מִקַּלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעָה יָרֹו
 20 בְּאִישׁוֹן חֲשֵׁה: נִחְלָה מִכְחֹלֶת בְּרֵאשׁוֹנָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא
 21 תִבְרָה: אֶל-תֹּאמַר אֲשֶׁלְמָה-רִיעַ קָנִה לִיהוָה וַיִּשַׁע לָהּ:
 22 תוֹעֲבַת יְהוָה אֵבֶן וְאֵבֶן וּמֵאֲזֵנֵי מְרֵמָה לֹא-טוֹב: מִיהוָה
 23 כֹּה מִצְעָדֵי-גִבּוֹר וְאָדָם מֵה-יָבִין דְּרָפֹו: מוֹקֵשׁ אָדָם יִלַּע קֹדֶשׁ
 24 וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר: מִזְרָה רְשָׁעִים מֵלֶךְ חָכֵם וַיִּשָּׁב עֲלֵיהֶם
 25 אֹפֶן: גַּר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם הַיֵּשׁ פֶּל-הַדְּרִי-בָטָן: חֶסֶד וְאַמֶּת
 26 וַיִּצְרוּ-מֵלֶךְ וְסָעַד בַּחֶסֶד כְּסָאוֹ: תִפְאַרֶת בַּחֲוִירִים פָּחֵם וְהִדָּר
 27 לְזַמְנִים שִׁיבָה: חֲבָרוֹת פִּצַּע תִּמְרִיק בְּרַע וּמִפְּוֹת הַדְּרִי-בָטָן:
 28

כ א 21

א פִלְגֵי-מַיִם לֵב-מֵלֶךְ בְּיַד-יְהוָה עַל-כֹּל-אֲשֶׁר יַחְפֹּץ
 2 וַיִּטְנוּ: כֹּל-דֶּרֶךְ אִישׁ וַיִּשֶׁר פְּעִינָיו וַתִּבֶן לְבוֹת יְהוָה: עֲשֶׂה
 3 צְדָקָה וּמִשְׁפָּט נִבְחַר לִיהוָה מִזִּבְחָה: רוּם-עֵינַיִם וּרְחַב-לֵב
 4 גַר רְשָׁעִים חֲטָאתָה: מִחֻשְׁבוֹת חֲרוּץ אֵהָ לְמוֹתָר וְכֹל-אֵץ
 5 אֵהָ לְמַחְסוֹר: פֶּעַל אֲצָרוֹת בְּלִשׁוֹן שָׁקָר הִכֵּל נִדָּף
 6 מִבְּקָשֵׁי-מוֹתָה: שִׁדְ-רְשָׁעִים יְגוּרָם כִּי מֵאֲנֹו לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט:
 7 הַפְּכֵינָה דֶּרֶךְ אִישׁ וְזָר וְזָרָה יִשֶׁר פִּעְלָו: טוֹב לְשַׁכַּת עַל-
 8 י פִּנְתַּיִגַּג מֵאֲשֶׁת מְדוֹנָיִם וּבֵית חֶבֶר: נִפְשׁ רָשָׁע אֹתָהּ רַע
 9 לֹא-יִחוּן בְּעֵינָיו רַעְהוּ: בַּעֲנֵשׁ-לֵץ יַחֲבֵם-פִּתִּי וּבְהַשְׁפִּיל
 10 לְחֹכֶם יַקְחֵ-דַּעַת: מִשְׁפִּיל צְדִיק לְבֵית רָשָׁע מִסִּלָּף רְשָׁעִים
 11 לָרַע: אֲטָם אֲזֵנוֹ מִזִּעְקַת-הֵל גַּם-הוּא יִקְרָא וְלֹא יַעֲנֶה:
 12 מִתֵּן בַּסֶּתֶר יִכְפֶּה-אָף וְשָׁחַד בְּחֹק הַחֶמֶה עֲזָה: שְׂמָחָה
 13 לְצְדִיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּמִחֲתָה לְפִעְלֵי אָוֶן: אָדָם תוֹעֵה
 14 מִדֶּרֶךְ הַשְּׁפָל בַּקֵּהל רְפָאִים יָגוּת: אִישׁ מַחְסוֹר אֵהָ
 15 שְׂמָחָה אֵהָ בֵּין וְשָׁמֶן לֹא יַעֲשִׂיר:

v. 16. נכריה קרי. v. 20. יתיר וי.

v. 21. מבהלת קרי. v. 22. ר' בדגש. v. 30. המרוק קרי. v. 9. מדונים קרי.

18 פֶּסַח לְצַדִּיק רָשַׁע וְתַחַת יְשָׁרִים בּוֹגֵד: טוֹב שֵׁבֶת בְּאֶרֶץ
 19 מְדַבֵּר מֵאֲשֶׁת מְדוֹרָיִם וְכַעַס: אוֹצֵר נְחָמִד וְשִׁמּוֹן בְּנוֹה חָכֵם כ
 21 וְכִסִּיל אָדָם יִבְלַעֲנֹה: רֹדֵף צְדָקָה וְחָסֵד יִמָּצֵא חַיִּים צְדָקָה
 22 וְכְבוֹד: עֵיר גְּבֻרִים עָלָה חָכֵם וַיִּרְדַּע מִבְּטָחָהּ: שֹׁמֵר
 23 פִּי וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ: זֶד יִהְיֶה לְךָ שִׁמּוֹ עוֹשֶׂה
 24 בְּעֵבֶרֶת זֶדוֹן: תְּאֵנוֹת עֲצָל תִּמְיִתְנֹה פִּי-מֵאֲנֹה יָדָיו לַעֲשׂוֹת: כָּל-
 26 הַיּוֹם הַתְּאֵנוֹת תְּאֵנוֹת וְצַדִּיק יִתֵּן וְלֹא יִחָשֶׂה: זָבַח רָשָׁעִים
 27 תִּזְעַבֶּה אֵף פִּי-בְזִמָּה וּבִיאָנוֹ: עַד-פְּזֻזִים יֵאָבֵד וְאִישׁ שׁוֹמֵעַ
 28 לְנֶצַח יִדְבֵר: הֵעִז אִישׁ רָשַׁע בְּפָנָיו וַיִּשָּׂר הוּא וַיִּכְיַן דְּרָכָיו:
 29 אֵין חֲכָמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֲצָה לְנַגֵּד יְהוָה: טוֹס מוֹכֵן
 31 לַיּוֹם מִלְחָמָה וְלַיהוָה תִּפְשׁוּעָה:

כב 22

2 נִבְחַר אִשָּׁם מֵעֶשֶׂר רַב מִכֶּסֶף וּמִזָּהָב חֵן טוֹב: עֲשִׂיר
 3 וְרֵשׁ נִפְגְּשׁוּ עֲשֵׂה כָלֶם יְהוָה: עָרוֹם אִרְאֶה רָעָה וַיִּסְתַּר
 4 רִפְתָּיִם עָבְרוּ וַיִּנְעַנְשׁוּ: עֶקֶב עֲנוּה יִרְאֵת יְהוָה עֲשֵׂר וְכְבוֹד
 5 וְחַיִּים: צָנִים פָּחִים בְּדָרֶה עֲקַשׁ שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ יִרְתַּק מֵהֶם:
 6 חֲנֹה לְנַעַר עַל-פִּי דְרָכָו גַּם פִּי-יִזְקִין לֹא-יֹסִיר מִמֶּנָּה:
 7 עֲשִׂיר בְּרָשִׁים יִמְשׁוֹל וְעֶבֶד לֹה לְאִישׁ מַלְוָה: זוֹרַע עֲוֹלָה
 8 יִקְצֹר-אֲנוֹן וְשֹׁבֵט עֲבָרְתּוֹ יִכְלֶה: טוֹב עֵין הוּא וּבִרְהָ
 9 פִּי-נִתֵּן מִלְחָמוֹ לְדָל: גָּרֵשׁ לְךָ וַיִּצֵּא מִדּוֹן וַיִּשְׁבֹּת דִּין
 10 וְקָלוֹן: אֲהַב טְהוֹר-לֵב חֵן שְׁפָתָיו רַעְהוּ מַלְוָה: עֵינֵי יְהוָה
 11 נִצְרוּ דַעַת וַיִּסְלַף דְּבָרֵי בְגָד: אָמַר עֲצָל אָרִי בַחֲוִץ
 12 בְּתוֹךְ רַחֲבוֹת אֲרָצָת: שׁוֹחֵת עִמָּקָה פִּי זָרוֹת זָעוֹם יְהוָה
 13 יִפּוֹל-שָׁם: אֲנִלֵת קְשׁוּרָה בְּלִב-נַעַר שֹׁבֵט מוֹסֵר יִרְחִיקָנָה
 14 מִמֶּנּוּ: עֵשֶׂק דָּל לַהֲרַבּוֹת לוֹ נִתֵּן לְעֲשִׂיר אֵהָ לְמַחְסוֹר:
 15 הַט אֲזִנָּה וְשָׁמַע דְּבָרֵי חֲכָמִים וְלִבְךָ תִּשְׁמַע לְדַעְתִּי: פִּי-
 16 נָעִים פִּי-תִשְׁמְרֶם בְּבִטְנָה וּפְנֵי יְחַדּוּ עַל-שְׁפָתֶיךָ: לְהַיִּוֹת
 17 בַּיהוָה מִבְּטָחָה הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אַף-אַתָּה: הִלֵּא כִתְבִתִּי כ

v. 19. מדוֹרָיִם קרי. v. 22. ה' רפה. v. 29. נבין קרי.

ibid. דרבו קרי. v. 3. ונסתר קרי. v. 8. יתיר ו'. v. 11. יתיר ו'.

v. 14. יתיר ו'.

21 לָךְ שְׁלֹשׁוֹם בְּמַעֲצוֹת וְדַעַת: לְהוֹדִיעַךָ קִשְׁט אֲמַרְי אֲמַת
לְהָשִׁיב אֲמָרִים אֲמַת לְשִׁלְחָךְ:

22 אֶל-תִּגְזַל-דָּל כִּי דַל-הוּא וְאֶל-תִּדְבַּא עֲנִי בַשָּׁעַר:

23 כִּי-יִהְיֶה יָרִיב רִיבָם וְקָבַע אֶת-קַבְעֵיהֶם נִפְשׁ: אֶל-

24 כַּחַתְרַע אֶת-בְּעַל אֶף וְאֶת-אִישׁ חַמּוֹת לֹא תָבוֹא: פֶּן-

25 תִּאֲלַף אֶרְחֹתוֹ וְלִקְחֶתָּ מוֹקֵשׁ לְנַפְשָׁךְ: אֶל-תִּהְיֶי בְּתַקְעֵי-

26 כַּף בְּעַרְבִים מִשָּׁאוֹת: אִם-אֵין-לָךְ לְשֹׁלֵם לָמָּה וְקַח

27 מִשְׁבָּכָךְ מִתַּחְתֶּיךָ: אֶל-תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשָׂה

28 אֲבוֹתֶיךָ: חַזִּיתָ אִישׁ מְהִיר בְּמַלְאכָתוֹ לַפְּנֵי-מַלְכִים

וַתִּנָּצַב בְּלִ-יָתְרוֹנָצַב לַפְּנֵי הַשָּׁפִים:

כג 23

א כִּי-תִשָּׁב לְלַחֹם אֶת-מוֹשֵׁל בֵּין תְּכִין אֶת-אֲשֶׁר

2 לַפְּנֵיךָ: וְשִׁמַּתָּ שִׁפּוֹן בְּלִיעָךְ אִם-בְּעַל נִפְשׁ אֶתָּה: אֶל-

4 תִּתְּאוּ לְמַטְעַמֹתָיו וְהוּא לְחָם פְּזוּבִים: אֶל-תִּיגַע לְהַעֲשִׂיר

ה מִבִּינְתֶךָ חֲדָל: הִתְעַרְוֹ עֵינֶיךָ כּוֹ וְאֵינְנוּ כִּי עָשָׂה יַעֲשֶׂה-

לּוֹ כְּנַפְּיִם כְּנִשָּׁר וְעִיף הַשָּׁמַיִם:

6 אֶל-תִּלְחָם אֶת-לְחָם רַע עֵינִ וְאֶל-תִּתְּאוּ לְמַטְעַמֹתָיו:

7 כִּי כָמוֹ-שָׁעַר בְּנִפְשׁוֹ כֵּן הוּא אֲכוּל וְשִׂתָּה יֹאמֵר לָךְ

8 וְלִבּוֹ בַל-עֲמָה: שִׁתְּךָ-אֲכַלְתָּ תִקְיֹאנָה וְשִׁחַתָּ דְבַרְיָה

9 הַנְּעִימִים: בְּאֲזְנוֹ כְּסִיל אֶל-תִּדְבַּר כִּי-יָבוֹז לְשֹׁכֵל מְלִיךָ:

11 אֶל-תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם וּבִשְׁדֵי יָתוֹמִים אֶל-תִּבְּא: כִּי-גֹאֲלָם

12 חֹזֵק הוּא-וְרִיב אֶת-רִיבָם אֶתָּה: הַבּוֹאָה לְמוֹסֵר לְבָךְ

13 וְאֲזַנְךָ לְאֲמַר־דַּעַת: אֶל-תִּמְנַע מִנְּעַר מוֹסֵר כִּי-תִכְנַח

14 בְּשִׁבְט לֹא יָמוֹת: אֶתָּה בְּשִׁבְט תִּכְנַח וְנִפְשׁוֹ מִשָּׂאוֹל

16 תִּצְיִל: בְּנִי אִם-חָכָם לְבָךְ וְשִׁמְחָה לְבִי גַם-אֲנִי: וְתִצְלִזְנָה

17 כְּלוֹתֵי בְדַבַּר שְׁפָתֶיךָ מִיִּשְׁרָיִם: אֶל-יִקְנֹא לְבָךְ בַּחֲטָאִים

18 כִּי אִם-כִּירָאתָ יִהְיֶה כָּל-הַיּוֹם: כִּי אִם-יֵשׁ אַחֲרֵיתָ וְתִקְוֹתֶךָ

19 לֹא תִכְרַת: שְׁמַע-אֶתָּה בְּנִי וְחָכָם וְאֲשֶׁר בְּדַרְךָ לְבָךְ:

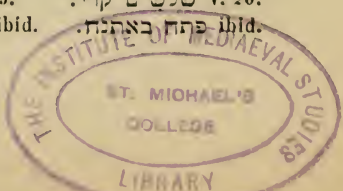
21 אֶל-תִּהְיֶי בְּסִבְאֵי יוֹן בְּזִלְלֵי בִשָּׁר לָמוֹ: כִּי-סִבְא וְזוּלִל

22 וַיִּרְשׁ וְקָרְעִים תִּלְבָּשׁ נוֹמָה: שְׁמַע לְאֲבִיךָ זֶה יִלְדָּךְ

v. 20. שלשום קרי. v. 25. ארחתיו קרי. v. 5. התצוף קרי.

ibid. יעוף קרי.

ibid. בוח באהת.

23 וְאֶל־תִּבְוֹז פִּי־זַקְנֶךָ אִמָּה: אִמַּת קָנָה וְאֶל־תִּמְכֹּר חֻכְמָה
 24 וּמוֹסֵר וּבִינָה: גֹּזֵל יִגְזֹל אֶבְי צְדִיק יוֹלֵד חָכָם וַיִּשְׁמַח
 בּוֹ: וַיִּשְׂמַח־אָבִיךָ וְאִמָּךָ וְתִגַּל וְיִלְדֻתְךָ: תִּנְהַג־בְּנִי לִפְנֵי לֹי כה
 26 וְעֵינֶיךָ דֹרְכֵי תִרְצֶנָּה: פִּי־שׁוּתָה עִמָּךָ זֹנָה וּבָאָר צָרָה
 27 נִכְרִיָּה: אִף־הִיא פְתַחַתָּה תֵּאָרֵב וּבִגְדִים פְּאָדָם תִּוְסֶיף:
 28 לְמִי אוֹיֵב לְמִי אֶבְי לְמִי מְדוֹנִים לְמִי שֵׁיחַ לְמִי פִצְעִים
 29 חָנָם לְמִי חֻכְלִיאוֹת עֵינַיִם: לְמֵאֲחֵרִים עַל־תִּיּוֹן לְפִאִים ל
 31 לְחֶקֶר מִמֶּסֶךָ: אֶל־תִּרְאֵ יוֹן פִּי וּתְאָדָם פִּי־יִתֵּן בְּפִים
 32 עֵינֶיךָ וְתִהְיֶה בְּמִישְׁרֵים: אֲחֵרִיתוֹ פְּנַחַשׁ יִשָּׁף וּכְצַפְעֵי
 33 וּפְרָשׁ: עֵינֶיךָ יִרְאוּ זָרוֹת וְלִבְךָ יִדְבֵּר תִּהְפְּכוֹת: וְהָיִיתָ
 34 כְּשֹׁבֵב בְּלִב־יָם וְכְשֹׁבֵב בְּרֹאשׁ חֶבֶל: הַפּוֹנֵי בַל־חֲלִיתִי לֵה
 הַלְמוֹנֵי בַל־יִדְעֵתִי מִתִּי אֶקִּיץ אוֹסֶיף אֲבַקְשֶׁנּוּ עוֹד:

כד 24

אֶל־תִּקְנֵא בְּאֲנָשֵׁי רָעָה וְאֶל־תִּתְאוּ לַהֲיוֹת אִתָּם: פִּי א
 2 שֹׁד יִהְיֶה לָבָם וְעֵמֶל שְׂפִיתֵיהֶם תִּדְבַּרְנָה: בְּחֻכְמָה יִבְנֶה
 3 בַּיִת וּבִתְבוּנָה יִתְבַּוְּנֶן: וּבִדְעַת חֲדָרִים יִמְלֵאוּ פֶל־הֵוֶן יִקָּר
 4 וְנִעֲשִׂים: גְּבַר־חָכָם בַּעֲזוֹ וְאִישׁ זָעֵת מֵאֲמֶץ־כֹּחַ: פִּי בִתְחַבְּלוֹת ה
 6 תַּעֲשֶׂה־לָּהּ מִלְחָמָה וְתִשׁוּעָה בְּרַב יוֹעֵץ: רֵאמוֹת לְאֲנוּל
 7 חֻכְמוֹת לְשַׁעַר לֹא יִפְתַּח־פִּיהוּ: מִחֻשָּׁב לְהִרְעֵ לֹו בַּעַל־
 8 מְזֻמּוֹת יִקְרָאוּ: זִמַּת אֲנִלַּת חֲטָאת וְתוֹעֵבַת לְאָדָם לֵץ:
 9 הַתְּרַפּוּת בַּיּוֹם צָרָה צָר פְּחֻכָּה: הַצֵּל לְקַחִים לְמָוֶת וּמָטִים
 11 לְהִרְגֵ אִם־תִּחְשְׁוֶה: פִּי־תֹאמַר הֵן לֹא־יִבְעֶנּוּ זֶה הַלֵּא־תִכּוֹן
 12 לְבוֹת וְהוּא יִבִּין וְנִצֵּר נִפְשֶׁךָ הוּא יִדַּע וְהַשִּׁיב לְאָדָם
 13 כְּפִעֲלוֹ: אֶכְל־בְּנֵי דָבֶשׁ פִּי טוֹב וְנִפְתַּח מְתוֹק עַל־חֶפְזָה: פֶּן ו
 14 דַּעַת חֻכְמָה לְנִפְשֶׁךָ אִם־מִצָּאתָ וַיִּשׁ אֲחֵרִית וְתִקְוֶתְךָ לֹא
 16 תִּפְרָת: אֶל־תִּתְאַרֵב רָשָׁע לִנְיָה צְדִיק אֶל־תִּשְׁתַּדַּד רִבְצוֹ: פִּי ט
 17 שֹׁבַע וַיִּשׁוּל צְדִיק וְקָם וְרָשָׁעִים יִכְשְׁלוּ בְרַעְיָה: בְּנִפְלֵ אוֹיְבֶיךָ
 18 אֶל־תִּשְׁמַח וּבְכַשְׁלוֹ אֶל־יִגַּל לְכָה: פֶּן־יִרְאֶה יְהוָה וְרַע
 19 בְּעֵינָיו וְהַשִּׁיב מֵעַלְיוֹ אִפוֹ: אֶל־תִּתְתַּחַר בְּמַרְעִים אֶל־תִּקְנֵא

v. 24. גִּיל קרי. ibid. יִגִּיל קרי. ibid. יוֹלֵד קרי. ibid. וַיִּשְׁמַח קרי.

v. 26. תִּצְרְנָה קרי. v. 29. מְדוֹנִים קרי. v. 31. בְּפִים קרי.

v. 17. וְיִתֵּר ו'.

כ
21 בְּרָשָׁעִים: כִּי לֹא־תִהְיֶה אַחֲרֵיהֶם לְרַע נֹר רָשָׁעִים יוֹדְעָה: וְרָא
22 אֶת־יְהוָה בְּנִי וּמַלְאָךְ עִם־שׁוֹנִים אֶל־תִּתְעָרֵב: כִּי־שָׂתֵאֵם
יָקוּם אִיָּדָם וַפִּיד שְׁנֵיהֶם מִי יוֹדֵעַ:

23 גַּם־אֵלֶּה לְחַכְמִים תִּפְרֹ־פָנִים בְּמִשְׁפָּט בַּל־טוֹב:
24 אָמַר וְלְרָשָׁע צִדִּיק אָתָּה יִקְבְּהוּ עַמִּים יוֹזְעֵמוֹהוּ לְאֲמִים:
כח
26 וְלִמְוֹכִיחִים יִנָּעַם וְעֲלֵיהֶם תִּקְבֹּא בְרִפְת־טוֹב: שְׂפָתַיִם
27 יִשָּׁק מְשִׁיב דְּבָרִים נֹכְחִים: הֵבֵן בַּחוּץ וּמְלֹאכְתָּהּ וְעִתְדָתָה
28 בַּשָּׂדֶה לָךְ אַחַר וּבְנֵיתָ בֵּיתָךְ: אֶל־תִּתֵּי עַד־חֲנָם בְּרַעְיָה
29 וְהִפְתִּיתָ בַּשְּׂפָתֶיךָ: אֶל־תֹּאמַר כִּי־אֲשֶׁר עָשָׂה־לִּי כֵּן
אָעֲשֶׂה־לּוֹ אֲשִׁיב לְאִישׁ כְּפַעְלוֹ:

ל
עַל־שָׂדֶה אִישׁ־עֲצָל עֲבָרְתִּי וְעַל־פָּרֶם אָדָם חֶסֶר־לֵב:
וְהִנֵּה עָלָה כָּלוֹ וּקְמָשׁוֹנִים פָּסוּ פָנָיו חַרְלָיִם וְגָדַר אֲבָנָיו
31 נִתְרָסָה: וְאִהְיֶה אֲנֹכִי אֲשִׁית לְבִי רְאִיתִי לְקַחְתִּי מוֹסֵר:
32 מְעַט שָׁנוֹת מְעַט תִּנּוּמוֹת מְעַט וְחֶבֶק יָדַי לְשֹׁפָב: וּבְא־
34 מִתְהַלֵּךְ רִישָׁהּ וּמִחֲסֻרֶיהָ כִּי־אִישׁ מִגֵּן:

כח 25

גַּם־אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה

א
2 אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה אֲנָשֵׁי וְחֻזְקָתָה מַלְאָךְ־יְהוָה: כִּכְד
3 אֱלֹהִים הִסְתַּר דְּבַר וּכְכֹד מְלָכִים חָקַר דְּבַר: שְׁמַיִם לְרוּם
4 וְאָרֶץ לְעֵמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חָקַר: הֵינֹו סִיגִים מִפְּסָף
ה וַיֵּצֵא לְצִרְתָּה פָּלִי: הֵינֹו רָשָׁע לְפָנֵי־מַלְאָךְ וַיִּכּוֹן בַּצֶּדֶק
6 כְּסָאוֹ: אֶל־תִּתְהַדָּר לְפָנֵי־מַלְאָךְ וּבִמְקוֹם גְּדָלִים אֶל־תִּעַמֹּד:
7 כִּי טוֹב אָמַר־לָךְ עֲלֵה־הִנֵּה מִהַשְּׁפִילָה לְפָנֵי נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ
8 עֵינֶיךָ: אֶל־תִּצָּא לְרֹב מִהָר פֶּן מִהַתַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרֵיתָהּ
9 בַּהֲבָלִים אֲתָנֶה רַעְיָה: רִיבְךָ רִיב אֶת־רַעְיָה וְסוּד אַחַר אֶל־
10 תִּגְלֹ: פֶּן־יִחַסְדֶּנָּה שְׁמַע וְדַבְּתָהּ לֹא תִשׁוּב: תִּשְׁוִתִּי זָהָב
12 כְּמִשְׁפָּנוֹת פְּסָף דְּבַר דְּבַר עַל־אֲפָנָיו: נָזַם זָהָב וַחֲלִי־כֶתֶם
מֹוֹכִיחַ חָכָם עַל־אֵזֶן שְׁמַעַת:

13 כְּצַנְת־שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשִׁלְחוֹ וְנִשְׁפַּשׁ
14 אֲדָנָיו יָשִׁיב: נְשִׂאִים וְרוּחַ וְגִשְׁם אֵין אִישׁ מִתְהַלֵּל

במתת-שֹׁקֵר: בְּאֵרֶה אֲפִים וּפְתָה קֶצֶין וְלָשׁוֹן רִפְה טו
 תִּשְׁבֵּר-גָּרֶם: דְּבַשׁ מִצֵּאתָ אֲכָל דְּיָהָה פֶּן-תִּשְׁבַּעְנוּ וְהִקְאִתּוּ: 16
 הִקֵּר רִגְלֶהּ מִבֵּית רַעֲהָ פֶּן-וְשִׁבַּעְהָ וּשְׂנֵאָהָ: מִפִּיךָ וַחֲרֹב 17
 וְחֵץ שָׁנוֹן אִישׁ-עֵנָה כְּרַעְהוּ עַד שֹׁקֵר: שֵׁן רַעֲהָ וְרִגְלֵהּ 18
 מוֹעֲדֹת מִבְּטָח בּוֹגֵד בְּיוֹם צָרָה: מַעֲדָה-בְּגֵד וּ בְיוֹם כ
 קָרָה חֹמֶץ עַל-נֹתֵר וְשֵׁר בְּשָׂרִים עַל לִב-רָע: אִם-רָעֵב כ
 שְׂנֵאָהָ הֵאֱכָלָהּ לֶחֶם וְאִם-צָיִמָה הִשְׁקָהּ מַיִם: פִּי גִּחְלִים 22
 אֲתָה חֲתָה עַל-רֵאשׁוֹ וְיָהֳרָה וְשָׁלֵם-לָהּ: רוּחַ צָפוֹן תִּחְוֹלֵל 23
 גַּשֶׁם וּפָנִים נֹזְעָמִים לְשׁוֹן סֹתֵר: טוֹב שִׁבְתָּ עַל-פִּנֵּת-צָג 24
 מֵאֲשַׁת מִדְּוָנִים וּבֵית הַקֵּר:

מַיִם קָרִים עַל-נֶפֶשׁ עֵינֶיךָ וּשְׂמֹעֶה טוֹבָה מֵאֲרֶץ כֹּה
 מִרְחֹק: מַעֲיֵן גִּרְפָּשׁ וּמִקְוֵר מִשְׁחַת צְדִיק מִט לַפְּנֵי- 26
 רַשָּׁע: אֲכָל דְּבַשׁ הַרְבּוֹת לֹא-טוֹב וְהִקֵּר כְּבֹדִים כְּבוֹד: 27
 עִיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר וְ אֵין-מַעֲצָר לְרוּחָהּ:

26 כו

כִּשְׁלֵג וּ בְקִיץ וּכְמִטֵּר בְּקֶצֶר בֶּן לֹא-נֹאמָה לְכִסִּיל א
 כְּבוֹד: צִצְצוֹר לָנוֹד כְּדָרוֹר לְעוֹף פֶּן קַלְלֵת הַיָּם לֹא 2
 תִּבֵּא: שׁוֹט לְפִים מִתַּג לְחִמּוֹר וְשִׁבַּט לָגֹן כְּסִילִים: אֶל- 3
 תִּעַן כְּסִיל כְּאֹנְלָתוֹ פֶּן-תִּשְׁוֶה-לוֹ גַּם-אֲתָה: עֵינֵה-כְּסִיל 4
 כְּאֹנְלָתוֹ פֶּן-יִהְיֶה חֶכֶם בְּעֵינָיו: מִקְצֵה רִגְלִים חֶכֶם שִׁתָּה 6
 שִׁלַּח דְּבָרִים בְּיַד-כְּסִיל: הִלְוִי שִׁקִּים מִפֶּסֶח וּמִשָּׁל בְּפִי 7
 כְּסִילִים: כְּצִרוֹר אֶבֶן בְּמַרְגָּמָה כִּן-פֹּתֵן לְכִסִּיל כְּבוֹד: 8
 חוֹחַ עֲלָה בְיַד-שָׂזוֹר וּמִשָּׁל בְּפִי כְּסִילִים: רַב מְחֹלֵל 9
 כָּל וְשִׁבֵּר כְּסִיל וְשִׁבֵּר עֲבָרִים: בְּכָלֵב שָׁב עַל-קֶאֱוֹ כְּסִיל 11
 שׁוֹנֵה כְּאֹנְלָתוֹ: רְאִיתָ אִישׁ חֶכֶם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכִסִּיל 12
 מִמֶּנּוּ: אִמֵּר עֲצֵל שִׁחַל בַּהֲרָה אֲלוֹי בֵּין הַרְחִבּוֹת: הַדִּלֵּת 13
 תִּסּוֹב עַל-צִירָהָ וְעֲצֵל עַל-מִטָּתוֹ: טָמֵן עֲצֵל יָדוֹ בְּצִלְחַת טו
 לְנֹאמָה לְהִשְׁיבָה אֶל-פִּיו: חֶכֶם עֲצֵל בְּעֵינָיו מִשְׁבַּעַה מִשְׁיָבִי 16
 טָעַם: מְחֹזֵק בְּאֲזֵנֵי-כָּלֵב עֲבֵר מִתְעַבֵּר עֲלֵי-קָרִיב לֹא-לוֹ: 17
 כְּמַתְלֵה־לֵּה הַיִּרְהָ זָקִים חֲצִים וּמוֹת: כֶּן אִישׁ רָמָה אֶת- 18
 19

כ רעהו ואמר הלא-משחק אני: באסם עצים תקבה-אש ובאין
 21 נרצן ושתק מדון: פתם לגהלים ועצים לאש ואיש מדוננים
 22 לתרתר-ריב: דברי נרצן פמתלתמים והם ירדו חררי-
 23 בטן: פסס סיגים מצפה על-חרש שפתים דלקים ולב רע:
 24 בשפתו ינכר שונא ובקרבו אשית מרמה: פייחנן קולו אל-
 26 תאמן-בו פי שבע תועבות בלבו: תפסה שנאה במשאון
 27 תגלה רעתו בקהל: פרה שחת ביה ישול וגלל אבן אליו
 28 תשוב: לשון-שקר ישנא דבר ופה-חלק יעשה מדה:

כו 27

א אל-תתהלל ביום מחר פי לא-תדע מה ילד יום:
 2 יתהלל צר ולא-פיה נכרי ואל-שפתיה: פכד אבן ונטל
 3 החול וכעס אויל פכד משניהם: אכזריות חמה וטטס
 4 אה ומי יעמד לפני קנאה: טובה תוכחת מגלה מאהבה
 6 מסתרת: נאמנים פצעי אוהב ונעתרות נשקרות שונא:
 7 נפש שבעה תבוס נפת ונפש רעה כל-מר מתוק:
 8 פצפור נודדת מן-קנאה פן איש נודד ממקומו: שמן
 9 וקטרת ישמח-לב ומתק רעהו מעצת-נפש: רעה ורעה
 אביה אל-תעזב וביית אחיה אל-תבוא ביום אידך טוב
 11 שכן קרוב מאח רחוק: חכם בני ושמה לבי ואשיבה
 12 חרשי דבר: ערום ראה רעה נסתר פתאים עברו נענשו:
 13 קח-בגדו פי-ערב צר ובעד נכריה חבלהו: מברך רעהו
 14 טי בקול גדול בפקר השפים קללה תחשב לו: גלג טורד
 16 ביום סגיר ואשת מדוננים נשתוה: צפניה צפן רוח
 17 ושמן ימינו יקרא: ברזל ברזל יחד ואיש יחד פני-
 18 רעהו: נצר תאנה יאכל פריה ושמר אדניו וכפד: פמים
 19 כ הפנים לפנים פן לב האדם לאדם: שאול ואבדה לא
 תשבענה ועיני האדם לא תשבענה:
 21 מצרה לפסס וכור לזהב ואיש לפי מהלכו: אם-
 22 תכתוש את-האויל ופמכתש פתוך הרפות בעלי לא-תסור

v. 21. מדוננים קרי. v. 24. בשפתו קרי. v. 10. יתיר ה.

v. 15. מדוננים קרי. v. 20. ואבדו קרי.

מְעַלְיו אֵינִי לֹא־תוֹ: יָדַע תִּדַע פָּנֵי צִאֲנָה שְׂמֵית לִבָּהּ לְעֵדָרִים: כִּי 23
 לֹא לְעוֹלָם חֶסֶן וְאֵם־נִזְר לְדוֹר וְדוֹר: גָּלְהָה הִצִּיר וְנִרְאָה־דָשָׂא כֹחַ 24
 וְנִאֲסָפוּ עֲשָׂבוֹת הָרִים: כְּכַשֵּׁים לְלִבְיִשָׁה וּמְחִיר שְׂלֵהָ עֵתוֹדִים: 26
 וְדִי וְהַלֵּב עֲזוּם לְלַחֲמָהּ לְלַחֵם בְּיִתָּהּ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיהָ: 27

כח 28

נָסוּ וְאִין־רַחֵף רָשָׁע וְצַדִּיקִים כְּכַפִּיר וּבִטָּח: כְּפִשָׁע א 2
 אֶרֶץ רַבִּים שָׂרִיָּה וּבְקָאֲדָם מִבֵּין יָדַע בֵּן וְאֶרֶיָּה: גָּבַר רָשָׁ 3
 וְעִשְׂק דְּלָיִם מְטָר סָחַף וְאִין לָחֵם: עֲזָבֵי תוֹרָה יִהְלְלוּ 4
 רָשָׁע וְשִׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגַּדְּרוּ בָּם: אֲנָשֵׁי־רַע לֹא־יִבְיִנוּ מִשְׁפָּט ה 5
 וּמִבְּקָשֵׁי יְהוָה יִבְיִנוּ כָּל:

טוֹב רָשָׁ הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מֵעַקֵּשׁ דְּרָכִים וְהוּא עָשִׂיר: 6
 נוֹצֵר תוֹרָה בֵּן מִבֵּין וְרַעֲיָה זֹלְלָיִם וּבְלָיִם אָבִיו: מִרְצָה 7
 הוֹנוּ בְּנִשְׁוָה וּבְתַרְבִּית לְחוֹנֵן דְּלָיִם יִקְבְּצֵנּוּ: מִסִּיר 9
 אֲזוֹנוּ מִשְׁמַע תוֹרָה גַּם־תִּפְלְטוּ תוֹעֵבָה: מִשְׁגָּה יִשְׂרָיִם ו 10
 בְּדַרְךָ רַע בְּשִׁחוֹתוֹ הוּא־יִפּוֹל וְתַמִּימִים יִנְחֲלוּ־טוֹב:
 חֶכֶם בְּעֵינָיו אִישׁ עָשִׂיר וְדָל מִבֵּין יִהְיֶה־נָפוּ: בְּעֵלְךָ 11
 צַדִּיקִים רַבָּה תִּפְאַרְתּוֹ וּבְקוֹם רָשָׁעִים יִחַפֵּשׂ אָדָם: מְכִסָּה 12
 פִּשְׁעָיו לֹא יִצְלִיחַ וּמוֹדָה וְעֹזֵב יִרְחָם: אֲשָׁרֵי אָדָם 14
 מִפְּתוֹד תִּמְיֵד וּמִקְשָׁה לָּבוֹ יִפּוֹל בְּרַעֲיָה: אֶרֶי־נָהֵם וְדָב טו 15
 שׂוֹקֵק מוֹשֵׁל רָשָׁע עַל עַם־דָּל:

נְגִיד חֶסֶר תִּבְוִנּוֹת וְרַב מַעֲשָׂאוֹת שֵׁנִיאִי כְּצַע וְאֶרֶיָּה 16
 יָמִים: אָדָם עֲשֵׂק בְּדָם־נִשָּׂש עַד־בּוֹר יָנוּס אֶל־יִתְמָכֹה־ 17
 בוֹ: הוֹלֵךְ תַּמִּים וְיִשָּׁע וְנַעֲקֵשׁ דְּרָכִים יִפּוֹל בְּאַחָת: עֲבָד 18
 אָדָמָתוֹ יִשְׁבַּע־לָחֵם וּמִרְחָף רַיִקִים יִשְׁבַּע־רִישׁ: אִישׁ כ 19
 אֲמוֹנוֹת רַב־בְּרָכוֹת וְאֵץ לְהַעֲשִׂיר לֹא יִנְקָה: הַפֶּר־סָנִים 21
 לֹא־טוֹב וְעַל־פֶּת־לָחֵם וּפִשָׁע־גָּבַר: נִבְהַל לְהוֹן אִישׁ רַע 22
 עֵין וְלֹא־יִזַּע פִּי חֶסֶר וּבְאָנּוּ: מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרֵי הוֹן 23
 יִמָּצָא מִפְּחָלִיק לְשׁוֹן: גּוֹזֵל וְאָבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר אֵין פִּשָׁע 24
 חָבֵר הוּא לְאִישׁ מִשְׁקִיית: רַחֲב־נִפְשׁ יִגְרָה מִדּוֹן וּבִטָּה כֹחַ 25
 עַל־יְהוָה יִדְשֵׁן: בּוֹטָח בְּלָבוֹ הוּא כְּסִיל וְהוֹלֵךְ בְּחֻכְמָה 26

27 הוא ומלֵט: נוֹתֵן לָרֶשׁ אֵין מִחֶסֶד וּמַעֲלִים עֵינָיו רַב-
28 מְאֹרֹת: בְּקוֹם רְשָׁעִים יִסְתֵּר אָדָם וּבְאֲבָדָם יִרְבּוּ צְדִיקִים:

כט 29

א אִישׁ תּוֹכְחוֹת מִקִּשָׁה-עֲרַף פֶּתַע יִשְׁבֵּר וְאֵין מִרְפָּא:
2 בְּרִבּוֹת צְדִיקִים יִשְׂמַח הָעַם וּבְמִשְׁלַל רְשָׁע יֶאֱנַח עַם:
3 אִישׁ-אֶהָב חֲכָמָה יִשְׂמַח אֲבִיו וְרֵעֵה זֹנוֹת יֶאֱבֹד-הַזֶּן:
4 מֶלֶךְ בְּמִשְׁפַּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְאִישׁ תְּרוֹמוֹת יִהְרַסְנָה:
5 גִּבּוֹר מִחֲלִיק עַל-רֵעֵהוּ לֹשֶׁת פֹּרוֹשׁ עַל-פְּעַמָּיו: בְּשֹׁשׁ
6 אִישׁ רַע מוֹקֵשׁ וְצְדִיק יִרְוֶן וְשִׂמְחָה: יִדַּע צְדִיק דִּין דָּלִים
7 רְשָׁע לֹא-יִבְיֶן דַּעַת: אֲנָשִׁי לְצוֹן וּפִיתוֹ קָרִיהַ וְחֲכָמִים
8 יִשְׁיבוּ אֵת: אִישׁ-חֲכָם נִשְׁפָּט אֶת-אִישׁ אֱוִיל וְרָגַז וְשִׂחַק
9 וְאֵין נַחַת: אֲנָשִׁי דָמִים יִשְׁנֹאוּ-תָם וַיִּשְׁרִים וּבִקְשׂוֹ
10 נַפְשׁוֹ: כָּל-רוּחוֹ יוֹצִיא כְּסִיל וְחֲכָם בְּאֲחֹר יִשְׁבַּחְנָה:
11 מִשְׁלַל מִקְשִׁיב עַל-דְּבַר-שָׁקֵר כָּל-מִשְׁרַתָּיו רְשָׁעִים: רֶשַׁ
12 וְאִישׁ תְּהַכִּים נִפְגְּשׂוֹ מֵאִיר עֵינָיו שְׁנִיתָם יִהְיֶה: מֶלֶךְ
13 שׁוֹפֵט בְּאֵמֶת דָּלִים כְּסֹאֵו לְעַד יִכּוֹן: שִׁבְט וְתוֹכַחַת
14 יִתֵּן חֲכָמָה וְנַעַר מְשַׁלַּח מִבֵּית אָמוֹ: בְּרִבּוֹת רְשָׁעִים
15 יִרְבֶּה-פֶּשַׁע וְצְדִיקִים כְּמַפְלְתָם יִרְאוּ: גִּסַר בְּנֵה וַיִּנְיַחְהָ
16 וַיִּתֵּן מַעֲדָנִים לְנַפְשָׁהּ:

17 בְּאֵין חֲזוֹן וּפְרַע עַם וְשִׁמְר תּוֹרָה אֲשֶׁר-הוּ: בְּדַבְרִים
18 לֹא-יִנָּסֵר עֶבֶד כִּי-יִבְיֶן וְאֵין מַעֲנָה: חֲזִיתָ אִישׁ אֶץ
19 בְּדַבְרָיו תִּקְוֶה לְכִסִּיל מִמֶּנּוּ: מִפֶּנֶק מְנַעֵר עֶבְדּוֹ וְאֶחְרִיתוֹ
20 יִהְיֶה מְנוּן: אִישׁ אֵת יִגְרֶה מְדוֹן וּבַעַל חֲמָה רַב-פֶּשַׁע:
21 גִּאוֹת אָדָם תִּשְׁפִּילֵנּוּ וּשְׁפַל-רוּחַ יִתְמָה כְּבוֹד: חוֹלֵק
22 כַּעַס-גָּבֹב שׁוֹנֵא נַפְשׁוֹ אֲלֵהָ וְשִׂמְע וְלֹא יִגִּיד: הִרְדַּת אָדָם
23 וַיִּתֵּן מוֹקֵשׁ וּבוֹטָה בִּיהוָה יִשָּׁבֵב: רַבִּים מִבְּקָשִׁים פְּגִי-
24 מוֹשֵׁל וּמְיֹהָה מִשְׁפַּט-אִישׁ: תּוֹעֵבַת צְדִיקִים אִישׁ עוֹל
25 וְתוֹעֵבַת רְשָׁע יִשְׂר-הֲרָהּ:

ל 30

א דַּבְּרוּ ו אֲגִיד בְּן-יִקְהָה הַמִּשְׁאָ נֶאֱמַר הַגִּבּוֹר לְאִיתִיאל
2 לְאִיתִיאל וְאֲבָל: כִּי בַעַר אֲנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא-בִינַת אָדָם לִי:

- 3 וְלֹא-לְמַדְתִּי חֲכָמָה וְדַעַת קְדוֹשִׁים אָדָּע: מִי עָלָה-שָׁמַיִם 4
 וַיֵּרֵד מִי אֲסִתְרוּתָהּ, בְּחַפְזָיו מִי צָרַר-מַיִם, בְּשִׁמְלָה מִי
 הַתְּקִים כָּל-אֲפִסֵי-אָרֶץ מִהַ-שָּׁמַיִם וּמִהַ-שָּׁמַיִם כָּנוּ כִּי תִדְעַ: כָּל-ה
 אֲמַרְתָּ אֵלֶיךָ צָרוּפָה מֵאֵן הוּא לְחֹסִים בּוֹ: אֶל-תִּזְכָּרְךָ עַל-6
 דִּבְרֵיךָ שֶׁן-יֹכִיחַ בְּךָ וּנְכַזְבְּתָּ:
 7 שְׁתִּים שָׂאֲלֵתִי מֵאֲתָךְ אֶל-תִּמְנַע מִמֶּנִּי בְּטָרִם אֲמוֹת: 7
 שְׂוֵא וְדִבְרֵי-זָב הַרְחֵק מִמֶּנִּי רֹאשׁ וְעֶשֶׂר אֶל-תִּתֵּן-לִי הַטְּרוּפָנִי 8
 לְהֵם חֲקִי: שֶׁן-אֲשַׁבֵּעַ, וְכַח-שִׁתִּי וְאֲמַרְתִּי מִי יִהְיֶה וּפֶן-אֲהַרֵּשׁ 9
 וְגִנְבֵתִי וְתִפְשֵׁתִי שֵׁם אֱלֹהֵי:
 11 אֶל-תִּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל-אֲדֹנָי שֶׁן-יִקְלָלְךָ וְאֲשַׁמְתָּ: דֹּר 11
 אֲבִיו יִקְלָל וְאֶת-אִמּוֹ לֹא יִבְרָךְ: דֹּר טָהוֹר בְּעֵינָיו 12
 וּמְצֻאָתוֹ לֹא רָחֵץ: דֹּר מִהַ-רָּמוֹ עֵינָיו וְעַפְעָפָיו יִנְשָׂא: 13
 14 דֹּר, תִּרְבּוֹת שְׁפִירָה וּמֵאֲכָלוֹת מִתְּלַעְתְּיוֹ לֹאֲכַל עֲנִיִּים
 מֵאָרֶץ וְאֲבִיוֹנִים מֵאָדָם:
 15 לְעֹלֹקָה, שְׁתִּי בְנוֹת הַבַּיִת, הֵב שְׁלוֹשׁ הַנְּהָה לֹא תִשְׁבַּעְנָה 15
 אֲרִבֵּעַ לֹא אֲמַרוּ הוּן: שְׂאוֹל וְעֶזְרָר רַחֵם אֶרֶץ לֹא-שִׁבְעָה מַיִם 16
 וְאִשׁ לֹא אֲמַרְהָ הוּן: עֵין, תִּלְעַג לְאֵב וְתִבְזוּ לְיִקְהַת־אֵם 17
 וְקִרוּהָ עֲרִבֵי-גֹחַל וְיֹאכְלוּהָ בְנֵי-נֶשֶׁר:
 18 שְׁלֹשָׁה הַמָּה נִפְלְאוֹ מִמֶּנִּי וְאֲרִבֵּעַ לֹא יִדְעֻתִים: דֶּרֶךְ 18
 19 הַנֶּשֶׁר, בְּשָׁמַיִם דֶּרֶךְ נִחַשׁ עַל־צֹוֹר דֶּרֶךְ-אֲנִיָּה בְּלִבֵּי-יָם
 וְדֶרֶךְ גִּבּוֹר בְּעֹלְמָה: כֵּן, דֶּרֶךְ אִשָּׁה מִלְּאִפְסֵת אֲכָלָהּ וּמִחֲתָהּ כ
 שִׂיָּה וְאֲמַרְהָ לֹא-פָעַלְתִּי אֲוֹן:
 21 תַּחַת שְׁלוֹשׁ רִגְזָה אֶרֶץ וְתַחַת אֲרִבֵּעַ לֹא-תֹוּכַל שְׂאֵת: 21
 22 תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלֹךְ וְנִכְלָה כִּי יִשְׁבַּע-לָהֶם: תַּחַת שְׂנוּאָה כִּי 22
 23 תִּבְעַל וְשִׁפְחָה כִּי-תִירֵשׁ גְּבֻרָתָהּ:
 24 אֲרִבֵּעָה הֵם קִטְנֵי-אֶרֶץ וְהַמָּה חֲכָמִים מִחֲכָמִים: הַנְּמָלִים כה
 עִם לֹא-עֵז וּיְכִינֹו בְּסִיץ לְחַמָּם: שְׁנַיִם עִם לֹא-עֲצוּם וּיִשְׁוִימוּ 26
 27 בְּסִלַּע בֵּיתָם: מִלֶּךְ אֵין לְאֲרִבָּה וַיִּצָּא חֲצֵץ כְּלוֹ: שְׂמָמִית 27
 28 בְּיָדַיִם תִּתְפַּשֵׁשׁ וְהִיא בְּתֵיכְלִי מִלֶּךְ:

v. 9. פתח באהנח. v. 10. אדניו קרי. v. 14. סגול באתנח.

v. 15. ב' זעירא. v. 16. פתח באתנח. v. 17. פתח באתנח.

v. 18. וארביקה קרי. v. 21. סגול באתנח.

29 שְׁלֹשֶׁת הַמָּה מִיטִיבֵי צָעַד וְאַרְבָּעָה מִיטִבֵי לִכְתּוֹת׃
 30 לֵישׁ גִּבּוֹר בְּבִתְהֶמָּה וְלֹא-יָשׁוּב מִפְּנֵי-כָל׃ זְרוּזִיר מְתַנְנִים
 31 אוֹ-תַיִשׁ וְיִמְלֵךְ אֱלֹקִים עִמּוֹ׃ אִם-נִבְלָתָה בְּהִתְנַשֵּׂא וְאִם-
 32 זַמּוֹת יָד לְפָה׃ כִּי מִיץ חֶלֶב יוֹצִיא חֲמָאָה וּמִיץ-אֵף יוֹצִיא
 דָּם וּמִיץ אֲפִים יוֹצִיא רִיב׃

31 לא

2 דִּבְרֵי לְמוֹאֵל מֶלֶךְ מִשָּׂא אֲשֶׁר-יִסְרְתוּ אָמוֹ׃ מֵה-
 3 בְּרֵי וּמֵה-בֵר-בְּטֹטֵי וּמֵה בֵר-נְדָרֵי׃ אֶל-תִּתֵּן לְנָשִׁים
 4 חֵילָה וְדַרְכֵיהֶן לְמַחֲזוֹת מְלָכִין׃ אֶל לְמַלְכִים ׀ לְמוֹאֵל אֶל
 5 לְמַלְכִים שְׁתוּ-וַיִּן וְלָרוֹזְנִים אִוֹ שִׁכָּר׃ פֶּן-יִשְׁתַּה וְיִשְׁכַּח
 6 מִחֶסֶק וְיִשְׁנֶה דִין כָּל-בְּנֵי-עַנִּי׃ תִּנּוּ-שִׁכָּר לְאוֹבֵד וַיִּן
 7 לְמַרִי נָשׁ׃ יִשְׁתַּה וְיִשְׁכַּח רִישׁוֹ וְעַמְלּוֹ לֹא יִזְכָּר-עוֹד׃
 8 פִּתַח-פִּיךָ לְאֵלִים אֶל-דִּין כָּל-בְּנֵי חַלּוֹת׃ פִּתַח-פִּיךָ
 9 שְׁפֹט-צַדִּיק וְדִין עַנִּי וְאֶבְיוֹן׃
 10 י אִשֶׁת חַיִל מִי יִמָּצֵא וְרַחֵק מִפְּנִינִים מְכָרָה׃
 11 בְּטַח בָּהּ בַּעֲלָהּ וְשֹׁלֵל לֹא יִחָסֵר׃
 12 גִּמְלָתָהּ טוֹב וְלֹא-רַע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ׃
 13 הִרְשָׁה צָמֵר וּפְשִׁטִים וַתַּעַשׂ בְּחַפְזָה כְּפִיָּה׃
 14 הִיטָה כְּבָאֲנִיּוֹת סוֹחֵר מִמְרַחֵק תִּבְיָא לְחַמָּה׃
 15 טו וַתִּקֶּם ׀ בְּעוֹד לְיֹלָה וַתִּתֵּן טָרַף לְבֵיתָהּ רַחֵק לְנַעֲרֹתֶיהָ׃
 16 זָמְמָה שִׂדָּה וַתִּקְחָהּ מִפָּרִי כְּפִיָּה נָטַע בָּרֶם׃
 17 חֲגִרָה בְּעוֹז מְתַנֶּה וַתֵּאמֶץ זְרוּעֹתֶיהָ׃
 18 טעמָה כִּי-טוֹב סַחֲרָה לֹא-יִכַּפֵּה בְּלִיָּה נָרָה׃
 19 ידִיָּה שְׁלָחָה בְּפִישׁוֹר וְכְפִיָּה תִמְכּוּ פִלָּה׃
 20 כ כְּפִיָּה פָּרְשָׁה לְעַנִּי וַיְדִיָּה שְׁלָחָה לְאֶבְיוֹן׃
 21 לֹא-תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֵג כִּי כָל-בֵּיתָהּ לְכֶבֶשׂ שָׂנִים׃
 22 מְרִבֵּדִים עֲשָׂתָה-לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה׃
 23 נוֹדַע בְּשִׁעָרִים בַּעֲלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם-זַקְנֵי-אֶרֶץ׃
 24 סָדִין עֲשָׂתָה וַתִּמְכַּר וַחֲזוֹר נָתַנָּה לְפָנַי עַנִּי׃
 כה עֹז וְהִדָּר לְבוּשָׁה וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן׃

v. 4. אִי קרִי. v. 16. נָטַע קרִי. v. 18. בְּלִיָּה קרִי.

- 26 אִיּוֹהַ פִּתְחָהּ בְּחִכְמָה וְתוֹרַת-חֹסֶד עַל-לְשׁוֹנָהּ :
 27 צוֹפִיָּה הַיִּלְכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל :
 28 קָמוּ בְנוֹת וַיֵּאֱשְׁרוּהָ בְעֵלָהּ וַיִּתְלַלְּהָ :
 29 רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִּל וְאִתָּה עֲלוֹתָ עַל-כַּלְנֵה :
 ל שֶׁקֶר הֶחֱזַן וְהִבֵּל הַיָּפִי אִשָּׁה יִרְאֶת-יְהוָה הִיא תִתְהַלַּל :
 31 תִּנּוּ-לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ וַיִּתְלַלְּהָ בְשָׁעָרִים מֵעֲשִׂיָּהּ :

v. 27. הַלְיֹכוֹת קָרוּ.

חוק

סכום פסיקו ספר משלי חשע מאות וחמשה עשר, וסמן יד, "ק, וחצין לפני שבר
 גאון (16, 18). וסדריו שמנה, וסמן א"ז. ופסקתוריו שמנה, וסמן אה"ב.
 וכתביו וקריוו שבעים, וסמן כ"י כ"י.

Appendices criticae et masoreticae.

I.

Lectioinum receptarum argumenta et rationes.

[C. 1. 2. = Cod. Curtisianus primus, secundus. E. 1. 2. 3. = Erfurtensis prim. secund. tert. F. = Francofurtensis ai. 1294. H. = Heidenheimianus. J. = Jamanensis. P. = Petropolitanus ai. 1010.]

- 1, 2 לְדַעַת cum Dechi secundum F. J.
- 1, 3 וַיִּמְשְׁרוּם sine Jod radice; at 2, 9. 1 Chron. 29, 17 dupliciter plene, teste Masora.
- 1, 4 לַפְתָּאִים cum Chirek sub Jod mobili, ita ut Aleph quiescat in praecedente Kamez, aequae ac עִפְתָּאִים Ps. 104, 12 (vide ad h. l.). In v. 22 et 32 deest hoc Aleph quiescens.
- 1, 9 הֶן cum Schalscheleth eoque conjunctivo. In H. et Mas. parva ms. notatur: ה' שלשלין דלא פסקין, item ad 6, 27. Vide *Thorath emeth* p. 36 et *Elementa accentuationis metricae* in editione nostra Psalmorum (1880) p. XII.
- Ibid. לַבְּרִגְתֶּךָ dupliciter defective pariter ac 6, 21. Masora notat ב' חסר דחסר. Cf. ad 3, 3.
- 1, 14 בְּזֹרֶתְךָ cum Munach syllabae methegandae ad fidem codicum.
- 1, 17 מִזְרָה sine Vav in Complutensi et Norziana, adstipulantibus C 1. 2. E 1. 2. 3. F. H. J. P. Quod adnotatur ליה וחסר, exhibet Mas. quoque parva ms.
- 1, 19 בְּצַעַי cum Munach prioris syllabae; tonus enim propter sequens Milel retrocessit, at ne Zere alterius syllabae perperam corripitur, additum est Metheg tanquam הַעֲמִידָה. E 1. et Mas. parva ms. adnotant ליה מלעיל. Etiam catalogus vocabulorum semel cum tono penultimae pronunciandorum (*Dikduke hateamim* §. 73) hoc vocabulum una cum אֲנִי 11, 26 et בְּיָקֵעַ Jes. 63, 12 enumerat. Quod accentus horum trium vocum recedit, quamquam inter ipsas et sequentes Pathach intercedit, citra regulam fit; non recedit in צַעַי צַעַי Jer. 6, 13. בּוֹטְחָ בּוֹ Jes. 37, 10 aliis (cf. Delitzschium ad Jes. 63, 12). Jekuthiel in

Darche hanikkud de illis tribus Milel anomalis haecce habet: אך בג' תיבות במקרא מצאתי שיכרח בהם הנגון מן התנועה העליונה עד התנועה השלישית והם בִּזְקֶז מים, כִּלְ-בִּצֵז בצע, מִלְנֶז בר יקבהו לאם.

- 1, 21 שְׁעָרִים cum Athnach in E 1. 2. 3. Ven. 1518. 1521 aliisque veteribus edd. Biblia rabbinica 1525 atque edd. ad ea sese applicantes exhibent בפתחי שְׁעָרִים. Sic Brixiensis quoque et J.
- Ibid. תִּמְרָה Mem cum Zere pausali. Masora adnotat 'בִּי h. e. bis cum Zere (hic et 1 Reg. 5, 20). Idem testantur Abenezra in *Zachoth* 51 et Kimchi in *Michlol* 94^b.
- 1, 23 תְּשׁוּבוּ plene cum Vav radicali in edd. veteribus, Norziana et F. H. J. P. Masora docet hoc verbum ubique in Hagiographis plene scribendum esse, excepto uno loco Iob 17, 10.
- 1, 27 פְּסוּפָה Caph cum Scheba, contra Jes. 5, 28 cum Pathach articuli פְּסוּפָה (Mas. fin. p. 38. *Ochla veochla* No. 11), quamobrem Mas. parva ad utrumque adnotat לִית.
- 1, 28 יִשְׁחַרְוּנִי. Ad eandem vocem Hos. 5, 15 Masora tum ms. tum edita adnotat: ב' חר מלא, itaque hoc Proverbiorum loco non per Kibbuz, sed per Schurek scribi oportet. Assentit F. qui adscribit לִיה h. e. solo hoc loco plene.
- 1, 30 נִאֲצָו E 3. et J. habent נִאֲצָו, sed falso, namque Masora לִית adnotans postulat Kal, quod Kimchi quoque in Libro radicum testimonio suo confirmat.
- 1, 31 מִמְּעַצְתֵיהֶם cum Munach syllabae quae tonum primarium habet et Tarcha antepenultimae sec. regulam, vide *Thorath emeth* p. 11. *Metheg-Setzung* §. 18 (in Merxii *Archiv* I. p. 67).
- 1, 33 וּשְׁאֵן Nun pathachatum auctore Masora (ad Jer. 30, 10), vide *Michlol* 183.
- 2, 3 אֵם H. adscribit חַן הוּא h. e. sic recte, quia facile potest fieri ut אֵם pronunciandum esse putes. Ita scribit E 1. Cf. quae commentarii Norzii et Delitzschii ad h. l. disserunt.
- 2, 7 לְיִשְׂרָאֵל cum Dechi. Nonnullae edd. insuper postremae Munach adjiciunt, nempe falso.
- 2, 8 וְדָרָךְ cum Tarcha consensu codicum.
- 2, 11 תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ תְּבַנְנָה תִּנְצֹרְכָה his cum accentibus in Ven. 1525 et Norziana, adstipulantibus C 1. 2. J. P. Cf. *Accentuationssystem* (in Delitzschii *Comm. in Psalmos* t. II. 1860) XVIII. §. 3.

- 2, 12 לְהַצִּילֶךָ cum Metheg (non Munach) mediae syllabae in H. J. uti etiam v. 16. Cf. *Thorath emeth* p. 20.
- 2, 13 הַעֲזָבִים Sic recte J. Est unum de tribus illis vocabulis, quorum Metheg contra regulam non mutatur in Munach, immo hoc syllabae tonicae, ad quam Dechi vi sua pertinet, adjicitur (*Thorath emeth* p. 20). He pathachatur sicut v. 17 הַעֲזֹבָה, teste *Michlol* 53^b. Vide ad Iob 30, 3.
- 2, 15 כַּמְעַגְלָתָם sine Vav plurali in J. sicut Jes. 59, 8. Masora nullum scriptionis discrimen agnoscit.
- 2, 21 כִּי־יִשְׂרָאֵל, E 1. 2 et J. Dechi accentum hocce modo collocant: כִּי־יִשְׂרָאֵל.
- 3, 3 גַּרְגְּרוֹתֶיךָ cum Vav et sine Jod; at in v. 22 גַּרְגְּרוֹתֶיךָ sine Vav et cum Jod scribendum, praecipiente Masora.
- 3, 4 וּמִצֵּהוֹן וְשִׁכְלֵי Dechi Munach. Sic bene E 3. Brixien-
sis Ven. 1518. 1521.
- 3, 6 אֶרְהֹתֶיךָ, Aliquot codd., quibuscum Brixien-
sis Ven. 1518. 1521 consentiunt, אֶרְהֹתֶיךָ exhibent. At Cholem codicis J. recte se habere auctor est Kimchi, cf. ad Ps. 25, 4.
- 3, 12 אֵת quamquam non makkephatum apud Mercha segolatur aequè ac Ps. 47, 5. 60, 2; cf. *Dikduke hateamim* §. 42. et *Accentuationssystem* III. §. 3 not.
- 3, 15 יִקְרָה cum accentu in penultimam regresso (נסג אחור), id-
que teste Masora (*Dikduke hateamim* §. 73) contra regulam, nam substantiva et adjectiva in ה־־ exeuntia tonum ultimae retinent, e. c. יִשָּׂהּ הִיא (Gen. 12, 14) עוֹלָהּ הִיא (Lev. 1, 13) קִינָהּ הִיא (Ez. 32, 16) בְּרִשָּׁהּ סֵלָה (Ps. 89, 46).
- 3, 16 בְּשִׂמְאוֹלָהּ Mas. parva edita hanc praebet notam: ג' הַד חסר; in P. Mas. parva ita se habet: לִיָּהּ וּמִלָּה et Mas. magna: שִׂמְאוֹלָהּ בְּשִׂמְאוֹלָהּ ג' ב' מִלָּה וְחָד חסר וּסְמָן, וּשְׁנַיִם זֵיתִים עֲלֶיהָ, i. e. haec vocabuli forma (cum suffixo fem.) ter exstat, bis cum Vav otioso (Sach. 4, 11 et h. l.), semel sine Vav (Sach. 4, 3).
- 3, 17 נִתְּיָהּ cum Tarcha et Munach praeunte J. Vav plurale abest in codd. veteribusque edd. Solummodo Hos. 2, 8. haec vox dupliciter plene scribenda. Sic ibi eam exhibet H. et Masora adnotat לִיָּהּ.
- 3, 18 עֵץ contra H. qui עֵץ cum Mehuppach exhibet.
- 3, 19 בְּחִכְמָהּ יִסְדֵּי his cum accentibus in H. J. P. Ven. 1525 Norz. אֲלִי: יִסְדֵּי.

- 3, 21 תשיה sine Vav in codd. veteribusque edd. Vocabulum hujus loci non pertinet ad septem teste Masora plene scribenda.
- 3, 27 אל-תמנע טוב Munach Dechi. Sic E 1. 2. 3. H.
- 3, 28 לרעיך Chethib post Ajin habet Jod otiosum in plerisque edd., assentientibus E 1. 2. 3. J. P.
- 3, 34 אב-ללצים הוא his cum accentibus in Bibl. magnis, approbantibus F. H. J. P. Sed reperitur haec quoque accentuatio: אב-ללצים הוא.
- 4, 3 לפני, Nonnullae edd. falso לְבָנִי tanquam קרי adscribunt. Lectio hujus vocabuli non discrepat a scriptione; Masora, ut errorem praecaveat, diserte ait, hoc לפני esse unum de duobus, לפני ב' סבירין לבני וקריון (Ps. 80, 3), רך ויחיד לפני, וסמן, לפני אפרים ובנימן ומנשה (Ps. 80, 3), רך ויחיד לפני אמי. E 2. adnotat: כצ"ל כתיב וקרי; C 2: ב' דמטעין לפני אמי, ודין. Etiam versiones antiquae de lectione לפני consentiunt.
- 4, 4 יתמנה Posterior syllaba habet Kamez correptum, priori Gaja appositum convenienter lectioni a Ben-Aschero praeciptae, vide *Michlol* 21. *Thorath emeth* 16. *Metheg-Setzung* §. 28.
- Ibid. וְהִיָּה cum Jod segolato sicut 7, 2 in E 2. 3. H. J., attestante Kimchio in *Michlol* 125. Zere imperativi utroque loco in Segol pausale transiit. Simile est יִרְחֶה Deut. 32, 11.
- 4, 5 אל-תשפח ואל-תת אל his cum accentibus, ut par est, in E 2.
- 4, 8 מילת הכבוד ויגדך (Deut. 32, 7). Vide *Michlol* 66^b.
- 4, 11 היריתיה sine Vav, ceteroqui plene. Sic edd. veteres et E 3. Cf. Norzi.
- 4, 16 יִשְׁנֶה Jod methegatum, utpote a verbo ישן (*Michlol* 108).
- 4, 19 כַּאפלה Caph pathachatum in Neapol. Compl. Ven. 1518. 1521 cum E 1. 2. 3. F. H. J., attestante *Michlol* 45.
- 4, 20 הַט cum Munach sicut 5, 1.
- 4, 21 יִלְיֶזֶה, Aliquot edd. uti E 1. exhibent יִלְיֶזֶה. At Parchon et Kimchi (in Libro radicum) vocem dagessandam esse testantur.
- 4, 24 עֲקָשׁוֹת Koph dagessatum sicut 6, 12 (*Michlol* 181).
- 4, 25 יִישָׁרוּ absque Jod mediae auctore Masora.
- 4, 26 רִגְלֶךָ sine Jod plurali, itaque singularis, quemadmodum praecipiente Masora ubique in Hagiographis praeter Ps. 110, 1.

- 5, 2 **לְשִׁמֹר** sine Vav in Compl. Ven. 1518. 1521 omnibusque emendatis libris. Non refertur a Masora inter octo plene scribenda.
- 8, 4 **מִרְהָ**, In edd. libri Abenezrae grammatici *Zachoth* p. 31 hoc vocabulum Resch dagessatum continere perhibetur, at errore librariorum. Substitui oportet **מִרְהָת** נפשו 14, 10, uti recte in *Zachoth* meo ms. (ai. 1505).
- 5, 6 **נְעֵרִי** Milra, teste *Michlol* 111^b.
- 5, 9 **וּשְׁלֹתֶיךָ** sine Vav cum Jod in edd. veteribus, quam scriptiōnem confirmant E 1. 2. 3. J. P. addita nota: לִיָּהּ וְכַהִיב כֵּן.
- 5, 11 **וּנְהַמְתָּ** Milra utpote perf. consecutivum sicut v. 12 **וּנְהַמְתָּ**. Cf. חֲלוּפֵי נִקּוּד.
- 5, 13 **בְּקוּלֵךְ**, F. reponit **לְקוּלֵךְ**, quod exhibet Neapolitana. Reliquae edd. et plerique codd., in his H. J. P. E 1. 2. 3., scribunt **בְּקוּלֵךְ**, assentiente Masora (ad Ps. 58, 6), quae hunc locum non adnumerat septendecim locis, ubi verbum **שָׁמַע** cum **לְקוּלֵךְ** conjunctum est.
- Ibid. **הַטִּיתִי**, H. habet **הַטִּיתִי**.
- 5, 16 **יִפְּוֹצֵוּ** plene in codd. et edd. veteribus. In P. adjecta est nota ב' גִּלְגַּלִּין (h. l. et Ps. 68, 2). Solummodo Ez. 46, 18 haec vox defective scripta est, apposita nota לִיָּהּ חֲסֵר.
- Ibid. **בְּרַחֲוֹכַת** Sic scribendum, Masora adnotat כֵּן כְּתִיב.
- 5, 22 **יִלְפַדְנֹוּ** Nun raphatum teste *Michlol* 40^b, uti et ipsa Masora postulat: לִיָּהּ וְחֲסֵר.
- 6, 1 **בְּפִיךָ**, Soncin. Brix. Neapol. Ven. 1518. 1528 cum aliquot codd. singularem **כַּפֶּךָ** offerunt. At Masora nonnisi unum **כַּפֶּךָ** Iob 40, 42 agnoscit, ubi adnotatur: לִיָּהּ חֲסֵר, itaque h. l. **כַּפֶּיךָ** est masoretica scriptio.
- 6, 3 **עֲשֵׂה זֹאת אֶפְוֹא** his cum accentibus in H. et Brixienti. Cf. חֲלוּפֵי נִקּוּד et *Thorath emeth* p. 30.
- Ibid. **רַעֲיֶיךָ** in fine versus, hoc solum in libro Proverbiorum per Jod scriptum praecipiente Masora: לִיָּהּ בַּסְפָּרָא כְּתִיב יוֹד.
- 6, 5 **הַנֶּצֶל כַּצְּבִי** his cum accentibus in E 1., et jure quidem.
- 6, 6 **לֵךְ** cum Munaach in E 2. F. H. Brixienti, idque recte.
- 6, 11 **רַאשֶׁךְ** cum Aleph post Resch, contra 24, 34 **רִישֶׁךְ** cum Jod, teste Masora.
- 6, 13 **קִרְיֵךְ** sine Vav in J. P. veteribusque edd. sicut 10, 10. 16, 30. Masora nullum discrimen facit.
- Ibid. **בַּעֲיֹנֶיךָ** Sic Chethib cum Keri **בַּעֲיֹנֶיךָ**. P. adnotat לִיָּהּ חֲסֵר.

- Etenim unum est de octo locis, ubi hoc vocabulum in textu caret litera Jod (יָוֹד), vide Masoram ad I Sam. 3, 2. Norzi hanc Masoram negligentia praeteriit.
- 6, 14 תִּהְיֶהפְלוֹת׃ cum Gaja literae primae in P., ubi adnotatur בְּטֵלִים׃ h. e. quinque cum Legarmeh et praecedente Gaja, vide de his quinque Ps. 87, 5.
- Ibid. מְדִינִים׃ In textu deest Jod radicis; Keri est מְדִינִים׃ H. hoc מְדִינִים׃ (sicut 18, 18) in ipso textu habet sine scriptionis lectionisque varietate. In F. J. textus habet מְדִינִים׃ cum adscripto Keri מְדִינִים׃ Cf. ad 25, 24.
- 6, 15 יבֹזֵא׃ plene hoc uno Proverbiorum loco. In H. P. adnotatur: לִית מְלֵא בַסְפָּרָא׃ Cf. Norzi.
- 6, 17 קָמֵז׃ kamezatum. Vide Ps. 106, 38.
- 6, 19 אֲחֵים׃ Post hunc versum J. adscribit פ' i. e. פְּתוּחָה׃.
- 6, 21 גִּרְגָּתֶךָ׃ P. adnotat ב' חֶסֶר׃ Vide 1, 9.
- 6, 23 וְתוֹרָה׃ Milra, ut par est, in E 1. 2. 3. F. (vide ad 3, 15). Etiam index masoreticus vocum cum tono penultimaefferendarum hujus vocis Proverbiorum mentionem non facit (*Dikduke hateamim* §. 73).
- 6, 24 לְשׁוֹן׃ J. constructive לְשׁוֹן׃ At Masora tum edita tum ms. adnotat לְשׁוֹן׃ h. e. septies decies exstat kamezatum.
- 6, 35 שְׁחִין׃ Schin dagessatum in libris emendatis.
- 7, 4 וּמִדָּע׃ J. habet וּמִדָּע׃; at H. disertis verbis Kamez postulat: לִית וּקְמִיץ׃ In E 3. וּמִדָּע׃ scriptum est, quod in margine substituto וּמִדָּע׃ corrigitur.
- 7, 7 וְאַרְאֶה׃ E 3. habet וְאַרְאֶה׃ cum nota ה' יחיר׃, contra Masoram, quae nonnisi unum sic scriptum Jos. 7, 21 agnoscit (Mas. fin. 22. *Ochla veochla* 112).
- Ibid. בְּפִתְאִים׃ cum Rebia in plerisque codd. et edd. Aliter Brix. Plantin. Elon. Manass. Hartmann., quae edd. omnes sicut E 1. בְּפִתְאִים׃ scribunt, addito Asla legarmeh. Omnino falsa est scriptio בְּפִתְאִים׃ (Rebia cum Pasek), quam Athias ex Ven. 1518 recepit.
- 7, 9 בְּנִשְׁפָּה בְּעֶרְב׃ Sic recte J. F.
- 7, 11 הַמִּיָּה׃ In F. H. P. adnotatur: ב' חֶסֶר וְהַד מְלֵא׃ h. e. ter obvium, bis defective (h. l. et 9, 13), semel plene (Jes. 22, 2). Idem adnotat h. l. Mas. magna typis expressa. At haec ipsa ad Jes. 22. non recte se habet.
- Ibid. וְסוֹרֶרֶת׃ cum Vav in Brix. Complut. itemque in H., ubi addita est nota ב' חֶסֶר׃ ג' h. e. ter obvium, bis defective, scil.

- Sach. 7, 11. Neh. 9, 29. Ergo hoc Proverbiorum loco plene scribendum est. Hinc Masora ad Sach. 7. oportet emendari.
- 7, 12 ברהבות Sic codd. veteresque edd.
- 7, 13 הענה Sajin raphatum, ut testantur Abenezra in comm. ad Ps. 37, 2 atque Kimchi in *Michlol* 145 et Libro radicum sub עזז.
- 7, 18 באהבים Aleph cum Chateph Kamez sec. punctuationem Ben-Ascheri. Ita Kimchi quoque sub אהב.
- 7, 20 הפסא Ven. 1525 praeuntibus aliquot codd. loco prioris Segol habet Zere: הפסא. At Kimchi in Libro radicum disertis verbis duplex Segol tuetur.
- 7, 22 הולך cum Mehuppach et Mercha in Brix. Ven. 1518. 1521. 1525 aliisque libris bonae notae. Vide *Thorath emeth* p. 25.
- Ibid. וכעכס dupliciter segolatum, testibus Kimchio sub עכס et Simsone Punctatore in catalogo segolatorum.
- 7, 23 ולאיידע makkephandum cum codd. et Brixienis.
- 7, 24 לאמרייפי item makkephandum cum codd. Cf. חלופי נקוד ad 4, 5.
- 7, 25 ואלתתע cum Vav copulativo in Brix. Neapol. Pisaurensi (1517), assentientibus E 2. 3. J. aliis. Etiam Chaldaeus Syrus omnesque antiqui enarratores ואל ante oculos habuerunt. Cf. Norzi. In *Ochla veochla* 320 hic versus per errorem in ratione ducitur; substitui oportet Ps. 140, 9. Praeterea illic scribendum est כ"ה פסוקים; desunt enim Ps. 38, 22. 121, 3.
- 7, 25 בנתיבותיה omnino plene in codd. veteribusque edd.
- 7, 27 ירדות sine Vav in priore sicut 5, 5. Sic Neapol. Compl. et plerique codicum. Nonnisi semel Neh. 3, 15 haec vox omnino plene scripta est.
- 8, 2 מרמים Vide ad Iob 31, 2.
- 8, 8 בצדק cum Dechi in E 1. 3. J.
- 8, 10 קחו מוסרי his cum accentibus in codd. veteribusque edd.
- 8, 13 יראת Vide *Dikduke hateamim* §. 27 extr.
- Ibid. תהפכות ופי רע Ita recte accentus collocat Jablonski. Vide ad Ps. 4, 7. Moses Kimchi in comm. Asla vocis ופי pro distinctivo habens magno in errore est.
- 8, 15 יחזקו sine Vav in codd. veteribusque edd.
- 8, 16 שפטי ארץ Soncin. et Neapol. atque C 1. E 1. 2. H. P. exhibent שפטי צדק. Huic lectioni patrocinator Norzi, duce Lonsano; utique pervetus est, nam Syrus Chaldaeus Hieronymus atque etiam Graecus Venetus eam reddunt.

At si Masoram consulamus, praeferri necesse est שפטי אָרץ textus recepti. Nam si Masora צָדָק שפטי אָרץ pro genuina lectione sumeret, certo commemoraret hanc notionum conjunctionem tanquam semel tantummodo obviam in catalogo ליה כוונה חלוף (Mas. fin. p. 62). Jure igitur Brixiensis et Complutensis receperunt שפטי אָרץ. Assentiunt E 3. J. F. In cod. de Rossi 314 adnotatur: בהללי אָרץ. Accedit igitur testimonium codicis Hilleliani.

- 8, 21 וְאַצְרְתִּיהֶם cum Tarcha et Munach in J. Sic recte Jablonski.
- 8, 22 קָנְנִי, Brixiensis uti E 1. 3. H. J. scribit קָנְנִי cum Nun pathachato; etiam Mose Punctator (*Darche hanikkud* ed. Frensdorff p. 6) hanc scriptionem tueri videtur. At Kimchi in *Michlol* 30 Kamez postulat, vide de hac punctationis inconstantia Delitzschium ad Ps. 118, 5.
- 8, 23 מְעוֹלָם cum Tarcha ut in H.
- 8, 24 תְּהַמּוֹת Vide ad Ps. 71, 20.
- Ibid. נִכְבְּדִי Beth pathachatum in omnibus libris emendatis aequae ac Jes. 23, 8. 9., vide de hac forma dagessata *Michlol* 61^b. Brixiensis syllabae priori Gaja impertit: נִכְבְּדִי.
- 8, 27 בְּחֻקֵּי Kuf raphatum in codd. veteribusque edd. Id ipsum confirmant testimoniis suis Moses Kimchi in comm. et David Kimchi in *Michlol* 147. Infinitivus hoc modo a substantivo (חֻקֵּי, חֻקֵּי) distinguitur. H. adnotat ב' רפין. Alterum est בְּחֻקֵּי v. 29, quod plene scriptum est. Ibi H. notam illam repetit.
- 8, 28 עֵינֹת Ajin cum Chirek in Soncin. sicut in C 1. F. H. J. P. aliisque codd. accurate scriptis. Masora hanc scriptionem addita nota לית confirmat. Sic scribendum esse testificatur Kimchi quoque non solum in *Michlol* 191, sed etiam in Libro radicum sub עין, ubi sec. codicem meum legi oportet: ובסמוך עֵינֹת מים, בצרי, בעוז עֵינֹת תהום, בחירק. In editionibus Libri radicum hoc בחירק praetermissum est, quod jam Norzius animadvertit.
- 8, 30 שְׁעִשׂוּעִים H. adnotat ב' מלאין, scil. h. l. et Jer. 31, 20. Reliquis in locis hoc vocabulum defective scriptum.
- 8, 34 אֲשָׁרִי Vide ad Ps. 1, 1.
- Ibid. מְזֻזָּת Mas. parva adscribit סימן (nota memorialis), hac voce commonefaciens regulae illius masoreticae (ad Ex. 12, 7): כל ואלה שמות ומשלי מזוזת כתיב.

- 8, 35 מִצְאֵי Ven. 1518. 1521 in textu habent מִצְאֵי. Etiam F. H. scribunt מִצְאֵי adjicientes notam אֵי קרי. Consentit Mas. parva ms., quae adnotat: מִצְאֵי מִצְאֵי ק'. E contrario F. H. (etiam J.) insequentem vocem מִצְאֵי scribunt sine scriptio-
 lectionisque discrimine. At textus editionum recte se habet. Innititur praeceptis Masorae ad 1 Sam. 1, 1. 1 Reg. 1, 1. *Ochla veochla* 127. 136.
- 9, 3 שְׁלֶחָה Aliter J: שְׁלֶחָה.
- 9, 4 מִי cum Munach, item v. 16 et similiter פִּי v. 11. Vide *Accentuationssystem* Cap. 20.
- 9, 6 וְאֶשְׂרֶה Schin raphatum, itaque imper. Kal sec. formam עֲזָבֶה H. adnotat לִיה רַפִּי. At Mal. 3, 12. וְאֶשְׂרֶה perf. Piel cum Schin dagessato. Illic adnotatur לִיה דַּגֵּשׁ.
- 9, 7 יֹסֵר in F. H. veteribusque edd. cum Mehuppach penultima (sec. regulam אָחֹרֶר נִסְג) et cum Metheg productionem vocalis Zere tuente (הַעֲמֹדָה). Alia exempla participiorum hoc modo pronunciandorum sunt קָרַץ 10, 10. שָׁהַר 11, 27. אָהַב 12, 1. עִשָּׂק 14, 31. פָּטַר 17, 14. הִוָּנֵן 19, 17. וְגָלַל 26, 27. Vide *Thorath emeth* p. 21 *Metheg-Setzung* §. 13. Pasek in aliquot edd. subsequens expungendum est.
- 9, 13 הַמִּיָּה sine Vav in codd. veteribusque edd. Vide ad 7, 11. Ibid. פְּתִיחַת cum Jod dagessato, vide *Michlol* 181.
- 9, 15 אֶרְחֹוֹתָ Aleph cum Kamez correpto in E 1. 2. 3. F. H. J. Vide ad Joël 2, 7.
- 9, 17 מַיִם גְּנוּבִים his cum accentibus sec. testes optimos.
- 10, 3 וְהִוָּהוּת רְשָׁעִים Hac in lectione consentiunt edd. Soncin. Brix. Compl. Ven. 1518. 1521. Athiae Jablonskii et pleraeque omnes. Eandem tuentur E 1. 2. 3. F. H. J. P. et prope omnes codd. Sic hunc locum adducunt Parchon et Kimchi in Lexicis sub הוּהוּת et הוּוּהוּת, neque aliter legerunt Proverbiorum interpretes et enarratores. Quamobrem lectio וְהִוָּהוּת בּוּגְדִים, quam Biblia rabb. Ven. 1525 ducibus paucis codd. (3 Kenn. 7 de Rossi) receperunt, nihil est nisi error librarii, cujus animo locus similis 11, 6 obversabatur.
- Ibid. וְהִוָּהוּת Neapol. sicut E 3. habet וְהִוָּהוּת. Kimchi et in *Michlol* 41^b et in Libro radicum sub הוּוּהוּת Segol prioris confirmat.
- 10, 4 רָאֵשׁ cum Aleph quiescente, teste Masora, sicut et 2 Sam. 12, 1. 4.
- 10, 7 זָבַר Zajin cum Zere in E 2. F. H. J. P. Vide ad Ps. 30, 5.

- 10, 9 בַּתָּם sine Vav in Compl. comprobantibus codd. In F. Masora ad Num. 14, 33 praecipit: הַם כָּל לִישָׁנָה חֹסֵר.
- 10, 12 וְעַל- makkephatum in Brixiensi sicut in J.
- 10, 18 וְמוֹצָא sine Jod aliter ac Jes. 54, 16, auctore Mas. et parva ad hunc Proverbiorum locum et magna ad Num. 14, 37.
- 10, 19 וְחֹשֶׁךְ sine Vav in P. sicut 11, 24. At 13, 24. 17, 27. plene scribendum, teste Masora.
- 10, 22 יוֹסֵף plene in priori, defective in posteriori, teste Masora. In F. et H. exstat nota: ה' חֹסֵר יוֹ"ד h. e. quinquies absque Jod, scil. h. l. et 1 Sam. 14, 44. 2 Reg. 6, 31. Jes. 29, 14. 38, 5.
- Ibid. עֶצֶב cum sex punctis. Sic adducit hanc vocem Kimchi in Libro radicum.
- 10, 27 תּוֹסֵף Vide ad Ps. 61, 7.
- 11, 2 וְאֵת צְנוּעִים his cum accentibus recte Brixiensis.
- 11, 6 וְכֹהֵן בְּגָדִים וְסֹלֶף Tarcha Munach in E 2. aequae ac וְסֹלֶף בְּגָדִים v. 3.
- 11, 9 וְיִשְׁחַת sine Jod sicut Mal. 3, 11, teste Masora.
- 11, 15 וְשָׁנָה sine Vav in codd. veteribusque edd. Pertinet ad quattuor ita scribenda (Mas. ad Jes. 61, 8). In H. et P. adnotatur: וְכָל אֲוִרְתָּהּ דְּכֹוֹתָהּ h. e. quater participium שָׁנָה defective scribitur, ubique in Pentateucho.
- Ibid. תְּקַעִים sine Vav in Brix. Compl. Ven. 1518. 1521 itemque in C 1. E 3. J. P.
- 11, 17 תְּחַסֵּד Neapolitana exhibet תְּחַסֵּד. Sic citatur *Taanith* 11^b. At codex Talmudis Babylonici Monacensis ibi habet חֹסֵר uti etiam *Midrasch rabba* ad Leviticum cap. 34. Haec lectio codicum et enarratorum unanimi consensu comprobatur.
- 11, 21 רֶשֶׁת Resch dagessatum sicut Jer. 39, 12. Ps. 52, 5, teste *Michlol* 63^b. Cf. ad 20, 22.
- 11, 23 צְדִיקִים cum Munach. Sic recte Ven. 1525. Jablonski Michaelis itemque E 1. 3. F. H. P.
- 11, 24 אָהָה cum Munach in Brixiensi, id quod comprobant E 2. 3. J.
- 11, 25 יוֹרָא Brixiensis sicut H. J. scribunt יוֹרָא (Resch cum Zere).
- 11, 26 לְאֹוֹם In P. addita est nota: ב' חֹד מְלֵא וְחֹד חֹסֵר. Vide 14, 28.
- 11, 28 וְיִשְׁכַּל plene in Brix. Compl. Non refertur inter tria in

- Proverbiis defective scribenda, teste Masora ad 13, 17. 1 Chr. 12, 19.
- 12, 2 **ד' ול' חסר** In Bibl. magnis falso adscriptum est: nota masoretica e codd. sic emendanda est: **ד' ג' מלא וחד חסר**. Unum illud defective scriptum est Iob 34, 29.
- 12, 6 **רשעים** cum Munach. Ita recte F. P.
- Ibid. **אָרְב־**, Aleph cum Chateph Pathach in H. J. idque recte, quemadmodum **אָמַר־** 25, 7, **אָכַל־** Gen. 3, 11, namque infinitivi verborum פ"א hoc modo ab imperativis distingui solent. Accedente praepositione haec distinctio negligitur, vide Delitzschium ad Iob 34, 18.
- 12, 6 **וַיְצִילֵם**, Elias Levita in adnotatione ad rad. פה in Libro radicum Kimchiano legit **תְּצִילֵם**. Et revera sic habent Brixiensis et sex codd. Kennicottiani. Reliqui testes omnes tuentur **וַיְצִילֵם**.
- 12, 8 **לְפִי־שְׂכֹלְךָ** makkephatum cum Metheg apud Scheba initiale sec. regulam *Metheg-Setzung* §. 35. Recte J.
- Ibid. **וַנְעוּדָה** Vav habet Zere constructivi eamque ob causam vocula insequens non dagessatur.
- 12, 11 **וַיִּשְׁפַּע־** cum Gaja prioris aequae ac v. 14. Recte P. et Brixiensis. Cf. *Metheg-Setzung* §. 30.
- 12, 20 **וְלִי־עֵצִי** sine Vav in E 2. 3. J. P. ut apud Manassen ben-Israel et Norzium. Masora docet, omnes formas participii act. verbi **יעץ** defective sine Vav scriptas esse (Mas. ad Ez. 11, 2), unde in P. notatur **כולהון חסר**, in Mas. parva edita: **לית וחסר**.
- 12, 24 **לְמַס־** Mem pathachatum in libris emendatis sicut Jos. 17, 13. Jud. 1, 28. 30. 33. H. expresse notat **פתח** et Lombrosiana **פתח באס"ף**, idque recte convenienter praecepto Kimchiano *Michlol* 206: **מַס לְמַס הַיָּס פתח באתנה וסוף פסוק**.
- 12, 27 **והוֹן־אָדָם יָקָר** Sic plerumque interpungitur. Aliter Brixiensis, adstipulantibus F. et J.: **והוֹן־אָדָם יָקָר**. Huic interpunctioni favet Chaldaeus, cf. comm. Delitzschii ad h. l.
- 12, 28 **נתיבָה** He raphatum, teste *Michlol* 31.
- Ibid. **אֶל־מוֹת** Hartmannus cum aliquot codd. velut E 3. edidit **אֶל־מוֹת**. Reliquae edd. omnes et plerique codd., inter hos E 1. 2. C. F. H. J. P., exhibent **אֶל־מוֹת** cum **אֶל** negativo. Hanc descriptionem sequuntur interpretes eamque Mas. parva ms. confirmat (cf. Abenezra in comm. ad Gen. 49, 4). In P. adjecta est nota: **ר' דמטעין** h. e. sunt sex **אֶל**, in quibus facile erraveris.

- 13, 10 וְאֶת־נֹעֲצִים, Paulo aliter Brixiensis: וְאֶת־נֹעֲצִים. Vide 11, 2.
- 13, 11 הָוֶן־מִהֶבֶל makkephatum in libris antiquis.
- 13, 12 מִחֶלֶה־לֵב makkephatum in Brix. Ven. 1525. Norziana sicut in J., pariter atque וְאֶת־הַשֵּׁם 15, 17. Lamed dagesatum sec. regulam דחיק.
- 13, 15 שִׁבְלֵי cum Munach (non makkephatum) in Brix. omnibusque veteribus edd. sicut in J. pariter ac Ps. 111, 10.
- 13, 17 מִלֶּאֱהָ Aleph kamezatum. Masora hoc vocabulum componit cum הַמִּלֶּאָה Gen. 48, 16, ambo initium versus occupant.
- 13, 22 יִנְחִיל בְּנֵי Sic recte Brixiensis.
- 13, 23 רַב־ cum Kamez correpto (*chatûph*), teste Masora, sicut 20, 6. 15. 14, 4. Iob 36, 18. Koh. 1, 18. Cf. Kimchi in Libro radicum sub רבב.
- 14, 4 אֶלְפִים H. adnotat: ם' רבחה. Cf. *Dikduke hateamim* §. 61. Ibid. תְּבוּאוֹת P. adnotat: ב' מלא מרב h. e. duo omnino plene, hoc et cui praecedit מרב 16, 8. Ibi Mas. quoque parva edita adscribit: ב' מלאין בספרא.
- 14, 6 בְּפֶשֶׁשׁ non makkephatum, sed conjunctivo Mehuppach instructum in codd. veteribusque edd.
- Ibid. חֲכֻמָּה cum Munach, sec. H. J. P. itemque Ven. 1525.
- 14, 9 וְיָבִין, E 1. F. habent וְיָבִין chirekatum. Cf. Norzi.
- 14, 10 לֵב cum Rebia in E 3. F. J. Brix. Sic ediderunt Jablonski quoque et Michaelis. Recte quidem sicuti וְאֶת־הַשֵּׁם 15, 5.
- Ibid. מִרְתָּ Resch dagessatum, postulante Masora (*Michlol* 63^b. 204^b).
- 14, 16 הַחֶם cum Rebia, ut consentaneum est. Vide v. 10.
- 14, 18 וְעֲרוּמִים Mem raphatum. Vide ad Iob 5, 12.
- Ibid. יִכְתְּרוּ sine Jod in libris emendatis sicut Ps. 142, 8, ad praescriptum Masorae.
- 14, 19 שֶׁהָיָה Milra ut Hab. 3, 6 teste Masora, cf. Kimchi in Libro radicum sub שָׁהָה et Delitzschii comm. in Iobum (ed. II) p. 362 supra.
- 14, 25 וְיִשְׁתָּ sine Jod in libris emendatis, postulante Masora: לִיחַ הַסֵּר.
- 14, 27 מִמִּקְשֵׁי sine Vav in libris emendatis, postulante Masora ad 2 Sam. 22, 6.
- 14, 28 לָאֵם, P. adnotat ב' הר מלא h. e. bis et semel quidem plene, scil. 11, 26. Cf. ibi Norzi.

- 14, 34 תָּרוּמָם cum Munach penultima (ad regulam נִסְגַּ אַחֲרַי et Metheg (הַעֲמִידָה) apud Zere. Similiter תָּרוּגְלָל 25, 23. Cf. נִקְרָד et quae ad Ps. 37, 7 disseruimus.
- 15, 1 מֵעֲנֵה־רֵדָה Resch dagessatum sec. regulam דְּחִיק (Michlol 63^b). Brixiensis habet רֵדָה kamezatum.
- 15, 5 תִּבְחַת sine Vav in Brix. Ven. 1518. 1521. Basil. 1536. Manass. itemque in J. Sic scribendum esse testatur Masora, quam Me'iri in comm. ad Mischnam Aboth (versus finem) adducit, quae quidem hunc versum quattuor illis adnumerat, qui septenis vocabulis quaternarum literarum constant, scil. Ps. 73, 2. Prov. 12, 16. 15, 5. 17, 3.
- 15, 10 שׁוֹנָה E 3. J. Brix. exhibent וְשׁוֹנָה.
- 15, 16 מִלְרָה־מִלְרָה Milra in Brixiensi itemque H., ut par est. Vide ad 6, 23.
- 15, 17 וְשׁוֹנָה־בֵּי וְאִהֲבָה־שָׁם Schin dagessatum; at וְשׁוֹנָה־בֵּי cum Beth raphato sicut וְשׁוֹרָה־בָּה 17, 1. מִתְהַהֲלוּ 13, 3. Qua de causa regula דְּחִיק in his cesset, ad Ps. 45, 5 exposuimus.
- 15, 25 יִסְחָ cum subsequente Pasek, praeunte P.
- 15, 32 וְשׁוֹמֵעַ plene in libris emendatis sicut 21, 28, teste Masora.
- Ibid. לָב Lamed dagessatum sec. regulam מְרַחֵק sicut 19, 8 (Michlol 124^b).
- 16, 10 קָסָם apte cum Dechi in F. At E 1. 2. non minus apte קָסָם. Ineptum vero est יִקָּסָם, ut vulgo editur.
- 16, 11 פָּלָס cum Mehuppach in F. Vide *Thorath emeth* p. 50.
- 16, 14 הַמַּת־מֶלֶךְ cum Dechi in Brix. assentientibus E 2. 3. J. F.
- 16, 15 אֲיִן kamezatum teste Michlol 191^b.
- 16, 17 שִׁמְרָ defective in Brix. Neapol. Compl. Ven. 1518. 1521 Norz. itemque in P. Non pertinet ad decem plene scribenda.
- 16, 30 פָּלָה cum Aleph in F. Est unum de vocabulis illis, quae praeter consuetudinem semel in Aleph exeunt (Mas. fin. 1).
- 17, 1 פֶּת, Abenezra in *Zachoth* p. 37 legit פֶּת, quod omni testimonio destitutum.
- 17, 2 עֲבָד מִשְׁפִּיל יִמְשַׁל בְּבִן his cum accentibus in Brixiensi, approbantibus E 2. 3. F. J. P.
- 17, 7 יֹתֵר Jod segolatum adversus pausam. Index vocum in pausa Pathach vel Segol retinentium (פְּתִיחַ בְּאִס"ה) et editus et ms. hanc vocem in numero referunt, itemque Ben-Bil'am in טַעְמֵי הַמְקָרָא

- 17, 7 אָה כִּי־לִנְדִיב Sic recte interpungit F.
- 17, 9 מִכֶּסֶה־פֶּשַׁע Pe dagessatum sec. regulam רְחִיק (quemadmodum יִכְסֶה־בְּגַד Ez. 18, 6); Scheba initiali appositum est Gaja poeticum (*Metheg-Setzung* §. 37). Nonnullae edd. sine Makkeph: מִכֶּסֶה פֶּשַׁע.
- 17, 12 פֶּגְזָשׁ cum Mehuppach ultimae et praecedente Zinnorith. Sic F., et recte quidem, vide *Accentuationssystem* VI. §. 5 d.
- 17, 16 לְקִנּוֹת חֲכָמָה וְלֵב Sic interpungit Brixiensis cum E 1. 2. 3. H. Aliter Ven. 1525, quae cum J. P. scribit: לְקִנּוֹת חֲכָמָה וְלֵב־, quod non ineptum, sed minus aptum. Cf. *Thorath emeth* p. 40.
- 17, 18 תִּקְעַ defectiva, sicut exceptis Neh. 4, 12. 2 Chr. 23, 13 ubique, teste Masora.
- 17, 20 וְנָהֲפֹךְ Pe kamezatum in Brixiensi cum E 1. 3. F. H. P., et bene quidem. Nam Masora adnotat לִיָּה, itaque hoc solum kamezatum, reliqua pathachata velut Lev. 13, 16. Jos. 8, 20. In H. explanatius: לִיָּה קָמֵץ.
- 17, 21 לְתוֹגְנָה Milra in H. Vide ad 3, 15.
- 17, 22 יִיטִיב dupliciter plene in libris emendatis. In 15, 13 et 1 Sam. 20, 13 scriptum est יִיטֵב absque Jod hiphilico, qua in re Mas. magna corrigatur necesse est.
- 17, 24 בַּקְצָה־אֲרָץ Masora adnotat לִיָּה h. e. nonnisi h. l. alterum harum vocum saepius conjunctarum articulo caret, itaque הָאֲרָץ nonnullorum codd. falsum est. Mas. parva ms. hanc scriptioſem aperte rejicit: וְלֹא כֵן בַּקְצָה הָאֲרָץ, ולא כן בַּקְצָה הָאֲרָץ, ולא כן בַּקְצָה הָאֲרָץ.
- 17, 25 וְיִמְזַר E 1. 2. exhibent וְיִמְזַר, quod est participium formae ejusdem ac מִסֵּב Jer. 21, 4. מִחֹל 25, 29. At nomen segolatum confirmant Kimchi et in *Michlol* 204 et in Libro radicum sub מִרַר atque Meiri in comm.
- 17, 26 עֲלִי־ Sic Neapol. Soncin. Brix. Compl. cum E 1. 3. Hanc scriptioſem veteres quoque enarratores ante oculos habuerunt. Cf. Norzi.
- 18, 2 פִּי אִם־כִּבְהַת־זָלוֹת Tarcha Munach in Brixiensi itemque J.
- 18, 6 לְמַה־לְּמֹות Mem raphatum uti et 19, 29 in edd. veteribus atque E 1. 2. F. H. J. P., itaque a מְנַעֲלִי מְנַעֲלִי a מְנַעֲוֹל.
- 18, 7 פִּי־כְסִיל makkephatum in Brixiensi aliisque veteribus edd., assentiente F.
- 18, 9 גַּם־מִתְרַפֶּה בְּמַלְאכְתּוֹ Sic recte H.

- 18, 16 מִתֵּן Tav kamezatum, quamvis status constructus מִתֵּן requirat (*Michlol* 188). In H. adnotatur דְּבוּקִין וְקַמְצִין h. e. tredecim quamquam constructa tamen kamezata. Cf. *Dikduke hateamim* §. 38. extr.
- Ibid. גְּדִלִים sine Vav in codd. itemque Ven. 1525. Non est de sex plene scriptis (Masora ad Jud. 5, 16).
- 18, 19 נִפְשָׁע Schin pathachatum in omnibus veteribus edd. sicut in E 1. 2. 3.
- 18, 23 תְּהַנּוּנִים cum Dechi. Sic Brix. Jablonski cum E 3. F. H. Aliter Ven. 1525 Michaelis itemque J: תְּהַנּוּנִים, quod et ipsum ferri potest. At תְּהַנּוּנִים, quod in aliis edd. reperitur, falsum est.
- 18, 24 אִישׁ est unum de tribus אִישׁ, quorum loco יֵשׁ expectaveris: ג' דְּסִבְרִין יֵשׁ; reliqua duo sunt 2 Sam. 14, 19. Mich. 6, 10. Vide Kimchii Librum radicum sub אִישׁ.
- 19, 7 כָּל non makkephatum nec tamen *kal*, sed *kol* pronuncian- dum; Mercha vicem lineae conjunctivae supplet quemadmodum Ps. 35, 10. Cf. Delitzschii comm. ad hunc Proverbiorum locum.
- Ibid. מְרַעְהוּ Mem cum Scheba (non Zere) in libris emendatis. Masora et edita et ms. adscribit לִיה. Etiam Kimchi in *Michlol* 202 et Libro radicum sub רַעְהוּ Scheba testificatur.
- 19, 8 קָנְהָ cum Munach in Brixisiensi sicut 15, 32.
- 19, 16 בִּזְזָה Zajin cum Zere, teste Masora. Eodem modo מְלִיָּה 19, 17 Vav cum Zere. Vide Mas. fin. p. 54. *Michlol* 128^b at- que etiam *Dikduke hateamim* §. 39.
- 19, 17 וּגְמָלוֹ Lamed raphatum. Refertur inter sex defective scripta.
- 19, 19 הַיּוֹסֵף sine Jod uti 23, 28. Ez. 36, 12, docente Masora.
- 19, 27 הַדָּלִי, Brixiensis exhibet הַדָּלִי cum Munach.
- 20, 14 וְאַזְלִי cum Mercha penultima (נִסְגַּ אַחֲרָי) et virgula pro- ductionem vocalis Zere muniente (הַעֲמִידָה), teste *Michlol* 80. Vide ad 9, 7.
- 20, 11 זָהָ, Brixiensis cum J. habet זָהָ. At Kimchi in *Michlol* 205^b Pathach confirmat.
- 20, 19 גְּזִלְתָּ סוֹדֵי Sic codd. veteresque edd. similiter ac קָנְהָ גֵּב 19, 18.
- 20, 21 בְּרֵאשׁוֹנָה octo plene cum Vav scribendis adnumeratur a Masora ad Jer. 7, 12.
- 20, 22 אֶל-תֵּאמַר cum Dechi in E 2. J., idque recte.

- 20, 22 אֲשַׁלְמֵה־רָע Resch dagessatum sec. regulam דהיק sicuti 11, 21. 15, 1, teste Simsone Punctatore in חבור הקונים.
- Ibid. וַיִּשָּׁע cum virgula העמדה distinctam gutturalis pronunciationem muniente quemadmodum וַיִּלַּע v. 25 (*Metheg-Setzung* §. 42).
- 20, 27 נר יהנה נר אֱלֹהִים et revera ita hic locus adducitur *Pesachim* 7^b. 8^a. *Tosefta Pesachim* init. *Pesikta* sect. 8. *Midrasch Tanchuma* Par. Noach. *Othioth di Rabbi Akiba* lit. Nun. Cf. *Dikduke hateamim* p. 76.
- 21, 1 פלגי-מים לב-מלך. Brixiensis cum E 1. H. J.: פלגי-מים לב-מלך quae interpunctio non aequae bona est.
- 21, 4 נר chirekatum sine Jod, auctore Masora ad Jer. 4, 3.
- 21, 5 אָהָה cum Mercha, non makkephatum, itemque אָהָה cum Munach, aequae ac 11, 24. 22, 16. Recte Brixiensis.
- 21, 6 מוֹקְשֵׁי מוֹת מִבְּקֵשֵׁי מוֹת Raschi per errorem sumit מוֹקְשֵׁי מוֹת scriptum esse.
- 21, 9 לָשַׁבַּת cum Dechi in F. Item v. 19. 25, 24. שָׁבַת.
- 21, 10 אֹתָהּ cum Munach in codd. veteribusque edd.
- 21, 11 בַּעֲנַשׁ Beth pathachatum consensu codicum veterumque edd.
- 21, 17 יִין אֵהָב יִין Sic recte Ven. 1518. 1521.
- 21, 20 אֹצֵר Sic Brixiensis uti H. sine subsequente Pasek. Ergo accentus non est distinctivus Legarmeh, sed servus Mehuppach.
- 21, 22 מִבְּטָחָה He raphatum teste *Michlol* 30^b.
- 21, 24 עֹשֶׂה Masora notat: ב' מלאין, scil. hoc et 2 Chr. 24, 12. Cf. Delitzschii comm. in *Ecclesiasten* p. 427.
- 21, 28 שׁוֹמֵעַ plene ut 15, 32, auctore Masora.
- 21, 29 הָעֵז cum Mehuppach et praecedente Zinnorith in H. Vide *Thorath emeth* p. 19. *Accentuationssystem* XVI. §. 5 d.
- 22, 9 טֹב cum Munach in omnibus veteribus edd. itemque E 2. F. J.
- 22, 19 מִבְּטָחָךְ Teth pathachatum, teste *Michlol* 184^b.
- Ibid. הַיּוֹם הַזֶּה הוֹדַעְתָּךְ הַיּוֹם Tarcha Munach in libris fide dignis.
- 22, 20 שְׁלֹשִׁים Chethîb cum Vav ultimae, addito Kerî: שְׁלֹשִׁים (Mas. fin. p. 34). Mediam deficit Jod, quamobrem in *Pesikta di-Rab Cahana* (ed. Buber p. 102. 105) consonae textus tanquam שְׁלֹשִׁים legendae explanantur.
- Ibid. בְּמִנְצוֹת sine Vav primae, at Jer. 7, 24. omnino plene.
- 22, 21 לְשִׁלְחָה sine Jod plurali, itaque singularis in Ven. 1525. Neapol. Compl., praeuntibus E 1. F. H. J. plurimisque Codd.
- 22, 25 אֶרְחָתוֹ Brixiensis cum F. H.: אֶרְחָתוֹ.

- 22, 26 בְּעַרְבִים Beth kamezatum in F. H. et apud omnes testes antiquiores.
- 22, 29 יִתְצַב Zade pathachatum. H. expresse adnotat פִּתַּח. Ben-Bil'am hanc vocem inter בַּתְּחִין בַּתְּחִינָה commemorat.
- 23, 3 אֶלֶף Aleph pathachatum in E 2. 3. F. J. Brix. Compl. pariter ac v. 6 et 24, 1 (cf. ad Ps. 45, 12). Accentus, in quo codd. consentiunt, est Dechi.
- 23, 5 מֵהֻפָּח cum Mehuppach et Zinnorith. Sic Jablonski cum optimis testibus.
- Ibid. מֵיִנְיָ cum Mercha absque Pasek. Ita Codd.
- Ibid. פֵּי Pe pathachatum; pertinet enim ad בַּאֲסִיָּהּ.
- Ibid. וְעִיף In hac voce duo כְּהִיב et קְרִי concurrunt. Pro Vav incipiente legitur Jod (ך) et pro Jod medio legitur Vav (ו). Propterea Masora hanc vocem non solum in catalogo decem illarum adducit, quae a Vav incipiunt, cujus loco Jod legendum est (Masora ad Hos. 1, 1. Prov. 11, 3. *Ochla* 135), sed etiam in catalogo sexaginta duarum, in quibus binae literae locum suum commutaverunt (מִקְרָם וּמְאִוְחָר): וְעִיף transpositum ex יֵעוּף. Similiter וְהִצִּיתָה 2 Sam. 14, 30 pro וְהִצִּיתָה; לְמַלְכֵי Neh. 12, 14 pro לְמַלְכֵי (Mas. fin. p. 27. *Ochla* 91).
- 23, 7 כֶּן־הוּא Figura Jethîbi, quae priorem partem accentus Olevejored efficit, his duobus voculis interjecta est. Sic recte in F. H. Vide *Thorath emeth* p. 23. et Elementa accentuationis metricae in tribus nostris Psalterii editionibus (p. IX edit. 1880).
- 23, 12 וְאִזְנָה sine Jod plurali, quemadmodum praecipiente Masora hoc vocabulum ubique in Hagiographis scribendum est, exceptis duobus locis 2 Chr. 6, 40. Ps. 130, 2.
- 23, 19 וְאִשֵּׁר Nisselius edidit וְאִשֵּׁר; etiam H. exhibet וְאִשֵּׁר וְאִשֵּׁר, itaque similiter ac 4, 14. 9, 6. Ipse quoque Raschi sic legisse videtur. At reliqui libri omnes offerunt וְאִשֵּׁר וְאִשֵּׁר cui lectioni Kimchi in Libro radicum testimonium perhibet.
- 23, 20 אֶל־תְּהִי בְּסֵבְאִי Sic recte interpungit Brixienensis.
- 23, 27 עִמָּקָה sine Vav et Kuf dagessatum in F. H. P. veteribusque edd. aequae ac 22, 14. Iob 11, 8; Masora enim nullum scriptionis discrimen novit.
- 23, 28 תִּזְכָּר sine Jod hiphilico. In H. P. et Mas. parva ms. adnotatur: ג' חֶסֶר יו"ד. Vide ad 19, 19.
- 23, 29 לְמִי אֹוִי his cum accentibus in H. Vide נְקוּדָה.

- 23, 29 חכְּלִיכֹתֵת omnino plene in omnibus veteribus edd. itemque F. H. J.
- 23, 31 אַחֵי מִרְחִיק dagessatum sec. regulam יִין. Vide ad Mich. 6, 15.
- 24, 4 יִמְלֵאֵהוּ E 1. 3. H. pausaliter: יִמְלֵאֵהוּ addita marginali: יִמְלֵאֵהוּ ס"א. Etiam in Masora ad Sach. 8, 5 tantummodo duo יִמְלֵאֵהוּ enumerantur: Sach. 8, 5. Koh. 11, 3. At Kimchi in *Michlol* 64^b testatur, hoc quoque Proverbiorum loco יִמְלֵאֵהוּ scriptum esse, accentu Athnach pronunciationem non mutante, similiter ac יִקְפֹּצוּן Iob 24, 24. יִסְגְּרוּ Ps. 17, 10. יִפְלְאוּ Ps. 45, 6. כְּעֵדָה 48, 5. Quamobrem in Masora illa suppleri oportet: וְחָדַר בְּאַחַת וּבְדַעַת הַדְרִים יִמְלֵאֵהוּ.
- 24, 5 בְּעֵרוֹ Beth pathachatum in F. H. J. veteribusque edd. P. adscribit: לִירָה וּמְלֵא.
- 24, 12 הִוָּה יִבִּין non makkephatum in codd. veteribusque edd.
- 24, 14 דְּעֵתָה cum Illuj. Ajin segolatum, testibus Mose Kimchi in comm. et Davide Kimchi in *Michlol* 101^b.
- 24, 21 יִרָא cum Mehuppach, non makkephatum. Recte H.
- 24, 23 לְחֻכְמִים Lamed dagessatum sec. regulam מִרְחִיק. Ibid. הֵפֶרֶת cum Zere et Metheg sicut 28, 21. Sic recte E 3. Vide *Metheg-Setzung* §. 11. Alii scribunt הֵפֶרֶת cum Caph segolato et Gaja prioris, quod legibus punctationis non minus consentaneum, sed illa scriptio anteposenda. Ven. 1525 atque etiam J. P. scribunt הֵפֶרֶת, quod omnino repudiandum.
- 24, 24 אִמְרָה cum Mehuppach Legarmeh ultimae. Bene Athias Nissel. Michaelis, vide *Thorath emeth* p. 32.
- 24, 31 וְהֵלָה cum Paser. Sic J., cf. *Thorath emeth* p. 34. not. 2.
- Ibid. קְמִשְׁנִים sine Vav et cum Sin (non Schin) in Neapol. Compl. itemque E 3. J. P. Cod. II. civit. Lips., teste Simsone ha-Nakdan in catalogo vocabulorum a ש sinistro incipientium (de Lagarde, *Symmicta* p. 150). Descendit a verbo קְמִשְׁנִים. Cf. etiam ad Hos. 9, 6. Mem dagessatum teste *Michlol* 182^b.
- Ibid. וְגִדְרָה Gimel segolatum omnibus in edd. et codd. Ita Kimchi quoque in Libro radicum hoc vocabulum adducit. In *Michlol* 166^b textus in edd. depravatus sic necesse est reficiatur: הַמְזֻבָּח וְגִדְרָה אֲבָנֵינוּ בִשֵׁשׁ נְקֻדוֹת, גִּזְלָה אֵת הַגִּזְלָה מִשֵּׁשׁ שְׁנֵיהֶם בַּחֲמֵשׁ נְקֻדוֹת. וְבַהֲסַמְכָם וְכוּ'.
- 24, 32 וְאַחֲזָה cum Rebia in omnibus antiquioribus edd.
- 25, 1 גַּם-אֵלֶּה cum Dechi ad fidem codicum.

- 25, 7 מֵהַשְּׁפִיכָה Metheg apud Chirek, non Munach, vide *Thorath emeth* p. 20.
- 25, 9 גִּמְלֵךְ Gimel pathachatum in Neapol. Brix. Ven. 1525 itemque E 3. F., attestante *Michlol* 130. Etiam Ben-Bil'am hanc vocem pathachatis in fine versus (פִּתְחֵיךְ בַּסֵּף) adnumerat.
- 25, 16 אֶלֶף־זֶרֶה Aleph quiescit in praecedente Zere. Ita in codd. et edd. fide dignis, ita ipse quoque Chajug et Parchon r. קרא. Cf. etiam *Michlol* 116.
- 25, 19 רְעָה Opitius per errorem adjicit notam מלעיל. Accentus est Dechî, qui syllabam tonicam non indicat. Est adjectivum participiale cum tono ultimae (vide Luzzatto, *Gramm.* §. 515). Nonnisi Jes. 24, 19 רְעָה (inf. absolutus) Milel est, teste Masora (Mas. fin. 62. *Ochla* 372. *Dikduke hateamim* p. 66).
- Ibid. מִבְּטָח Teth kamezatum sicut Ps. 65, 6, quae duo Masora ut kamezata componit. Idem testificatur *Michlol* 184. In Mas. parva edita notae transpositae sunt; ad מִבְּטָח pertinet nota כָּצוּי אֵרָץ ב', ad מֵעֵדָה nota ל' (= ליה, nonnisi h. l.').
- 25, 21 הַאֲכִלְהוּ sine Jod in codd.
- 25, 23 תְּחִלָּה cum Munach penultima et Metheg ultima adjecto in Brix. Ven. 1525. Norz. itemque J. P. Similiter מְתוּלָה 26, 10. Vide supra 14, 34.
- 25, 24 מְדוּנִים Chethîb cum Kerî מְדוּנִים. Sic omnes edd. ad fidem codd. convenienter scriptiōni Occidentalium quae omnibus septem locis (18, 19. 21, 9. 19. 23, 29. 25, 24. 26, 21. 27, 15) sibi constat. In Mas. magna edita ad 21, 9 atque etiam in *Ochla* 147 locus de quo agimus praetermissus est.
- 25, 25 וְשִׁמוּעָה In Mas. parva ms. adnotatur: ולא כן, וְשִׁמוּעָה, h. e. libri alii exhibent שִׁמוּעָה sine Vav copul., idque non recte.
- 25, 26 לַפְּנֵי־רֹשֶׁע makkephatum in F. H. J. E 2. 3. Non aequè bene Brixiensis itemque E 1. interpungunt לַפְּנֵי זָדִיק מָוֵט.
- 25, 28 אֵין־מֵעֶזֶר אֲשֶׁר his cum accentibus, praeunte Jablonski.
- 26, 2 קָבְלָת Lamed chatephatum in H. itemque Lombrosiana, adstipulante *Michlol* 79^b. Cf. *Dikduke hateamim* §. 33.
- 26, 3 מְתַג Neapol. Soncin. Brix. Complut. sicut E 1. 2. exhibent מְתַג cum Vav copul. Etiam in J. manus prima sic scripserat, sed Vav erasum est. Masora postulat מְתַג, quoniam haec vox deest in catalogo earum, quae semel a בּו semel ab רְבו

- ordiuntur (Mas. fin. 44. *Ochla* p. 4). Accedit quod Mas. parva ms. diserte ait: ולא כן; ומהג; וס"א ומהג; h. e. alii habent ומהג, sed falso.
- 26, 6 נִשְׁלַח דְּבָרִים בְּיַד פְּסִיִל Aliter interpungit Brixiensis: בְּיַד פְּסִיִל פְּסִיִל
- 26, 10 רַב מְחֻלָּל Sic recte interpungunt E 1. 3. Brixiensis.
- 26, 17 לָאֵר לָאֵר Lamed dagessatum in Ven. 1525 itemque P. ubi Mas. parva adscribit ר' et Mas. magna apertius dicit: לָאֵר דַּגְשִׁין h. e. sex לָא dagessata, scil. Gen. 19, 2. 38, 9. I Sam. 8, 19. Hab. 1, 6. 2, 6. Prov. 26, 17. Vide de hoc Dagesch emphatico (*Nachdrucks-Dagesch*) Delitzschii Genesin (ed. IV.) p. 337. Cf. הלופי נקוד ad hunc Proverbiorum locum et ad Hab. 1, 6.
- 26, 18 זָקִים Kuf dagessatum, teste Kimchio in Libro radicum sub זיק.
- 26, 19 בֵּן cum Munach in F. Etiam בֵּן codicis H. admitti potest. At falsum est בֵּן editionum vulgatarum.
- 26, 23 שִׁפְתַיִם דְּלִקִים וְלֵב his cum accentibus in codd.
- 26, 26 תִּבְצָה non Piel (תִּבְצָה) sed Hithpael in codd. et bonis edd. Accedit testimonium Kimchii in Libro radicum sub כסה.
- Ibid. בְּקָהָל, non בְּקָהָל; Masora adnotat: ליה רפי i. e. hoc solum cum Scheba (sine dagessatione).
- 26, 27 יְפוֹל plene. Non pertinet ad tria defectiva Proverbiorum. Cf. 11, 28.
- 26, 28 דָּפָר sine Jod post Caf, ut expresse testantur Kimchi in *Michlöl* 171 et Libro radicum sub דכא, Jona Girondi in שערי השובה (p. 32^b ed. Cracov. 1581) et Menachem Meïri in comm. Etiam Abenezra in Sapha berura 21^b hanc scriptionem indicat, id quod editorem latuit.
- 27, 1 לֵא-תִדַע Daleth pathachatum ad fidem codicum.
- Ibid. יָלַד Jod cum Zere, itaque imperfectum verbi (Mas. fin. 54^a).
- 27, 4 אֶכְזְרִיֹת Aliter J: אֶכְזְרִיֹת (cum Zajin kamezato). Kimchi in *Michlöl* 187^b scriptioni quam recepimus suffragatur.
- Ibid. וְשִׁטָּף Schin segolatum in antiquioribus edd. sicut in J. P. Etiam Simson in הקונים הבורר solum לְשִׁטָּף Ps. 32, 6 ut quinque (non sex) punctis insignitum adducit.
- 27, 10 רַעַךְ sine subsequente Pasek in Ven. 1525 itemque E 3. F. H. J. P. Etenim accentus est Asla conjunctivum et constructio eadem quae in רַעַךְ אֵל הַעֹזב אֵל הַעֹזב quae in רַעַךְ אֵל הַעֹזב אֵל הַעֹזב.
- Ibid. וְרַעַךְ cum Galgal in omnibus libris emendatis.

- 27, 15 נִשְׁתַּחֲוֶה Milel teste *Michlol* 131; qua de causa וַאֲשֶׁת מְדִינִים Tarcha Munach sicut in F. At Brixiensis cum E 1. J. interpungit et scribit: וַאֲשֶׁת מְדִינִים נִשְׁתַּחֲוֶה. De his formis verbalibus vide Delitzschii comm.
- 27, 16 צִפְנִיָּה צֶפֶן his cum accentibus (Dechi-Munach, Mercha) in Brix. itemque E 1. 3. J., vide *Accentuationssystem* VII. §. 2. In Ven. 1518. 1521 צֶפֶן Munach habet in ultima.
- 27, 22 אִם-תִּכְתֹּשׁ recte cum Illuj in F.
- Ibid. הַרְפּוֹת sine Jod; contra 2 Sam. 17, 19 הַרְיִפוֹת plene. Ita in F., in quo Mas. parva ad 2 Sam. 17, 19 id ipsum confirmat: הַרְחֹשׁ הַחֲסוּר אִם הַחֲסוּר ב', ה. e. bis, semel defective Prov. 27, 22.
- Ibid. בְּעֵלֵי, Sunt codd. qui בְּעֵלֵי (Beth cum Kamez) scribant, cui scriptioni Dechi vocabuli praecedentis est accommodator. At Kimchi in *Michlol* 43^b favet scriptioni vulgatae, cui etiam E 3. F. J. P. patrocinantur.
- 27, 25 עֲשׂוּבוֹת Sin dagessatum, testibus Parchone sub עֲשׂוּבוֹת atque Kimchio in *Michlol* 3^b et Libro radicum.
- 28, 2 בְּפִשֶׁע cum Gaja syllabae in gutturalem desinentis aequae ac 29, 6. Vide 20, 22.
- 28, 6 טוֹב cum Munach in codd. veteribusque edd. ut 19, 1.
- 28, 8 יִקְבְּצֵנוּ imperf. Kal in F. H. P. omnibusque veteribus edd., etiam Norziana. Athias et qui eum sequuntur cum aliquot codd. ediderunt יִקְבְּצֵנוּ. Verum Masora decernit scribendum esse יִקְבְּצֵנוּ; etenim Jer. 31, 10 יִקְבְּצֵנוּ לִית unicum esse pronunciat, itaque hoc Proverbiorum loco יִקְבְּצֵנוּ legi oportet. Hinc in H. et Masora ms. hoc quoque יִקְבְּצֵנוּ per לִית unicum esse significatur. Porro inde sequitur, in Libro radicum Kimchiano sub קִבֵּץ varietatem lectionis inter Ben-Ascher et Ben-Naphtali transmendam esse; Ben-Naphtali legit יִקְבְּצֵנוּ, Ben-Ascher, cujus auctoritate textus receptus innititur, יִקְבְּצֵנוּ.
- 28, 10 כְּרֹךְ recte cum Illuj in H.
- 28, 22 נִבְהַל Ita hoc participium scriptum est in codd. veteribusque edd.: He cum Kamez et Beth cum Chateph Kamez. Abulvalid in *Harikma* p. 198 et Kimchi in Libro radicum sub נִבְהַל hanc scriptionem confirmant.
- 28, 24 וְאָמַר אֵין Dechi Mercha in F. veteribusque edd., ut par est.
- 29, 2 הָעֵם, In F. corrector He articuli expunxit.

- 29, 2 וְאֵנָּה cum Gaja syllabae in gutturalem exeuntis. Similiter וְפָרַע v. 18. Vide 28, 2.
- 29, 6 וְרוּן Vav schurekatum teste Abenezra in comm. ad Ps. 91, 6. et Kimchio in *Michlol* 143 et Libro radicum sub רָן.
- 29, 13 מֵאִיר Sic recte cum Mehuppach-Mercha in J. (cf. *Accentuationssystem* p. 487 not. 2). Vide Norzium et חֲלוּפֵי נְקוּדָה.
- 29, 17 וַיִּנְיֹהֶּה Caph raphatum omnibus in codd. veteribusque edd. Vide ad Ps. 81, 17.
- 29, 22 אִישׁ cum Munach in Brixiensi cum J. idque jure.
- 30, 1 בֶּן־בֶּן Beth chirekatum (non בֶּן־בֶּן) quemadmodum in בֶּן־נֹון Ex. 33, 11 etc. בֶּן־הַכּוֹת Deut. 25, 2. וּבֶן־לֵילָה, שֶׁבֶן־לֵילָה Jon. 4, 10. Masora in Cod. Curtiss. 4. ad Deut. 25, 2 sic se habet: בֶּן ד' בְּלִישְׁנָא וּסְמִנְהוּן, אִם בֶּן הַכּוֹת הַרְשֵׁעַ, שֶׁבֶן לֵילָה, הִיָּה רֶבֶן לֵילָה, ב' בַּפְּסוּק, דְּבָרֵי אֲגוּר בֶּן יָקָה, וְכֹל יִהְיֶע בֶּן נֹון הַכּוֹתָה. Vide etiam Frensdorffii *Massoretisches Wörterbuch* p. 36.
- Ibid. וְאֶבֶל Caph raphatum in codd. veteribusque edd., quare Mas. parva adnotat לחסר לית. Etiam in catalogo vocabulorum semel defective sine Vav scriptorum (ו"ו) נִלְיִן מִיַּהֲדוּן חֲסֵרִין ו"ו) Mas. fin. 27^b) hoc vocabulum in ratione ducitur.
- 30, 4 בַּחֲפָנָיו cum Rebia sicut in E 2. F.
- 30, 5 לַחֲסִים cum Vav in codd. veteribusque edd. Tantummodo quatuor formae hujus participii defective scripta: תַּחֲסִים 2 Sam. 22, 31. Ps. 34, 23. חֲסִי Nah. 1, 7 et תַּחֲסֵה Prov. 14, 32. Cf. ad Ps. 34, 23.
- 30, 6 תִּדְּוֹסָף Pe dagessatum est in omnibus fidis codd., quam scriptionem confirmant Abenezra in *Moznaïm* 11^b et Ibn Schoab in comm. ad Deut. 13, 1. In E 1. adnotatur: בְּכֹל הַמְדוּרִיקִים פֶּה בְּכֹל דְּגוּשָׁה h. e. in omnibus libris emendatis Pe dagessatum. Vide etiam Norzium.
- 30, 8 וּדְבַר־פֶּזֶב הַרְחַק מִמֶּנִּי Sic cum J. interpungi debet: Olevejored cum praecedente Zinnor. Etiam Brixiensis exhibet הַרְחַק מִמֶּנִּי (cum Olevejored), sed errans in eo quod voci כֹּזֵב Rebia impertit.
- 30, 9 וְאִמְרָתִי cum Metheg antepenultima. Item וְכִתְּבֵתִי sunt enim perfecta consecutiva. Kimchi in *Michlol* 6^b tantummodo וְכִתְּבֵתִי וְגִנְבֵתִי hujus versus tanquam cum tono penultima enuncianda adducit, non וְכִתְּבֵתִי וְאִמְרָתִי. Etiam Abenezra in *Moznaïm* 3^b. 36^b. *Zachoth* 54. et comm. ad Lev. 10, 19 sola וְכִתְּבֵתִי וְאִמְרָתִי inter ea refert, quorum tonus non processerit in ultimam.

- 30, 9 וּגְנֻבָתִי Nun pathachatum, testibus Masora et *Michlol* 7.
- 30, 13 מִלְרָמִי Milra ut Ps. 131, 1.
- 30, 15 הֵב cum conjunctivo Mehuppach propter subsequens Pasesek (*Thorath emeth* p. 24). Beth est minusculum teste Masora.
- Ibid. הֵב, Lombrosus et Hutterus sicut E 2. scribunt הֵב, quod propter accentum pausalem probabile videtur, cf. imperativum קָח 1 Sam. 21, 10 et h. l. nomen רָחַם versus insequentis. At reliquae edd. et plerique codd. exhibent הֵב pathachatum. Atque J. adeo רָחַם scribit sine Kamez pausali.
- 30, 16 מֵיִם Mem pathachatum adversus Athnach et dagessatum sec. regulam אֲתֵי מִרְחִיק. Est unum de tribus מֵיִם quae Pathach suum apud Athnach retinent. Cf. *Dikduke hateamim* p. 63.
- 30, 17 תִּלְעַג Lamed cum Chateph Pathach, vide *Dikduke hateamim* §. 27.
- Ibid. לְיִקְהָתֹּהּ his cum punctis in E 1. idque convenienter praeceptis Ben-Ascheri, quibus textus receptus obsequitur. Masora parva ms. adnotat: לְיִקְהָתֹהּ לִיּוֹת וּדְגֵשׁ, וְחֹד יִקְהָתֹהּ, quacum consentit Jekuthiel ha-Nakdan in *En hakore* ad Gen. 49, 10: יִקְהָתֹהּ לִיּוֹת, וְחֹד לְיִקְהָתֹהּ אִם. Ceterum vide נקוד et ad Ps. 45, 10.
- Ibid. פִּתְחֵן בֵּאֵס"ף cum Pathach apud Athnach utpote ad quae Masora recenset pertinens.
- 30, 20 פִּיֵּה dagessatum sec. regulam אֲתֵי מִרְחִיק. Norzi hoc neglexit.
- 30, 24 אֲרַבְעָה Milel citra regulam, qua הֵה feminine tonum retinet, vide ad 3, 15.
- 30, 28 שְׂמִמִּית cum Sin in Brix. Complut. Jablonskiana Opit. Norz. itemque E 2. 3. H. P., attestantibus Algazi (in *שפת אמת*, Smyrnae 1675) et Tschelebi (in *שמאל ישראל* Constantinopoli 1723). Etiam catalogus vocabulorum a ש sinistro ordientium in isagoga editionis V. T. Pisana 1803 hoc vocabulum commemorat. Huic descriptioni suffragatur etiam Gemara, quae (*Schabbath* 77^b) bestiolam istam שְׂמִמִּית nominat. Cf. Delitzschii comm. in Proverbia p. 511 et comm. meum in Librum precationum *ישראל עבודת* inscripto (Roedelhemii 1868) p. 37 ad vocem לַעֲשׂוֹק.
- 30, 29 מֵיִטְבִּי sine Jod mediae in Complut. itemque J.; discrepat prius ejusdem versus, quod dupliciter plenum, auctore Masora. Cf. Norzi.

- 30, 33 מֵיָן כִּי cum Mehuppach et Galgal in codd. veteribusque edd. idque recte, etenim כִּי Mehuppach conjunctivo insignitum vicies in versuum Proverbiorum initiis exstat: 1, 32. 2, 3. 18. 3, 2. 12. 14. 32. 4, 2. 16. 5, 3. 21. 6, 23. 26. 7, 19. 24, 16. 25, 7. 22. 27, 24. 30, 2. 33. Cf. Iob 15, 5.
- Ibid. יוֹצֵיאַ רִיב cum Gaja orthophonico ultimae in Brixiensi itemque F.
- 31, 1 לְמוֹאֵל cum Schurek; in v. 4 autem לְמוֹאֵל cum Cholem, postulante Masora (Mas. fin. p. 27. *Ochla* 55.)
- 31, 3 לְמֵהוֹת Mem raphatum et absque Gaja; similes formae sunt לְצִבּוֹת Num. 5, 22. לְמֵרוֹת Jes. 3, 8.
- 31, 4 לְמַלְכִים utrumque versus cum Mem raphato et praecedente Gaja (similiter ac לְמַנְצָה) in Brix. Ven. 1518. 1521. Norz. itemque H. J. P., teste Masora, quae haec duo a reliquis dagessatis לְמַלְכִים discernens adnotat: ב' וּבַפְסוֹק h. e. bis et in eodem quidem versu. Vide insuper Mas. fin. p. 15. *Ochla* 58. Bis praecedit אֵל, quo fit, ut si לְמַלְכִים dagessaretur, quinque liquidae concurrerent. De Dagesch orthophonico literae ל, quod confusionem hujus ל cum antecedente praecavet, vide *Lutherische Zeitschrift* 1863 p. 413 et Praefationem Genesis nostrae (1869) p. VIII.
- Ibid. אֵי Kerî אֵי est unum de quinque אֵי cum Zere, quae Masora ad Gen. 4, 9 enumerat. Salomo ben-Melech in comm. *Michlal jofi* ex Kimchiorum potissimum operibus excerpto scribit אֵי; male intellexit quae Kimchi in Libro radicum sub אֵי dicit.
- 31, 6 תְּנוּ-שֶׁכֶר cum Mercha in Brixiensi exemplum codicum sequente.
- 31, 10 אִשֶׁת cum Munach in codd. veteribusque edd.
- 31, 14 מְמַרְחֵק Cheth pathachatum in J. Vide ad Ps. 138, 6.
- 31, 17 הַגֵּרָה בְּעוֹז utrumque cum Munach, quare Beth vocis בְּעוֹז raphatum est. Ita idonei testes.
- 31, 18 בְּלִילֵי scriptioſnem textus deficit He, unde fit ut Pesikta (ed. Buber p. 65) interpretetur tanquam בְּלִילֵי legi debeat.
- 31, 25 עוֹז וְהִדָּר utrumque cum Munach in Brixiensi sicut in F. עוֹז defective scriptum in codd. veteribusque edd., assentiente Masora ms., quae solum עוֹז Ps. 84, 6 plene scriptum esse declarat: לִיָּה מְלֵא.
- 31, 27 הַיְלִיכוֹת Sic Chethib, puncta pertinent ad Kerî הַיְלִיכוֹת.

Pertinet ad sexaginta duo vocabula cum literis non recto loco collocatis (Mas. fin. p. 27. *Ochla* 91).

31, 29 עֶשֶׂר, Brixiensis ponit Munach in ultima עֶשֶׂר, at ך reces-
sum accentus admittit (cf. Jud. 8, 35. Jer. 12, 2), solum ך
non admittit.

II.

הַלּוּפִי סֵפֶר מִשְׁלֵי בֵין בְּנֵי מַעֲרָבָאֵי וּבֵין בְּנֵי מִדְנַחָאֵי

*Scripturae libri Proverbiorum inter scholas occidentales et
orientales controversae.*

Orientalis (Babylonii):	Occidentales (Palaestinenses):
יְרוּיֵךְ כְּתִיב יְרִיבָה קְרִי	יְרִיבָה 5, 19.
פְּרִיֵו כְּתִיב פְּרִיֵי קְרִי	פְּרִיֵי 8, 19.
הִהְוִמוֹת מִלֵּא ¹	הִהְוִמוֹת 8, 24.
בּוֹטָא בֵאלֶף ²	בּוֹטָה בֵה"א 12, 18.
וּמְדֻיָּנִים כְּתִיב וּקְרִי	וּמְדוֹנִים כְּתִיב וּמְדֻיָּנִים 18, 19. קְרִי
תְּבִיאַת כְּתִיב תְּבִוּאַת קְרִי	תְּבִוּאַת 18, 20.
מְדֻיָּנִים כְּתִיב וּקְרִי	מְדוֹנִים כְּתִיב מְדֻיָּנִים { 21, 9. 21, 19. 25, 24. קְרִי
הַתְּשִׁיעָה כְּתִיב הַתְּשׁוּעָה קְרִי ³	הַתְּשׁוּעָה 21, 31.
בֵּר חֶסֶר ⁴	בּוֹר מִלֵּא 28, 17.

¹ Teste Masora in Cod. meo Haphhtararum ad Ex. 15, 5 disce-
dunt in scribenda hac voce Orientales et Occidentales. Editiones
nostrae quae recensioem occidentalem exhibent scribunt הִהְוִמוֹת;
itaque orientales pro iis habendi qui hanc vocem omnino plene
scribunt. Similiter res se habet in הַלּוּפִי Deut. 32, 34. בהִילוֹת Sach.
9, 15. Inde sequitur באִיךְ תְּהוֹמוֹת הוֹלְלָתִי Masorae editae ad Ps.
33, 7 esse scriptionem orientalem, quemadmodum alias quoque Ma-
sorae nostrae testimonia orientalia admixta sunt, e. c. Mas. fin. p. 16:
עוֹשֶׂה ב' מִלֵּאִין: בֵּר ב' חֶסֶרִין

² Sic in F. S. Orientales vocabulum litera א terminant.

³ Sic in F. S.

⁴ Textus Occidentalium nonnisi unum defectivum agnoscit,
scil. Ex. 22, 33, ubi Masora adnotat: לִית חֶסֶר. Id quod in Mas. fin.
p. 16^b exstat remansit ex orientali.

III.

חלופי נקוד של ספר משלי בין בן אשר ובין
בן נפתלי

Loci libri Proverbiorum a Ben-Ascher et Ben-Naphtali diverse punctis signati.

(Omnes varietates asterisco distinctae depromptae sunt e libro ms.
עֲדַת דְּבוּרִים. Vide in praefatione libri Psalmorum p. VI).

Ben-Naphtali:

Ben-Ascher:

אָס־יִפְתְּוֹדָ

אָס־יִפְתְּוֹדָ 1, 10.

אָס־יִאֲמְרֶה¹

אָס־יִאֲמְרֶה * 1, 11.

אָס־תִּבְבְּקִשְׁנָה

אָס־תִּבְבְּקִשְׁנָה 2, 4.

אֶת־אֲשֶׁר²

אֶת־אֲשֶׁר 3, 12.

לְעִשׂוֹת³

לְעִשׂוֹת * 3, 27.

יִתְמָד־דְּבָרֵי⁴

יִתְמָד־דְּבָרֵי 4, 4.

מֵאֲמָרֵי פִי

מֵאֲמָרֵי־פִי * 4, 5.

וכל מֵאֲמָרֵי פִי וכל מֵאֲמָרֵי דַעַת על זה המנהג לבן נפתלי⁵

¹ Etiam in Cod. Sappir.

² Vide ad Ps. 60, 2. In P. haecce reperiuntur in Mas. magna:

במחזורא רובה כִּי אֶת אֲשֶׁר יִאֲהֵב נִי יוֹכִיחַ
לבעל טבריה כִּי אֶת אֲשֶׁר יִאֲהֵב נִי יוֹכִיחַ
בן אשר כִּי אֶת אֲשֶׁר יִאֲהֵב נִי יוֹכִיחַ

In ipso codicis textu punctatio Ben-Ascheri obtinuit. Ben-Naphtali vero, uti alibi probavimus (vide Strackii Prolegomena p. 26), plerumque cum codice מחזורא רובה consentit, unde sequitur, eum אֲשֶׁר cum Asla et אֶת־ cum Makkeph scripsisse; etenim אֶת illud certe error librarii est, qui אֶת־ scribere debebat.

³ Sicut Ps. 40, 9. 143, 10. 149, 9. Vide ibi ad 19, 11.

⁴ Vide Ps. 58, 7.

⁵ Verba sunt ipsius codicis: ubi in Proverbiis מֵאֲמָרֵי־פִי vel מֵאֲמָרֵי־דַעַת reperiuntur, Ben-Naphtali voci priori accentum conjunctivum impertit, non adhibito Makkeph, scil. praeter locum de quo supra agitur 5, 7. 7, 24. 19, 27. 23, 22.

Ben-Naphtali:

כִּי־הָיָא¹
 אֶל־הַטּוֹמִין
 פֶּן־יִשְׁבְּעוּ
 וְנִהְמָתָ²
 וְאִמְרָתָ
 זֹאת³
 כִּי־בִאתָ
 אֶל־נִמְלֶה
 בְּהַתְּהַלֵּכְךָ⁴
 בְּאַהֲבִים⁴
 צָרוּר־הַפְּסָף⁵
 אֲנִי־חַכְמָה⁶
 וְאַצְרִיתִיהֶם⁷
 וְשִׁבְע־לָחֶם⁸
 וְלִזְעָי
 וְדָבַר טוֹב⁹
 אֲוֵר־צְדִיקָנִים
 הַתְּרוּמִים¹⁰
 בְּנֵי־אָדָם
 מֵאֲוֵר־עֵינִים¹¹

Ben-Ascher:

כִּי הָיָא * 4, 13.
 אֶל־הַטּוֹמִין * 4, 27.
 פֶּן־יִשְׁבְּעוּ * 5, 10.
 וְנִהְמָתָ 5, 11.
 וְאִמְרָתָ 5, 12.
 זֹאת 6, 3.
 כִּי בִאתָ ibid.
 אֶל־נִמְלֶה 6, 6.
 בְּהַתְּהַלֵּכְךָ 6, 23.
 בְּאַהֲבִים 7, 18.
 צָרוּר־הַפְּסָף 7, 20.
 אֲנִי חַכְמָה 8, 12.
 וְאַצְרִיתִיהֶם * 8, 21.
 וְשִׁבְע־לָחֶם * 12, 11.
 וְלִזְעָי 12, 20.
 וְדָבַר טוֹב * 12, 25.
 אֲוֵר־צְדִיקָנִים 13, 9.
 הַתְּרוּמִים 14, 34.
 בְּנֵי־אָדָם * 15, 11.
 מֵאֲוֵר־עֵינִים * 15, 30.

¹ Eodem modo differunt 6, 3. 27, 1. 28, 22. Vide ad Ps. 18, 8.

² Ben-Ascher accentum ponit in ultima, Ben-Naphtali in penultima; item v. 12. Iob 5, 24.

³ Vide ad Ps. 5, 12.

⁴ Ben-Ascher literae ם dat Chateph Kamez, Ben-Naphtali Chateph Pathach.

⁵ Eodem modo 15, 30.

⁶ Vide ad Ps. 41, 5.

⁷ Vide ad Ps. 2, 5.

⁸ Eodem modo 28, 19. 21. 30, 22.

⁹ Vide Ps. 5, 11.

¹⁰ Sic etiam 26, 10. Vide ad Iob 30, 20.

¹¹ Etiam in Cod. T'schufutk. 144 (aliquot foliis Hagiographorum)

Ben-Naphtali:	Ben-Ascher:
בְּאֵזֶר פְּנֵי-מִלְחָמָה	בְּאֵזֶר-פְּנֵי-מִלְחָמָה * 16, 15.
וּמִלְחָמָה פִּיהוּ	וּמִלְחָמָה-פִּיהוּ 20, 17.
שֹׁד רְשָׁעִים	שֹׁד-רְשָׁעִים * 21, 7.
וּבֵית ¹	וּבֵית {21, 9. 25, 24.
אִם-אֵין לָנוּ	אִם-אֵין-לָנוּ 22, 27.
לְמָה יִקְחָה ²	לְמָה יִקְחָה ibid.
לְפָנֵינוּ מִלְכִּים	לְפָנֵינוּ-מִלְכִּים * 22, 29.
הִתְעַיֵּף ³	הִתְעַיֵּף * 23, 5.
לְמִי אֵיזוֹ ⁴	לְמִי אֵיזוֹ 23, 29.
עָלָה	עָלָה * 24, 31.
עֵנָה כְּסִיל ⁵	עֵנָה-כְּסִיל 26, 5.
מִחוּלָל	מִחוּלָל * 26, 10.
מִתְעַפֵּר-עַל-רֵיב לֹא לָנוּ ⁶	מִתְעַפֵּר עַל-רֵיב לֹא-לָנוּ 26, 17.
לְשׁוֹן-שָׂקָר	לְשׁוֹן-שָׂקָר 26, 28.
מִה-יִגְדֹּל ⁷	מִה יִגְדֹּל 27, 1.
יִקְפָּצְנוּ ⁸	יִקְפָּצְנוּ 28, 8.
וּשְׂבַע-לֶחֶם	וּשְׂבַע-לֶחֶם * 28, 19.
וּשְׂבַע-רֵישׁ	וּשְׂבַע-רֵישׁ * ibid.
וּפְשַׁע-צָבָר	וּפְשַׁע-צָבָר * 28, 21.
כִּי-חָסַר	כִּי חָסַר * 28, 22.

ad Ps. 101, 5 notatum est: במחזורת רובה מאור עינים בשיפור h. e. non cum Makkeph, sed שיפור h. e. Munach.

¹ Vide ad Ps. 40, 10.

² Vide ad Ps. 14, 1.

³ Sic etiam 24, 31. Vide ad Ps. 1, 2.

⁴ Similiter Ps. 127, 3.

⁵ Vide *Thorath emeth* p. 41.

⁶ Vide ad Hab. 1, 6.

⁷ Sic recte in *Adath dibburim*. Vide ad 4, 13. In catalogo typis excuso vox qua versus incipit adducta est, de qua nulla est controversia.

⁸ Vide Lectionum receptarum argumenta (appendicem I).

Ben-Naphtali:

אִישׁ חָכֶם
 מֵאִיר¹
 אֶל-תִּתֶּן לִי²
 מִי יָיִ³
 לִיקָתֶת⁴
 עַל-יֶצֶר
 וּשְׁבַע לָהֶם
 וּמִיץ אֶף
 וּמַה-בֵּר בְּטָנִי
 יִרְאֵת יָיִ

Ben-Ascher:

* 29, 9. אִישׁ-חָכֶם
 * 29, 13. מֵאִיר
 30, 8. אֶל-תִּתֶּן-לִי
 30, 9. מִי יָיִ
 30, 17. לִיקָתֶת
 * 30, 19. עַל-יֶצֶר
 * 30, 22. וּשְׁבַע-לָהֶם
 30, 33. וּמִיץ-אֶף
 31, 3. וּמַה-בֵּר-בְּטָנִי
 31, 11. יִרְאֵת-יָיִ

IV.

חלופי קריאה בספר משלי

Loci Proverbiorum consimiles qui facile confunduntur.

וכל חפציה לא ישוו בה 3, 15 Primo

וכל חפצים לא ישוו בה 8, 11 Secundo

אל ולזו מעיניך 3, 21 Primo

אל ולזו מעיניך. וסמן, לו עמי שומע לי (Ps. 81, 14) 4, 21 Secundo

ראשית חכמה 4, 7 Primo

תחלת חכמה 9, 10 Secundo

בני לדברי הקשיבה לאמרי הט אנך 4, 20 Primo

בני לחכמתי הקשיבה לתבונתי הט אנך 5, 1 Secundo

¹ Vide ad Ps. 43, 1.

² Pariter Iob 36, 3. Vide ad Gen. 27, 28.

³ Ben-Naphtali servum Mehuppach praefert sicut Ps. 80, 15.

⁴ In catalogo typis excuso praetermissum. Vide appendicem I. et ad Ps. 45, 10. Cf. *Dikduke hateamim* §. 10. *Manuel du lecteur* p. 110.

- ועתה בנים שמעו לי ואל תסורו מאמרי פי 5, 7 Primo
ועתה בנים שמעו לי והקשיבו לאמרי פי 7, 24 Secundo
ועתה בנים שמעו לי ואשרי דרכי ישמרו 8, 32 Tertio
- ובא כמתלה ראשך ומחסרך 6, 11 Primo
ובא מתלה ראשך ומחסריך. וסמן, שבטך 24, 32 Secundo
ומשיענתך (Ps. 23, 5).
- על נפשי מרמי קרת 9, 3 Primo
על פסא מרמי קרת 9, 14 Secundo
- חסר לב אמרה לו 9, 4 Primo
וחסר לב ואמרה לו. וסמן, שמן למאור בשמים, 9, 16 Secundo
ושמן למאור ובשמים (Ex. 25, 6. 35, 8).
- בן חכם ישמה אב {10, 1 Primo et
{15, 20 Tertio
בן חכם מוסר אב 13, 1 Secundo
- תזקלת צדיקים שמחה ותקות רשעים תאבד 10, 28 Primo
תאנות צדיקים אף טוב תקות רשעים עברה 11, 23 Secundo
- בז לרעהו חסר לב 11, 12 Primo
בז לרעהו הוטא 14, 21 Secundo
- עבד אדמתו ישבע לחם ומרדה ריקים חסר לב 12, 11 Primo
עבד אדמתו ישבע לחם ומרדה ריקים ישבע 28, 19 Secundo
- ריש
- ולב כסילים יקרא אולת 12, 23 Primo
ופי כסילים יביע אולת 15, 2 Secundo
ופי כסילים ירעה אולת 15, 14 Tertio
- יגר רשעים ידעך 13, 9 Primo
יגר רשעים ידעך. וסמן ונשיא אחד נשיא אחד 24, 20 Secundo
(Num. 34, 18).
- עד אמונים לא יכזב ויפיה כזבים עד שקר 14, 5 Primo
עד שקרים לא ינקתה ויפיה כזבים לא ימלט 19, 5 Secundo
עד שקרים לא ינקתה ויפיה כזבים יאבד 19, 9 Tertio

עֲשֵׂק דָּל חֲרַף עֲשֵׂהוּ	14, 31	Primo
לַעֲג לָרֶשׁ חֲרַף עֲשֵׂהוּ	17, 5	Secundo
לֵב שִׂמַּח יִיטֵב פָּנִים	15, 13	Primo
לֵב שִׂמַּח יִיטֵב יָהֳהֵה	17, 22	Secundo
לֵב נִבּוֹן יִבְקָשׁ דַּעַת	15, 14	Primo
לֵב נִבּוֹן יִקְנֶה דַּעַת	18, 15	Secundo
כֹּל דִּרְכֵי אִישׁ יִנָּה עֵינָיו וְתִכֵּן רוּחֹתָי	16, 2	Primo
כֹּל דִּרְכֵי אִישׁ יִשָּׂר עֵינָיו וְתִכֵּן לְבוֹתָי	21, 2	Secundo
מִים עִמָּקִים דִּבְרֵי פִי אִישׁ	18, 4	Primo
מִים עִמָּקִים יַעֲזֶה בְּלֵב אִישׁ	20, 5	Secundo
טוֹב רֶשׁ הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מֵעֲקֵשׁ שִׁפְתָיו וְהוּא כָּסִיל	19, 1	Primo
טוֹב רֶשׁ הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מֵעֲקֵשׁ דִּרְכָּיו וְהוּא עָשִׂיר	28, 6	Secundo
נֵהֵם כִּכְפִיר יַעֲזֶה מֶלֶךְ	19, 12	Primo
נֵהֵם כִּכְפִיר אֵימַת מֶלֶךְ	20, 2	Secundo
קָח בְּגָדוֹ כִּי עֵרֵב זֶר וּבַעַד נִכְרִיהַ חִבְלָהוּ	20, 16	Primo
קָח בְּגָדוֹ כִּי עֵרֵב זֶר וּבַעַד נִכְרִיהַ חִבְלָהוּ	27, 13	Secundo
טוֹב לְשִׁבֶת עַל פִּנְתַּי יִגַּם מֵאֲשֶׁת מְדִינִים וּבֵית	21, 9	Primo
חֶבֶר		
טוֹב לְשִׁבֶת בְּאַרְץ מְדִנָּה מֵאֲשֶׁת מְדִינִים וְקָשׁ	21, 19	Secundo
טוֹב לְשִׁבֶת עַל פִּנְתַּי יִגַּם מֵאֲשֶׁת מְדִינִים וּבֵית חֶבֶר	25, 24	Tertio
עֵרוֹם רֵאָה רַעִה וְנִסְתַּר וּפְתִיִם עִבְרוּ וְנִעֲנְשׁוּ	22, 3	Primo
עֵרוֹם רֵאָה רַעִה נִסְתַּר פְּתָאִים עִבְרוּ נִעֲנְשׁוּ	27, 12	Secundo
אִמֵּר עֲצֵל יִאָרֵץ בְּחֹזֶק פְּתוּחַ רְחִיבוֹת אֲרָצוֹת	22, 13	Primo
אִמֵּר עֲצֵל שְׁחַל בְּדִרְכֵי יִאָרֵץ בֵּין הַרְחִיבוֹת.	26, 13	Secundo
רְאִיתָ אִישׁ הֶקֶם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכַסִּיל מִמֶּנּוּ	26, 12	Primo
הִזְיֹתָ אִישׁ אֶץ בְּדִבְרָיו תִּקְוָה לְכַסִּיל מִמֶּנּוּ	29, 20	Secundo
דִּבְרֵי לְמוֹאֵל, קְבוּץ פֹּהֵם.	31, 1	Primo
לְמַלְכִים לְמוֹאֵל, מִלֵּא פֹהֵם. וְסִמָּן מִזְמֹר (7, 9).	31, 4	Secundo

V.

פתחין באתנח וסוף פסוק בספר משלי

Loci libri Proverbiorum vocalem non productam in pausa retinentes.

- ישמע חכם ויוסף לָקַח 1, 5.
 ושמע לי ישכן בְּטַח 1, 33.
 שמר מצותי וחייה 4, 4.
 החזק במוסר אל תִּרְפָּא 4, 13.
 ובגדיו לא תשקפנה 6, 27.
 שמר מצותי וחייה 7, 2.
 הולך בתם ילך בְּטַח 10, 9.
 שפת אמת תכון לְעַד 12, 19.
 ורמיה תהיה לְמַס 12, 24.
 לנבל שפת יִתָּר 17, 7.
 לפני מלכים יתיצב 22, 29.
 יעשה לו כנפים 23, 5.
 איש עצל עברתי 24, 30.
 וסוד אחר אל תגל 25, 9.
 תשבענה, שאול ואבדו, ב' בפסוק 27, 20.
 גלה הציר ונראה דשא 27, 25.
 ופן אורש וגנבתי 30, 9.
 לאכל עניים מארץ 30, 14.
 שלש הנה לא תשבענה 30, 15.
 לא שבעה מים 30, 16.
 יקרוה ערבי נחל 30, 17.
 תחת שלש רגזה ארץ 30, 21.
 וכל אַנְלָת, מְלָה, צֶדֶק, רִשְׁע דכוותהון פתח.

VI.

פסקתא דספר משלי ה' וסמנהון

Loci libri Proverbiorum lineola Pasek notati:

עד מתי פתים	1, 22.
אפוא בני	6, 3.
עצל תשכב	6, 9.
אהבי יש	8, 21.
שעשועים יום יום	8, 30.
דלתתי יום יום	8, 34.
יסח יי	15, 25.
הב הב	30, 15.

VII.

סדרים דספר משלי ה' וסמנהון:

Sectiones libri Proverbiorum masoreticae.

משלי שלמה	1, 1.
יהי מקורך ברוך	5, 18.
אם חכמת חכמת לך	9, 12.
באין אלפים אבוס בר	14, 4.
מגדל עז שם יי	18, 10.
אל תגזל דל	22, 22.
כצנת שלג ביום קציר	25, 13.
נגיד חסר תבונות	28, 16.

VIII.

Conspectus notarum masoreticarum.

A. Varietas scriptiois et lectionis (כתיב וקרי).

כְּתִיב Scriptum:	קָרִי Legendum:
1, 27. כְּשֹׂאָה (h. e. כְּשֹׂאָה)	כְּשֹׂאָה
2, 7. וְצָפֵן (h. e. וְצָפֵן)	וְצָפֵן
2, 8. חֲסִידוֹ (h. e. חֲסִידוֹ)	חֲסִידוֹ
3, 15. מִפְּנֵי (h. e. מִפְּנֵי)	מִפְּנֵי
3, 27. יָדִיךָ (h. e. יָדִיךָ)	יָדִיךָ
3, 28. לְרַעֲיָה (h. e. לְרַעֲיָה)	לְרַעֲיָה
3, 30. תְּרוּבָה (h. e. תְּרוּבָה)	תְּרוּבָה
3, 34. וְלַעֲנָיִים (h. e. וְלַעֲנָיִים)	וְלַעֲנָיִים
4, 16. יִכְשׁוּלוּ (h. e. יִכְשׁוּלוּ)	יִכְשׁוּלוּ
6, 13. בְּעֵינָיו (h. e. בְּעֵינָיו)	בְּעֵינָיו
<i>ibid.</i> בְּרַגְלָיו (h. e. בְּרַגְלָיו)	בְּרַגְלָיו
6, 14. מְדַנִּים (h. e. מְדַנִּים sive מְדַנִּים)	מְדַנִּים
6, 16. תּוֹעֲבֹת (h. e. תּוֹעֲבֹת)	תּוֹעֲבֹת
6, 17. אֶתְּכִי (h. e. אֶתְּכִי)	אֶתְּכִי
8, 35. מִצָּאִי (h. e. מִצָּאִי)	מִצָּאִי
11, 3. וְשָׂדֵם (h. e. וְשָׂדֵם)	וְשָׂדֵם
12, 14. יִשׁוּבָה (h. e. יִשׁוּבָה)	יִשׁוּבָה
13, 20. הַלֹּךְ (h. e. הַלֹּךְ)	הַלֹּךְ
<i>ibid.</i> וְחָכֵם (h. e. וְחָכֵם)	וְחָכֵם
14, 21. et 16, 19. עֲנָיִים (h. e. עֲנָיִים)	עֲנָיִים
15, 14. וּפְנֵי (h. e. וּפְנֵי)	וּפְנֵי
16, 27. שְׂפָתָיו (h. e. שְׂפָתָיו cf. v. 23.)	שְׂפָתָיו
17, 13. תְּמִישׁ (h. e. תְּמִישׁ)	תְּמִישׁ
17, 27. וְקָרָה (h. e. וְקָרָה)	וְקָרָה
18, 17. יִבֵּא (h. e. יִבֵּא)	יִבֵּא

Scriptum: כְּתִיב	Legendum: קָרִי
18, 19. ומדוּנִים (h. e. מְדוּנִים)	וּמְדוּנִים
19, 7. et 26, 2. לֹא, cum Aleph.	לוֹ, cum Vav
19, 16. יוֹמַת (h. e. יוֹמַת)	יְמוֹת
19, 19. גֶּרֶל (h. e. גְּרָל?)	גְּדָל
20, 4. יִשְׂאֵל (h. e. יִשְׂאֵל)	יְשָׂאֵל
20, 16. נִכְרִים (h. e. נִכְרִים)	נִכְרִיה
20, 20. בְּאִישׁוֹן (h. e. בְּאִישׁוֹן cf. 7, 9.)	בְּאִשׁוֹן
20, 21. מִבְּחַלֵּת (h. e. מִבְּחַלֵּת a בחל)	מִבְּחַלֵּת
20, 30. תִּמְרִיק (h. e. תִּמְרִיק)	תִּמְרוֹק
21, 9. 19. 23, 29. 25, 24. 26, 21. 27, 15. } מְדוּנִים (h. e. מְדוּנִים)	מְדוּנִים
21, 29. יִכִּין (h. e. יִכִּין)	יְכִין
<i>ibid.</i> דִּרְכִּיו (h. e. דִּרְכִּיו)	דִּרְכוֹ
22, 3. וַיִּסְתֵּר (h. e. וַיִּסְתֵּר)	וַיִּסְתֵּר
22, 8. יִקְצוֹר (h. e. יִקְצוֹר)	יִקְצָר-
22, 11. טְהוֹר (h. e. טְהוֹר)	טְהָר-
22, 14. יִפּוֹל (h. e. יִפּוֹל)	יִפְּל-
22, 20. שִׁלְשׁוּם (h. e. שִׁלְשׁוּם ¹)	שִׁלְשִׁים
22, 25. אֲרַחֲתוֹ (h. e. אֲרַחֲתוֹ)	אֲרַחֲתוֹ
23, 5. הַתְּעוֹף (h. e. הַתְּעוֹף)	הַתְּעוֹף
<i>ibid.</i> וְעוֹף	וְעוֹף
23, 24. גּוֹל (h. e. גּוֹל)	גֵּיל
<i>ibid.</i> יִגּוֹל (h. e. יִגּוֹל)	יְגִיל
<i>ibid.</i> יוֹלֵד (h. e. יוֹלֵד)	יְיוֹלֵד (cum Vav cop.)
<i>ibid.</i> וַיִּשְׁמַח (h. e. וַיִּשְׁמַח)	וַיִּשְׁמַח (sine Vav cop.)
23, 26. תִּרְצָנָה (h. e. תִּרְצָנָה)	תִּרְצָנָה

¹ Vide supra p. 45.

Scriptum: כְּתִיב	Legendum: קְרִי
23, 31. בכיס (h. e. בְּכִיס ¹)	כְּפֹס
24, 17. אויביך (h. e. אוֹיְבֶיךָ)	אוֹיְבָךָ
26, 24. בשפתו (h. e. בְּשִׁפְתָּו, vide 16, 27)	בְּשִׁפְתָּיו
27, 10. ורעה (h. e. וְרַעָה)	וְרַעַ
27, 20. ואבדה (h. e. וְאַבְדָה)	וְאַבְדָּו
27, 24. דור (h. e. דֹּר)	דֹּר
28, 8. ובתרבית (h. e. וּבְתַרְבִּית)	וּתְרַבִּית
28, 16. שנאי (h. e. שְׁנָאִי)	שְׁנָא
30, 10. אדנו (h. e. אֲדָנוּ)	אֲדָנוּ
30, 18. וארבע (h. e. וְאַרְבַּע)	וְאַרְבָּעָה
31, 4. או (h. e. אוּ ²)	אִי
31, 16. נטע (h. e. נִטֵּעַ sive נִטְעַע)	נִטְעָה
31, 18. בליל (h. e. בְּלַיִל ³)	בְּלַיְלָה
31, 27. הילכות	תְּלִיכּוֹת

B. Notae masoreticae.

נְחָה א' Aleph quiescens 1, 4, 7, 7, 8, 5, 9, 6, 14, 18.

זְעִירָא ב' Beth minusculum 30, 15.

זְעִירָא ד' Daleth minusculum 28, 17.

רָפְהָה ה' He raphatum 12, 28, 21, 22.

חֲצִי הַסֵּפֶר medius versuum libri 16, 18.

וְתִיר ב' abundans Beth 28, 8.

וְתִיר ה' abundans He 27, 10.

וְתִיר ו' abundans Vav 6, 16, 22, 8, 11, 14.

וְתִיר י' abundans Jod 3, 27, 28, 20, 20, 24, 17, 28, 16.

¹ Cf. Midrasch ad Levit. cap. 12. et Num. cap. 10.

² Vide ibidem ad Levit. in fine cap. 12.

³ Vide supra p. 53.

רְבֵתָהּ מ' Mem majusculum 1, 1.

רְבֵתָהּ ם' Mem finale majusculum 14, 4.

מְלֵעִיל cum tono in penultima 17, 10.

זְעִירָא ן' Nun finale minusculum 16, 28.

סְגוֹל בְּאַתְנַח Segol apud Athnach 7, 2. 30, 14. 21.

סְגוֹל בְּלִי מַקֵּפּ Segol sine Makkeph 3, 12.

סְגוֹל בְּסוֹף פְּסוּק Segol in fine versus 4, 4.

פְּתַח בְּאַתְנַח Pathach apud Athnach 22, 29. 23, 5. 24, 30. 30, 9.
16. 17.

פְּתַח בְּסוֹף פְּסוּק Pathach in fine versus 6, 27. 12, 24. 25, 9.

רֵשׁ בְּדָגֶשׁ Resch cum Dagesch 3, 8. 11, 21. 14, 10. 15, 1. 20, 22.

C. Clausula masoretica.

Macte esto! Summa versuum libri
Proverbiorum nongenti et quindecim,
signum est י"ה (י 10, ה 5,
ץ 900 = 915); medius versuum est
16, 18. Sectiones libri sunt octo,
signum ז"א (א 1, ז 7 = 8). Loci
ejus pasekati sunt octo, signum
ב"א (א 1, ב 2 = 8). Scripta
et Legenda ejus sunt septuaginta,
signum כ"י (י 10, כ 20, ל 30,
י 10 = 70).

תִּזְק: כָּכֹחַ פְּסוּקֵי סֵפֶר מְשָׁלִי
הַשֵּׁעַ מְאוֹת בְּחַמְשָׁה עָשָׂר, וְסִמְנָן
י"ה"ץ, וְתִצְנָן לְפָנֵי שֶׁבֶר גָּאוֹן:
וְסִדְרֵיו שְׁמֹנֶה, וְסִמְנָן א"ז:
וְסִמְנָתוֹתָיו שְׁמֹנֶה, וְסִמְנָן א"ב:
וְכַתִּיבֵיו וְמִרְיֵו שְׁבַעִים, וְסִמְנָן
כ"י ל"י:

¹ In editione Genesis p. 95 et alibi scripsimus, ut vulgo solet, רְבֵתָי; jam vero hanc formam femininam quae neque aramaica est neque in hebraico sermone absolute (extra annexionem) usurpatur, missam fecimus.

I N D E X

OMNIUM QUAE HAEC PROVERBIORUM EDITIO CONTINET.

	Pag.
Praefatio Francisci Delitzschii	V
Leges dagessionis literarum initialium	VII
Proverbiorum Textus	1—29
Appendices criticae et masoreticae:	
I. Lectionum receptorum argumenta et rationes	30
II. Scripturae inter Occidentales et Orientales controversae	54
III. Loci a Ben-Ascher et Ben-Naphtali diverse punctis signati	55
IV. Loci libri consimiles qui facile confunduntur	58
V. Vocabula in pausa vel pathachata vel segolata	61
VI. Loci lineola Pasek notati	62
VII. Sectiones libri masoreticae	62
VIII. Conspectus notarum masoreticarum:	
1. Varietas Scriptionis (כתיב) et Lectionis (קרי)	63
2. Ceterae adnotationes masoreticae	65
3. Clausula libri masoretica	66

THE LIBRARY
THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
TORONTO

PRESENTED BY

Rev. A.A. Vaschalde, C.S.B.

HEBREW BIBLE

BAER & DELITZSCH

PROVERBS.

B. WESTERMANN & Co. NEW-YORK.